

Karo Mokslo Skyriaus leidinys

Karo Baudžiamasis
STATUTAS

Sutaisė Kapitonas PAPEČKYS.

Kaunas 1922 m.

IŽANGOS ŽODIS.

Bekuriant kariuomenę ir ją betvarkant, jos vadams ir viršininkams tenka susidurti pas mus su vienu dideliu trūkumu, o tai, kad pas mus nėra užtenkamo skaičiaus įstatymų ir statutų knygų, iš kurių kalbami tie vadai ir viršininkai galėtų pasipildyti ir atnaujinti savo žinią, o kareiviams įsakmiai nurodyti, ko jie turi vengti ir kaip prideramai elgtis ir nenusidedamai eiti savas pareigas. Teismų praktika rodo, kad daugelis nusikalstamų darbų kariuomenėje įvyksta dėl to, jog vadas kareiviui nepakankamai išaiškina, kas yra nusikalstamas kariuomenės tarnyboje darbas, neužtenkamai įgrasina ir sudraudžia kareivį, kas be abejonės yra pasekmė įstatymų knygų trūkumo.

Eidamas šiuo didžiu reikalu, aš drįstu kiek išgalėdamas, ant greitųjų suteikti mūsų kariuomenei pagelbos, išleisdamas šį neoficialų leidinį karo baudžiamųjų ir dalinai teisiamųjų įstatymų, sunaudodamas jame veikiamuosius pas mus rusų Karo Nuostatus ir jau mūsų naujai išleistus įstatus, jų pakeitimus ir papildymus ir, manau, jį būsiant tik pagelbstamuoju rankvedėliu, besinaudojant autentiniu rusų įstatymų tekstu, kol bus įstatymo kelių paruošti ir išleisti atitinkami mūsų karo įstatymai.

Karo baudžiamieji įstatymai yra vertimas Rusų Karo Nuostatų sątraukos XXII knygos (1869 m.), kuriame drįsau, pasitaręs su kariuomenės teismo darbuotojais, apleisti visą tą jau atgyvenusią ir mūsų praktikoje nebetaikomą medžiagą, kuri susidaro iš neveikiančio pas mus Bausmių Statuto (Uloženiye o nakazaniyach ugolovnych i ispravitelnych) ir Taikos Teisėjų Statuto (Ustav o nakazaniyach nalagaemych mirovymy sudjami), kad būtų išmetus šį balastą, lengviau orientuotis įstatymuose mūsų jaunos kariuomenės karininkams. Be to, dar stengiausi vertimą suderinti su veikiama pas mus bendrojo Baudžiamojo Statuto reikalavimais ir pritaikinti mūsų kariuomenės organizacijai, kuri visai kitokiais pamatais yra susidėjusi, negu kad buvo tai Rusų kariuomenėje, pavyzdžiui, išmetant luomų privilegijas, pakeičiant karo apygardos viršininką—kariuomenės Vadu, ar Apsaugos Ministeriu ir t. t.

Turiu pabrėžti, jog įstatymų išversti taip, kad jų vertimas taptų autentiniu tekstu, nėra galima, o todėl šis neoficialusis leidinys, kuriame įnešta nežymios atmainos, iš esmės įstatymų neiškeičian-

ėios, o tik kaip paliuosuojančios nuo neveikančios pas mus ir jau vis tiek nevertotinos medžiagos, tegali būti tik kaip pagelbinė knyga prie autentinio Rusų Karo Nuostatų sątraukos XXII knygos teksto. Kilus bet kurioms šiuo reikalu abejonėms reikia kreiptis į rusų autentinį tekstą.

Išmetimai, nežymus pakeitimai ir atmainos, neiškreipianti įstatymo esmės, padaryta šiuose straipsniuose: 1, 2, 3, 4, 5, 14, 18, 19, 24, 26, 27², 37, 38, 40, 42, 42¹, 50, 53, 55, 59, 74, 77, 77¹, 81, 84, 89, 89¹, 90, 91, 93, 95, 104¹, 105, 111, 116, 119, 145, 148, 149, 155, 161¹, 172, 175, 189, 207, 215, 219, 231, 232, 234, 239, 244, 245², 256, 257, 272, 273¹, 273⁶. Visa gi kita atatinka autentiniam Rusų Karo Nuostatų sątraukos XXII knygos (1869 m. 4 leid.) tekstui (Žiur. V oinskij ustav o nakazanijach. Ognev. D. F. 1915 m. Petrograd).

Priedėlyje parinkti karo teisiamieji įstatymai, kurie sudaro iš vertimo ištrauką XXIV Karo Nuostatų knygos antros dalies pirmojo skyriaus ir ištiso vertimo viso penktojo skyriaus. Be to dar įdedama jau mūsų išleistieji Pulko Teismo įstatymai, su pakeitimais ir papildymais (Vyr. Žin. Nr. 4 ir 28), Karo Lauko Teismo įstatymai, su papildymais ir pakeitimais (Vyr. Žin. Nr. 5 ir 23), Laikinieji Armijos Teismo įstatymai (Vyr. Žin. Nr. 10) ir toliau dar atskirai įdedami Ypatingieji Valstybės Apsaugos Įstatymai su papildymais ir pakeitimais (Vyr. Žin. Nr. 5, 23, 49 ir 73); aplinkraščiai ir įsakymai kariuomenei, liečiantieji teismų sutvarkymą ir jų darbuotę.

Nors ir greitomis ir su dideliu sunkumu suruošdamas šį leidinį, tikiuosi, jog jis mūsų kariuomenėje, užkišdamas didelę spragą, nepaliks be naudos, tuo labiau, kad vienas dalykas yra aiškus: geriau ką nors turėti, negu nieko.

Kapitonas J. Papečkys.

ДВОЕНАДЦАТИ АКТОВ
КАРО БАУДЖАМІЕЖІ ІСТАТУМАІ

Изд. Воен. Пок. 1869 г., XII. 4-й том

ПЕРВОЙ ЧАСТИ

О насиліи, насиліеніи и башни
ошкрити.

Каро бадзіамасіс

СТАТУТАС.

О ПРАВАХ

Первои части

О ПРАВАХ

1. Актіс висіс татіс іт ітатіс
2. Актіс висіс татіс іт ітатіс

3. Де башни нудіс іт ітатіс

4. Де башни нудіс іт ітатіс

DVIDEŠIMT ANTROJI KNYGA.

KARO BAUDŽIAMIEJI ĮSTATYMAI.

[Svod. Voen. Post. 1869 m., XXII, 4-oji laida].

PIRMOJI DALIS

Apie nusikaltimus, nusizengimus ir bausmes apskritai.

1. Visais tais atsitikimais, kur šiais įstatymais nėra nustatyta išimčių arba ypatingų taisyklių, žmonėms, kuriems turi galios karo baudžiamieji įstatymai, pritaikomi dėl nusikaltimų, nusizengimų ir bausmių bendrieji baudžiamieji įstatymai (1903 metų Baudžiamasis Statutas).

PIRMASIS SKYRIUS.

APIE BAUSMES.

Pirmoji skirtis.

APIE ĮVAIRIAS BAUSMIŲ RŪŠIS.

2. Šiuo statutu skiriama šios bendrosios bausmės*):

I. Atimti visas teises ir nužudyti.

II. Atimti visas teises ir kalinti sunkiajame kalėjime.

3. Be bausmių nurodytų pirmesniame (2) straipsnyje, įstatymų nurodytais atsitikimais, už kai kuriuos karinius nusikaltimus skiriama dar mirties bausmė neatimant teisių.

4. Už nusikaltimus ir nusizengimus, kuriuose nėra karo tarnybos pareigų peržengimo, karininkams ir karo valdininkams, baudžiant juos bausmėmis iš Baudžiamojo 1903 metų Statuto, bausmės: kalinti tvirtovės kalėjime ne ilgiau kaip vienus metus laiko ir kalinti paprastajame kalėjime, neatimant teisių ir pirm-

*) karininkams ir kareiviams.

nybių, ne ilgiau kaip devynis mėnesius laiko—yra pakeičiamos, einant tam tikru priedėliu, prie šio Statuto 8 straipsnio pridedamu (IV₂ pastaba.)

5. Už tarnybos nusikaltimus ir nusizengimus karininkams ir karo valdininkams šiuo Statutu skiriama šios bausmės:

I. Kalinti civiliniame grasos kalėjime atimant laipsnius, išmetant iš tarnybos, su visų ypatingų teisių ir pirmenybių nuostoliu.

II. Laikinai kalinti civiliniame paprastajame kalėjime atimant laipsnius, išmetant iš tarnybos, su visų ypatingų teisių ir pirmenybių nuostoliu.

III. Išmesti iš tarnybos atimant laipsnius, su kai kurių ypatingų teisių ir pirmenybių nuostoliu.

IV. Laikinai kalinti tvirtovės kalėjime išmetant iš tarnybos, neatimant laipsnių, su kai kurių ypatingų teisių ir pirmenybių nuostoliu.

V. Pažeminti į eilinius.

VI. Išmesti iš tarnybos neatimant laipsnių, su kai kurių teisių ir pirmenybių nuostoliu.

VII. Laikinai kalinti tvirtovės kalėjime, aprėžiant kai kurias tarnybos teises ir pirmenybes.

VIII. Atstatyti nuo tarnybos, aprėžiant kai kurias tarnybos teises ir pirmenybes.

IX. Laikyti daboklėje, aprėžiant kai kurias tarnybos teises ir pirmenybes, arba jų neaprėžiant.

Pastaba: Skyrium nuo anksčiau pažymėtų bausmių kai kuriais, šio statuto nurodomais, atsitikimais skiriama bausmė: atsakyti užimamąją tarnyboje vietą—su pasekmėmis nustatytomis šio statuto 46 straipsnyje.

6. Kareiviams šiuo statutu skiriama šios bausmės:

a) Už netarnybinius nusikaltimus:

I. Laikinai kalinti civiliniame grasos kalėjime atimant kareivio vardą, išmetant iš tarnybos, su visų ypatingų teisių ir pirmenybių nuostoliu.

II. Kalinti civiliniame paprastajame kalėjime atimant kareivio vardą, išmetant iš tarnybos, su visų ypatingų teisių ir pirmenybių nuostoliu.

III. Kalinti vienutiniame karo kalėjime su kai kurių tarnybos teisių ir pirmenybių nuostoliu ir pervedant į baudinių kategoriją.

IV. Pinigine bauda.

b) Už tarnybinius nusikaltimus:

I. Laikinai kalinti civiliniame grasos kalėjime atimant kareivio vardą, išmetant iš tarnybos, su visų ypatingų teisių ir pirmenybių nuostoliu.

II. Kalinti civiliniame paprastajame kalėjime atimant kareivio vardą, išmetant iš tarnybos, su visų ypatingų teisių ir pirmenybių nuostoliu.

III. Nuskirti į drausmės dalis draustis su kai kurių tarnybos teisių ir pirmenybių nuostoliu, perkeltant dar į baudinių kategoriją.

IV. Kalinti vienutiniame karo kalėjime su kai kurių tarnybos teisių ir pirmenybių nuostoliu, perkeltant dar į baudinių kategoriją.

7. Teismo nuožiūra kariai gali būti baudžiami taip pat ir bausmėmis, pažymėtomis Drausmės Statute.

7¹. (išmesta).

8. Tam tikrame prie šio straipsnio priedėlyje (žiur. priedėlis D) nustatoma tos bausmės, kuriomis turi būti baudžiami kariai, vieton kai kurių bausmių, nustatytų bendraisiais baudžiamaisiais įstatymais, o taip pat nurodomi ir šiuo karo baudžiamuoju statutu skiriamų karius bausmių laipsniai, atsizvelgiant į karius teisių ir tarnybinės padėties skirtinumą.

Pastaba: Tame pat priedėlyje išdėstytos taisyklės: a) pakeisti karius skiriamam iš bendrųjų baudžiamųjų įstatymų areštui (past. IV¹); b) pakeisti karinėmis bausmėmis skiriamoms už nusikaltimus iš Baudžiamojo Statuto tvirtovės ir kalėjimo bausmėms (past. IV²) ir c) pakeisti nustatytoms šiuo statutu bausmėms apsaugos ir atsargos kareiviams (past. VI ir VII).

9. Prie bausmių kai kuriais, įstatymuose nurodytais, atsitikimais, prikerginama bažnytinė atgaila; šios atgailos rūšis ir laiką skiria dvasinė vyriausybė. Įsakmiai įstatymuose pažymėtais atsitikimais nustatoma taip pat: konfiskuoti visus arba tik kurią dalį nusmerktojo daiktų ar kitokio turto, uždrausti gyvent sostinėje ar kitose vietose ir atiduoti ypatingojon karo vyriausybės ar milicijos priežiūron.

Pastaba: Nusmerktiems kalinti sunkiajame kalėjime bažnytinė atgaila nėra skiriama.

Antroji skirtis.

APIE BENDRASIAS *) BAUSMES.

10. Mirties bausmė atimant visas teises yra dvejopa: Pakarti ir sušaudyti.
11. (Išmesta).
12. Nesant įstatyme nurodytos mirties bausmės rūšies, tos ar kitos pastarųjų paskyrimas pareina nuo teismo nuožiūros.
13. Mirties bausmė neatimant visų teisių (str. 3) skiriama teismo nusprendimu išimtinai tik karo metu ir tik už tokius tarnybinių pareigų nelaikymo nusikaltimus, kurie nors ir gresiami karo metu mirties bausme, bet nesurišti su pasipelnymo arba kitais negarbingais norais. Mirties bausmė neatimanti visų teisių įvykdoma visumet sušaudant.
14. Kalinti sunkiajame kalėjime skiriama, atsižvelgiant į nusikaltimo rūšį ir kaltumo laipsnį, šiaip iš eilės:
- 1 *Laipsnis*. Kalinti sunkiajame kalėjime ligi gyvos galvos.
- 2 *Laipsnis*. Kalinti sunkiajame kalėjime nuo penkiolikos ligi dvidešimties metų laiko.
- 3 *Laipsnis*. Kalinti sunkiajame kalėjime nuo dvylikos ligi penkiolikos metų laiko.
- 4 *Laipsnis*. Kalinti sunkiajame kalėjime nuo dešimties ligi dvylikos metų laiko.
- 5 *Laipsnis*. Kalinti sunkiajame kalėjime nuo aštuonerių ligi dešimties metų laiko.
- 6 *Laipsnis*. Kalinti sunkiajame kalėjime nuo šešerių ligi aštuonerių metų laiko.
- 7 *Laipsnis*. Kalinti sunkiajame kalėjime nuo ketverių ligi šešerių metų laiko.
15. (Išmesta).
16. Visų teisių atėmimo pasekmės baudžiant mirties bausme, sunkiuoju kalėjimu yra tokios pat kaip ir pasekmės tokių pat bausmių, nustatytų bendraisiais baudžiamaisiais įstatymais.

*) Karininkams ir kareiviams.

Pastaba: Mirties bausmės atimant visas teises sprendimo įvykdymo tvarka nustatyta Karo Teismo procese. (Sv. V. Post. 1869 m., XXIV, str. 1117).

17. (Išmesta).

18.—19. (Išmesta).

Trečioji skirtis.

APIE TAISOMASIAS BAUSMES.

I. Karininkams ir Karo Valdininkams.

1. APIE NUTRĖMIMA Į SIBIRĄ IR KITAS TOLIMAS TAM PASKIRTAS VIETAS.

20, 21, 22, 23 (Išmesta).

23¹ (Pakeista 27²).

2. APIE TVIRTOVĖS KALĖJIMO BAUSME,

24. Kalinti tvirtovės kalėjime su nuostoliu kai kurių ypatingų teisių ir pirmenybių skiriama, atsižvelgiant į kaltybę, šiaip iš eilės:

1 *Laipsnis*. Kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų metų aštuonių mėnesių ligi ketverių metų laiko.

2 *Laipsnis*. Kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno metų tr keturių mėnesių ligi dviejų metų aštuonių mėnesių laiko.

25. Kalinti tvirtovės kalėjime aprėžiant kai kurias tarnybos teises ir pirmenybes skiriama, atsižvelgiant į kaltybę, šiaip iš eilės:

1 *Laipsnis*. Kalinti tvirtovės kalėjime nuo aštuonių mėnesių ligi vieno metų ir keturių mėnesių laiko.

2 *Laipsnis*. Kalinti tvirtovės kalėjime nuo keturių lig aštuonių mėnesių laiko.

3 *Laipsnis*. Kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų ligi keturių mėnesių laiko.

26. Kalinamasis tvirtovės kalėjime su nuostoliu kai kurių ypatingų teisių ir pirmenybių yra išmetamas iš tarnybos.

27. Kalinamasis tvirtovės kalėjime, aprėžiant kai kurias tarnybos teises ir pirmenybes, nėra išmetamas iš tarnybos, bet jam:

1) uždraudžiama pakilti laipsnyje iš eilės ir dėl išsitarnavimo ligi vyriausybės suteiks ypatingą paliūdyką apie jo garbingą žygį arba uolų ir nenusidedamąjį pasitarnavimą ir priteistąją bausmę nelaikys kiūtimi gauti dovanų ir tarnyboje paaugstinimo.

2) aprėžiama teisės gauti ordenų ir kitų pažyminių, suteikiamų, einant šių ordenų ir pažyminių statuto reikalavimais, už uolų ir nenusidedamąjį tarnybos eimą.

27¹. (išmesta)

3. APIE GRASOS KALĖJIMO IR CIVILINIO PAPERASTOJO KALĖJIMO BAUSMES.

27¹. Kalinti grasos kalėjime arba civiliniame paprastajame kalėjime, atimant laipsnius, išmetant iš tarnybos, su nuostoliu ypatingų teisių ir pirmenybių, skiriama, einant bendrųjų baudžiamųjų įstatymų*) taisyklėmis.

28. Kalimasis laikas paprastajame civiliniame kalėjime, kalint atimtomis kai kuriomis ypatingomis teisėmis ir pirmenybėmis, skiriamas, atsižvelgiant į kaltumo laipsnį, šiaip iš eilės:

1 *Laipsnis*. Kalinti paprastajame kalėjime nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi dviejų metų laiko.

2 *Laipsnis*. Kalinti paprastajame kalėjime nuo aštuonių mėnesių ligi vieno metų ir keturių mėnesių laiko.

29. Paprastojo kalėjimo bausmė, skiriant ją iš pirmesniojo (28) straipsnio, yra lydima išmetimo iš tarnybos ir visų tų pasekmių, kurios šiai bausmei nustatytos bendraisiais baudžiamaisiais įstatymais*).

30. Kalimasis laikas paprastajame civiliniame kalėjime, kalint neatimtomis teisėmis ir pirmenybėmis, skiriamas, atsižvelgiant į kaltumo laipsnį, šiaip iš eilės:

1 *Laipsnis*. Kalinti paprastajame kalėjime nuo aštuonių mėnesių ligi vieno metų ir keturių mėnesių laiko.

2 *Laipsnis*. Kalinti paprastajame kalėjime nuo keturių mėnesių ligi aštuonių mėnesių laiko.

3 *Laipsnis*. Kalinti paprastajame kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi keturių mėnesių laiko.

*) 1903 m. Baudžiamojo Statuto str. str. 18, 20, 22, 23, 26—28, 30, 31, 32, 34, 35.—

31. Kariams tik tuomet nusmerkiama, einant bendraisiais baudžiamaisiais įstatymais, kalinti paprastajame kalėjime neatimant teisių ir pirmenybių, jeigu teismas, skirdamas šią bausmę, randa reikalingu pašalinti nusmerktąjį iš tarnybos; visais gi kitais atsitikimais kariams paprastojo civilinio kalėjimo bausmė pakeičiama daboklės bausme.

4. APIE DABOKLĖS BAUSMĘ.

32. Daboklės baudžiamasis laikas, aprėžiant tulas kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, skiriamas šiaip iš eilės:

1 *Laipsnis*. Laikyti daboklėje nuo keturių mėnesių ligi šešių mėnesių.

2 *Laipsnis*. Laikyti daboklėje nuo trijų mėnesių ligi keturių mėnesių.

33. Daboklės bausmė, aprėžianti kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, lydima tųjų pat pasekmių, kurios nurodytos pirmiau straipsnyje 27.

34. Baudžiamasis daboklės laikas, neaprėžiant teisių ir pirmenybių, skiriamas nuo vieno mėnesio ligi trijų mėnesių.

5. APIE PINIGINĖS BAUDOS BAUSMĘ.

35. Piniginės baudos didumas yra nustatomas einant tam tikru nutarimu apie kiekvieną nusikalstamąjį darbą, gresiantį šiaja bausme. Skiriant piniginės baudos bausmę, kai įstatymo nurodyta tik jos didžiausia, ji teismo nuožūra gali būti sumažinama.

36. Atsitikus nusikaltėliui esant neturtingam, nusmerkimas piniginei baudai nekliudo teisių kitiems asmenims, padariusiems su nusmerktuoju anksčiau nusikalstamojo įvykio kuriuos nors išskinius ar sutartis, atsisteisti su juo.

37. Baudų pinigai, kai įstatymu nenustatyta, kuriam tikslui jie suvartotini, skiriami valstybės izdo naudai.

6. APIE IŠMETIMO IŠ TARNYBOS BAUSMĘ.

38. Nusmerktasis išmetamas iš tarnybos, atimant laipsnius, nustoja visų laipsnių, ordenų ir kitų pažymėjimo ženklų, išskyrus medalius ir kryžius, įgytuosius už dalyvavimą karuose ir žygiuose, o lygiai nustoja ir visų kitokių pirmenybių, tarnybą beinant įgytų.

39. Išmestasis iš tarnybos, neatimant laipsnių, paliekamas su ordenais ir kitokiais žymėženkliais, o lygiai ir sujungtomis su

laipsniais, ordenais ir pasižymėjimo ženklais teisėmis ir pirmenybėmis, bet yra atimamas visų kitų tarnyba įsigytų teisių ir pirmenybių.

40. Nusmerktieji išmesti iš tarnybos taip atimant, taip lygiai ir neatimant laipsnių netenka teisių eiti vėl valstybės tarnybą, dalyvauti rinkimuose ir būti renkamais į savyvaldybių nuskiriamas pareigas. Vienok tie nusmerktieji, kurie išmetami iš tarnybos už grynai karinius nusikaltimus, padarytus ne dėl pasipelnymo ar kitokių negarbingų norų, gali būti karo vyriausybės nuožūra, vėl priimami į kariuomenę, bet ne kitaip kaip tik eiliniaisiais kareiviais ir tik sukakus nuo išmetimo dienos trims metams, kada vietinė vyriausybė paliūdys, kad jų elgimasis nenusidedamas.

41. Atleistiniai, patekę teisman už tokius nusikaltimus ir nusizengimus, įvykdintus jais dar beesant karo tarnyboje, už kuriuos baudžiama išmetimu iš tarnybos, laikomi, teismo tokiu nusmerkimu, išmestais iš tarnybos ir netekusiais teisių ir pirmenybių, kurių nustojama su šiaja bausme.

7. APIE PAŽEMINIMO Į EILINIUS BAUSMĘ.

42. Pažeminant į eilinius atimama laipsniai, ordenai ir kitoki pasižymėjimo ženklai išskiriant medalius ir kryžius, gautuosius už dalyvavimą karuose ir žygiuose, o lygiai atimama ir kitos tarnyba įsigytos pirmenybės.

42¹ Pažemintieji į eilinius yra atleidžiami arba perkeliama atsargon, bet, jeigu panorėtų, gali būti paliekami tarnyboje kariuomenės vadui leidžiant, gi viršininkams suteikiama teisės, jeigu nusmerktasis padarytų kuri nors ypatingą garbės žygį arba po pažeminimo į eilinius per tris metus nenusidedamai ir uoliai iš-tarnautų, rūpintis išgauti leidimą nelaikyti užpelnytąją bausmę kliūtimi gauti dovanų ir tarnyboje paaukštinimų.

43. Pažemintieji į eilinius, neskaitant atsitikimų, kada dėl puikių karo garbėžygių dovanojama, gali apturėti karininko laipsnį ne kitokiu keliu, kai tik Aukščiausiajai Valdžiai teikiantės anksčiau išreikšti savo malonės nelaikyti nupelnytąsios bausmės apdovanojimo kliūtimi.

8. APIE ATSTATYMO NUO TARNYBOS BAUSMĘ.

44. Atstatymo nuo tarnybos bausmė nėra sujungta su laipsnių, ordenų ir kitų pasižymėjimo ženklų atėmimu, o lygiai ir su šiais ženklais, ordenais ir laipsniais įsigytų teisių ir pirmenybių nustojimu, bet lydima visų likusiųjų, tarnyba įsigytųjų teisių ir

pirmenybių netekimu, o taip pat ir atėmimu teisės per tris metus nuo atstatymo nuo tarnybos dienos eiti vėl valstybės arba visuomenės tarnybą.

Karo metu vyriausybei suteikiama teisės atstatytiuosius nuo tarnybos karininkus ir nelaukiant trijų metų nuo atstatymo dienos laiko pristatyti paskyrimui į veikiamąsias kariuomenės dalis.

45. Atstatymas nuo tarnybos, kaipo teismo skiriamoji bausmė, gali būti taikoma ir atleistiniams tais pat pamatais kaip tatai nurodyta šio statuto 41 straipsnyje, kur kalbama apie išmetimą iš tarnybos.

9. APIE ATSAKOMO VIETOS BAUSMĘ.

46. Atsakant vietą teismo nusmerkimu nei teisės nei pirmenybės nėra aprėžiamos taip, kai to reikalauja šio statuto straipsnis 27, bet atsakytasis vietos gali būti prileidžiamas užimti tą pat arba kitą atatinamą vietą ne kitaip, kaip tik Aukščiausiajai Valdžiai teikiantės išreikšti savo ypatingo tame panorėjimo ir pristačius vyriausybei paliūdymą apie jo uoliai-stropų tarnybos eimą.

II. Kareiviams.

1. APIE NUTRĖMIMA Į SIBIRĄ IR KITAS TOLIMAS TAM SKIRTAS VIETAS (išmesta).

47. (Išmesta).

2. APIE GRASOS KALĖJIMO IR PAPERASTOJO CIVILINIO KALĖJIMO BAUSMES.

48. Laikinai kalinti grasos kalėjime arba paprastajame civiliniame kalėjime, atimant kario vardą, išmetant iš tarnybos, su nuostoliu visų ypatingų teisių ir pirmenybių skiriama, prisilaikant bendrųjų Baudžiamųjų Įstatymų taisyklių *).

3. APIE NUSKYRIMO Į DRAUSMĖS DALIS BAUSMĘ.

49. Baudžiant nuskyrimu, į drausmės dalis atimama teisės priilaikant šio statuto 50 ir 50¹ straipsnių ir, atsizvelgiant į kaltumo laipsnį, pasmerkama šiaip iš eilės:

*) Žiur. išnašą prie 27² straipsnio.

1 *Laipsnis*. Nuskiriama į drausmės dalis draustis nuo dviejų metų ir šešių mėnesių ligi trijų metų laiko.

2 *Laipsnis*. Nuskiriama į drausmės dalis nuo dviejų metų ligi dviejų metų ir šešių mėnesių laiko.

3 *Laipsnis*. Nuskiriama į drausmės dalis draustis nuo vienu metų ir šešių mėnesių ligi dviejų metų laiko.

4 *Laipsnis*. Nuskiriama į drausmės dalis draustis nuo vienu metų ligi vienu metų ir šešių mėnesių laiko.

50. Nusmerktasis į drausmės dalis draustis netenka kai kurių tarnybinių teisių ir pirmenybių ir yra perkeliamas į baudinių kategoriją.

50¹. Nusmerktasis į drausmės dalis draustis vieton kalinti tvirtovės ar paprastame civiliniame kalėjime, atimant kai kurias ypatingas teises ir pirmenybes, prisilaikant priedėlio 1 (prie šio statuto 8 straipsnio) pastabos I, nustoja kai kurių ypatingųjų teisių ir pirmenybių, bet nėra išmetamas iš karo žinybos. Be to nusmerktieji atimami pasižymėjimo ženklų, paliekant jiems tik medalius ir kryžius už dalyvavimą karuose ir žygiuose, ir perkeliama į baudinių kategoriją.

4. APIE VIENUTINIO KARINIO KALĖJIMO BAUSMĘ.

51. Kalinti vienutiniame karo kalėjime, su nurodymu kai kurių tarnybinių teisių ir pirmenybių ir perkeliama į baudinių kategoriją, skiriama, atsižvelgiant į kaltumo laipsnį, šiaip iš eilės:

1 *Laipsnis*. Kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo trijų ligi keturių mėnesių laiko.

2 *Laipsnis*. Kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų mėnesių ir dviejų savaitių ligi trijų mėnesių laiko.

3 *Laipsnis*. Kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi dviejų mėnesių ir dviejų savaitių laiko.

4 *Laipsnis*. Kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno mėnesio ir dviejų savaitių ligi dviejų mėnesių laiko.

5 *Laipsnis*. Kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno mėnesio ligi vieno mėnesio ir dviejų savaitių laiko.

52. Pirmesniuose 50 ir 51 straipsniuose kalbamosios nustojamos kai kurios teisės ir pirmenybės yra šios: a) nustojama puskarininko ir grandinio vardo, b) nustojama įsigytosios ankstybesnės tarnybos teisės gauti pridedamosios algos ir c) nustojama teisės, išskiriant atsitikimą už garbingą žygį, gauti pasižymėjimo ženklų anksčiau, negu bus nustatyta tvarka atleista nupelnytoji bausmė.

Pastaba: Medicinos, vaistinių ir veterinarijos feldčeriai o lygiai ir visi bendrai imant puskarininkiai, kurie šį laipsnio išgijo laikydami kvotimus, nusmerkiant juos karo kalėjiman, netenka puskarininkio ir feldšerio ar kitokio, igytojo prie šio tais gi kvotimais, vardo.

5. APIE PINIGINĖS BAUDOS BAUSMĘ.

53. Piniginės baudos bausmė skiriama taip pat, kai nurodyta šio statuto 35—37 straipsniuose, bet vienok kareiviams nėra ji išskaitoma iš gaunamosios jais iš izdo algos.

53¹. (Išmestas).

6. APIE PERKĖLIMĄ Į BAUDINIŲ KATEGORIJĄ.

54. Perkėlimo į baudinių kategoriją pasekmės, kuriomis lydimos bausmės: nuskirti į drausmės dalis draustis (str. 50 ir 50¹) ir kalinti vienutiniame karo kalėjime (str. 51) yra nurodytos 83—88 Drausmės Statuto straipsniuose (Sv. V. P. 1869 m., XXIII)

Ketvirtoji skirtis.

APIE BAUSMIŲ PAKEITIMĄ.

55. Mirties bausmė atimant visas teises, ypatingai teikiantės Aukščiausajai Valdžiai, o karo metu Vyriausiajam Kariuomenės Vadaui, besiremiant jam suteiktomis teisėmis, parežčius, gali būti pakeista: nusmerktajam sušaudyti—tik sušaudymo apeigos įvykdymu, o nusmerktajam pakarti—pastatymu jo po kartuvėmis. Ši bausmė vadinasi politine mirtimi ir visumet lydimas nutrėmimo į sunkiuosius darbus ligi gyvos galvos arba ligi laiko.

Mirties bausmė neatimanti visų teisių gali būti, tais pat pamatais remiantis, pakeista anksčiau pažymėta sušaudymo apeiga, bet po to visumet seka užkalimas tvirtovėje tam tikram laikui.

56 ir 57 su pastaba (išmestas).

58. Tvirtovės kalėjimo bausmė, neilgesnė kaip kalinti vienerius metus ir keturius mėnesius laiko, jeigu tvirtovė toli ir sunku persiūsti jon nusmerktuosius, gali būti pakeičiama bausme: laikyti tokio pat ilgumo laiką daboklėje arba tam skirtame kitame būste, bet pasekmės liekasi tos pačios, kurios lydi tvirtovės kalėjimo bausmę (str. 27).

LKA biblioteka

KAM INFORMACIJOS TARNYBA
INFORMACIJOS FONDAS

59. Kareivius kalintinus karo kalėjimuose, kai tatai įvykdinti atsitiktų išviso negalima, nusmerkiama vieton kalinti karo kalėjime, į vien duonos ir vandens areštą, prisilaikant prie šio straipsnio pridedamų taisyklių (priedėlis 2), bet teisių atėmimo pasekmės liekasi tos pačios, kurios lydi karo kalėjimo bausmę.

60. Kareiviai, neturintieji nuosavaus turto, kuriuo galėtų padengti skiriamą už nusikaltimus ir nusizengimus piniginės baudos bausmę, vieton šios bausmės nusmerkiama:

1) kai baudos suma nėra didesnė penkių dešimčių rublių—paprastajam areštui neilgiau kai dešimčiai dienų laiko;

2) kai baudos suma nėra didesnė šimto penkių dešimčių rublių—paprastajam areštui nuo dešimties dienų ligi vieno mėnesio laiko;

3) kai baudos suma nėra didesnė trijų šimtų rublių—kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno ligi dviejų mėnesių laiko;

4) kai baudos suma didesnė negu trys šimtai rublių—kalinti vienutiniame karo kalėjimo nuo dviejų ligi keturių mėnesių laiko.

Šiuo straipsniu nustatomoji vienutinio karo kalėjimo bausmė nesujungta su pasekmėmis, nurodytomis šio statuto 52 straipsnyje, ir, nesant karo kalėjimo, turi būti pakeista tokio pat ilgumo areštu prisilaikant drausmės statuto (Sv. V. Post. 1869 m. XXIII).

61. Jeigu nusmerktieji karininkai ar karo valdininkai neįstės sumokėti visos arba dalies piniginės baudos sumos, tai likusioji baudos dalis sulaukoma iš jų algos, sudarant tam tikrus nutarimus *), atsitikus gi kad nusmerktasis būtų paliuosuojamas iš tarnybos anksčiau negu sumokėjęs visą baudos sumą, tai jam pakeičiama bausmė prisilaikant bendrųjų baudžiamųjų įstatymų.

Penktoji skirtis.

APIE ŽALOS IR NUOSTOLIŲ ATLYGINIMĄ.

62. Nusmerktieji už nusikaltimą ar nusizengimą, padariusį kam nors žalos ar nuostolių, greta paskirtosios jiems bausmės privalo dar atlyginti nukentėjusiojo žalą ar nuostolius, įsakmiai apie tatai teismui nustatant, pasak bendrųjų įstatymų ar tam tikrų karinių nuostatų ir prisilaikant šių taisyklių:

1) jei žala ar nuostoliai visiškai yra aiškūs, tai atlyginimo kiekybė nustatoma pačiame karo teismo sprendime;

*) Žiūr. XIX Karo Nuostatų knygos 279, 280, str. str.

2) jei žala ar nuostoliai nėra galutinai išaiškinti, tai nukentėjusiajam paliekama jų atlyginimo pasiieškoti civilinio teismo tvarka, o išdui dar ir administrativine tvarka, galutinai, išaiškinant šiuos nuostolius ar žalą tiems viršininkams ar įstaigomis kurių žinioje nuostoliai ir žala įvyko,

63. Kai nusikaltimas ar nusizengimas įvyksta padarytas keleto žmonių ir vyriausieji nusikaltėliai neištės atlyginti padarytą žalą ar nuostolių, tai privalomoji atlyginti pinigų suma priteisiama iš kitų nusikaltime dalyvavusių asmenų, arba jei pastarieji neturtingi, tai iš tų, kurie tikrai žinojo apie sumanymą padaryti nusikalstamąjį darbą, bet nepareikė apie tai vyriausybei, arba tam asmeniui, į kurį nusikalstamasis darbas buvo taikomas.

Žalos ar nuostolių atlyginimo išreikalavimas, atsitikus, kad vyriausieji nusikaltėliai ir jų bendrininkai numirtų, pereina į jų įpėdinius, bet išieškoma tik iš tojo turto, kuris buvo jų paveldėtas nuo nusikaltėlių.

64. Nusikaltėliai, neturintieji jokių lėšų atlyginti padarytą žalą ar nuostolius, reikalaujant to nukentėjėliui, jei jie nenusmerkti atlikti baudžiamąją bausmę, gali būti nusmerkiama: paliekant tarnyboje—sulaikyti iš algos tiek, kiek įstatymo nustatyta, o nepalikant tarnyboje—kalinti paprastajame kalėjime civilinių įstatymų tvarka.

65. Jei nusmerktasis atlyginti žalą ar nuostolius ir atlikti dar piniginę baudą yra neturtingas, tai išpradžios iš jo turto išieškoma žalos ar nuostolių atlyginimas ir visi kiti neginčijami iš nusikaltėlio reikalavimai, o piniginė bausmė padengiama tik likusiuoju jo turto.

66. Nustatymai, išdėstyti šio statuto 62, 64 ir 65 straipsniuose, taikomi ir kareiviams, bet prisilaikant nurodytų 60 straipsnyje taisyklių.

67. Nuostoliai, padarytieji visos komandos arba jos dalies, atsitikus, kad patys nusikaltėliai būtų beturčiai, privalo būti atlyginti tos komandos ar dalies viršininko, jei bus įrodytas jis oja kaltas valdžios neveiklume.

ANTRASIS SKYRIUS.

Pirmoji skirtis.

APIE PRIEŽASTIS, KŪRIŲ DĒLIAI PADARYTIEJI DARBAI NETURI BŪTI LAIKOMI KALTYBĒMIS.

68. Nusikalstamasis darbas, padarytas atsitiktinai (Baudž. Stat. 42 str), nėra laikomas kaltybe, jei žmogus jį padarė ne dėl nesidomėjimo savo tarnybinėmis pareigomis; atvirkščiai atsitikus, jis gali būti kaltinamas tik už neužtenkamąjį dėmesį, atsižvelgiant į aplinkybes, pastarąjį liečiančias.

69. Nelaikomas nusikalstamu darbas, padarytas įvykdyti įstatymui, nei darbas, padarytas atlikti viršininko įsakymui, jei pastarasis buvo duotas tarnybos tikslais, arba valdinio buvo supras tas tokiu esąs, ir jei valdinys nenuvokė įsakytojo darbo kaltingumo.

Valdiniui už nusikalstamąjį darbą, kurį jis padarė atlikdamas viršininko įsakymą, bausmė gali būti mažinama vienu, dviem arba trimis laipsniais.

70. Kiekvienas tarnybos pareigų peržengimas dėl savo asmens pavojaus, kai įstatymų už tą nėra nustatyta tam tikros bausmės, baudžiamas lygiai skaudžiai, kai kad tatai būtų tyčia padaryta.

71. Bendrosios taisyklės apie būtinąjį apsigynimą nėra taikytinos prie valdinių ir viršininkų tarnybinių santykių peržengimo, nebent viršininkas teiktųsi aiškiai priešingai įstatymams ir tarnybos pareigoms užpulti valdinį, gresiant pastarajam tikru pavojumi, bet ir šiuo atsitikimu apsigynimo teisė turi būti var tojama tik kaipo priemonė save apsaugoti. Apdrausti valdinius nuo neteisėtai besielgiančių viršininkų, pastarieji tokiais atsitiki mais baudžiami kai kad nurodyta įstatymuose apie valdžios pikta naudojimą.

Antroji skirtis.

Apie bausmių didumą.

I. APIE BAUSMIŲ DIDUMĄ, ATSIŽVELGIANT Į DALYVAVIMĄ NUSIKALTIMUOSE AR NUSIŽENGIMUOSE.

72. Viršininkas, dalyvavęs bendrai su valdiniais nusikalstamojo darbo įvykdinime, o jo nesant—vyresnysis (šio statuto 100 str.) dalyvavęs su žemesniaisiais tokio gi pat darbo įvykdinime,

visumet nusmerkiami bausmei, įstatymų nustatytai vyriausiems kaltininkams arba erštams, o jeigu jie ir ištikrųjų pasirodytų esą vyriausiais kaltininkais arba erštais, tai šią bausmę teismas gali dar padidinti vienu laipsniu.

73. Asmens, kurie nusikalto nepranešę apie jau įvykdytą nusikaltimą ar nusižengimą, nusmerkiami, atsižvelgiant į nusikaltimo ar nusižengimo svarbumą, arba kalinti tvirtovės kalėjime su nuostaliu kai kurių ypatingųjų teisių ir pirmenybių, ar tik aprėžiant kai kurias tarnybos teises ir pirmenybes, arba atstatyti nuo tarnybos, arba laikyti daboklėje, arba drausmės nuobaudomis nubausti. Kareiviams šios bausmės pakeičiamos prisilaikant šio statuto taisyklių apie bausmių atatinamumą.

74. Nurodytos Baudžiamojo Statuto 170 straipsnyje bendrosios taisyklės nebaudimo už nepranešimą apie pikta užmanymą arba apie kuo kitais įvykdytą nusikaltimą, ar nusižengimą, o lygiai ir už nuslėpimą, nėra pritaikytinos tais atsitikimais, kai šiais nusikaltėliais deli to peržiangiamos jų tiesioginės tarnybos pareigos ir patsai nusikaltimas įvykdytas jų žinybos sritije.

75. Jei nusikalstamąjį darbą įvykdo visa komanda, arba jos dalis, arba labai žymus skaičius žmonių tai, einant įstatymų, už tą nusikalstamąjį darbą yra smerktini: 1) erštai (pradėtojai), 2) kurstytojai, 3) pirmutiniai ėmęsi vykdyti nusikalstamąjį darbą, 4) jį bevykdant vadovavusieji kitų veiksmis ir 5) viršininkai ir vyresnieji (šio statuto 100 str.). Pastarųjų atsakomybė nustatoma prisilaikant taisyklių, nurodytų šio statuto 72 straipsnyje, o kitų gi likusių asmenų atsakomybė nustatoma paties teismo nuožiūra, imant galvon jų kaltės svarbumą ir priešingo įstatymams darbo aplinkybes.

Skyrium nuo šių teismo skiriamų bausmių už nusikalstamą darbą, padarytą visos komandos ar jos dalies, gali būti už panašios rūšies nusikaltimus Aukščiausioju paliepimu atimti ir žymėzonklai, dovanoti Aukščiausios Malonės keliu komandai ar jos daliai, o taip pat gali būti panaikinta komandos ar jos dalies sudėtis, išskirstant kareivius, paliekamus tarnyboje, į kitas kariuomenės dalis, ir pašalinant karininkus iš tarnybos arba juos perkeltiant į kitus pulkus ar komandas.

II. APIE APLINKYBES, KURIOS DIDINA IR MAŽINA KALTYBĘ IR BAUSMĘ.

76. Be nurodytų bendraisiais baudžiamaisiais įstatymais aplinkybių, kurios didina kaltybę ir bausmę, kariams pritaikomos dar šios:

1) nusikalstamojo darbo įvykdymas akivaizdoje kareivių arba susirinkusiųjų žmonių;

2) nusikalstamojo darbo įvykdymas tokiose aplinkybėse, kuriose padarytas nusikaltimas, peržengiant tarnybą arba drausmę, gali užkrėsti pagundinamu pavyzdžiu kitus;

3) nusikalstamojo darbo įvykdymas tokiose aplinkybėse, kurios gali sukelti visuomenės neramumo ir pavojaus.

77. Atsitikus, kad nusikaltimas ar nusizengimas pasikartoja, bausmė skiriama prisilaikant taisyklių, nurodytų Baudžiamojo Statuto 67 straipsnyje, bet nusikaltimų ar nusizengimų pakartojimas gresia atsakomybės padidinimą, jei nuo laiko bausmės atlikimo, ar jos dovanojimo nesukako:

1) asmenims, nusmerktiems kalinti tvirtovės kalėjime atimant kai kurias ypatingas teises ir pirmenybes, arba su nuostoliu kai kurių tarnybinių teisių ir pirmenybių, arba nusmerktiems nuskirti į drausmės dalis draustis, atsitikimais šio statuto 50^a straipsniu nurodytais,—penkeri metai;

2) asmenims, nusmerktiems laikyti daboklėje, su nuostoliu kai kurių tarnybinių teisių ir pirmenybių, arba nuskirti į drausmės dalis, išskiriant atsitikimus jau šio straipsnio pirmame punkte nurodytus, arba kalinti vienutiniame karo kalėjime,—dveji metai;

3) asmenims, nusmerktiems laikyti daboklėje, neliečiant jokių teisių, arba atlikti drausmės nuobaudas,—vieneri metai.

77¹. Padaręs nusikalstamąjį darbą paskelbus rezoliuciją arba kaltumo nutarimą, bet dar neatlikęs bausmės už pirmąjį nusikalstamąjį darbą, asmuo yra nusmerkiamas, prisilaikant taisyklių Baudžiamojo Statuto 66 straipsnyje nurodytų, bet, smerkiant, šešis mėnesius sunkiojo kalėjimo laikyti lygiais dviem metams tvirtovės kalėjimo arba drausmės dalių ir trims metams drausmės arešto arba daboklės, o du mėnesiu sunkiojo kalėjimo laikyti lygiais keturiems mėnesiams vienutinio karo kalėjimo.

78. Skiriant kariams bausmes už nusikaltimus ir nusizengimus, šios bausmės, atsižvelgiant į bylos aplinkybes, gali būti padidintos vienu arba dargi dviem laipsniais:

1) jei nusikalstamasis darbas įvykdytas einant tarnybos pareigas, ypatingai gi rikiuotėje, arba sargybiniu, palydovu arba sargybnariu;

2) jei piktan sunaudota karo jėga arba karinis ginklas, arba valdžia, suteiktoji vardui, laipsniui ar tarnybos vietai;

3) jei nusikalstamasis darbas įvykdytas akivaizdoje arba artimais priešininko, arba laike karo, ypatingai karo veiksmų rajone, arba žygio metu, apgulos ar karo stoviui esant, arba sukilimo metu;

4) jei įvykdytas nusikaltimą arba nusizengimą, įžiūrimą bendraisiais baudžiamaisiais įstatymais, sulaužoma priesaikos šventybė ir tiesioginės karo tarnybos pareigos.

79. Nusikaltėlis, kuris padarė nusikaltimą arba nusizengimą karo tarnybos pereigų srityje, tik trumpai išviso karo tarnyboje išbuvęs, o tat mažiau negu vienerius metus, gali būti lengviau baudžiamas, dargi vienu bausmės laipsniu mažiau. Bet jeigu įstarnavę neilgiau vienerių metų pakartotą tą pat tarnybiniį nusikaltimą arba nusizengimą arba, dalyvaudami sykiu su kitais, būtų erstais, arba vyriausiais kaltininkais, tai jų trumpas esimas tarnyboje nesuteikia pamato lengvinti jiems bausmę.

80, 81 ir 82 (Išmesti.)

Trečioji skirtis.

APIE KARO TEISMŲ VALDŽIĄ IR PAREIGAS, SKIRIANT BAUSMES.

83. Kai įstatyme pažymėtą bausmę už nusikaltimą arba nusizengimą yra reikalo sumažinti vienu ar dargi keleta laipsnių, tai, jeigu įstatyme pažymėtoje bausmėje visai nėra laipsnių arba nėra žemutiniojo atsakančio šiai taisyklei laipsnio, teismas pereina prie kitos, mažiau skaudžios, bausmių rūšies, prisilaikydamas tvarkos, šio statuto 5 ir 6 straipsniuose nurodytos. Prie to nuo tvirtovės kalėjimo bausmės, išmetant iš tarnybos neatimant laipsnių (24 str.) ir nuo nuskyrimo į drausmės dalis dvių trijų metų laikui su nuostoliu kai kurių ypatingųjų teisių ir pirmenybių [pried. 1 (prie 8 str.) past. 1], tolimesnis perėjimas prie kitos bausmių rūšies neleidžiamas.

84. Kai bausmę, skiriamą einant įstatymų dėsniais, reikalinga yra padidinti vienu ar keleta laipsnių ir įstatyme pažymėtos rūšies bausmėje nėra jau aukštesniojo laipsnio, šiai taisyklei atatinamo, tai teismas prisilaiko nustatytos anksčiaus 83 straipsnyje tvarkos, tik atvirkščiai.

Bet teismas negali pereiti nuo sunkiojo kalėjimo prie mirties bausmės, lygiai ir nuo tvirtovės kalėjimo arba nuskyrimo į drausmės dalis prie paprastojo kalėjimo, atimančio visas ypatingas teises ir pirmenybes, nei lygiai nuo aukštutinių taisomųjų bausmių prie bendrųjų baudžiamųjų bausmių. Šiuo atsitikimu

teismas užuot pereiti prie kitos bausmių rūšies, padidina tik skiriamąją bausmę, tai yra įstatymu nustatytą aukščiausios bausmės ilgumą kalinti tvirtovės kalėjime ar grasos kalėjime, o į drausmės dalis skiriamą bausmę padidina, pridėdant prie įstatyme pažymėto aukščiausio bausmės laipsnio: šešis mėnesius, vienerius metus, pusantrų metų, atsižvelgiant į tai, vienu, dviem ar trimis laipsniais yra reikalo, atitinkamai su įstatymo dėsniais, padidinti tą bausmę, pereinant aukščiausiai šiame statute pažymėtą šios bausmės saiką (žiūr taipgi šio statuto 273¹ str.).

84. Atsitikus, kad sumažinant (83 str.) arba padidinant (84 str.) bausmę vienu arba keleta laipsnių, iš eilės teisiamajam prieis (5 str.) galutinėje išvadoje pažeminimas į eilinius, o gi šitoji bausmė už teisiamaį nusikaltimą įstatymu nėra skiriama, tai teismas turi pereiti prie tolimesnės iš eilės bausmių rūšies, stovintios betarpiu žemiau arba aukščiau bausmės pažeminimo į eilinius (5 str. VI ir IV), atsižvelgiant į tai, sumažinama ar padidinama bausmė.

85. Atsitikus, kad įstatyme už teisiamaį nusikalstamą darbą nėra nustatyta tam tikros bausmės, teismas nusmerkia teisiamaį vienai bausmių, skiriamų už nusikaltimus, savo svarbumu ir rūšimi labiausia panašius anajam.

86-87 (Išmesti).

88. Atsitikus, kad bus sujungti toki grynai kariniai ir bendrieji baudžiamieji nusikaltimai, kurių delei nusikaltėlis už karinius nusikaltimus turėtų būti nuskirtas į drausmės dalis, o už bendruosius baudžiamuosius—atimant visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalinti grasos kalėjime arba civiliniame paprastajame kalėjime, teismas baudžia taja bausme, kuri skiriama yra už bendruosius baudžiamuosius nusikaltimus; bet jeigu nuskyrimo į drausmės dalis bausmės laikas būtų ilgesnis, negu grasos kalėjimo ar paprastojo civilinio kalėjimo išpuolamos bausmės laikas, tai nusikaltėlis nusmerkiamas kalinti grasos kalėjime, arba civiliniame paprastajame kalėjime tam laikui, kurį jis turėtų išbūti nuskirtas į drausmės dalis.

89. Atsitikus, kad bus susijungę tokios kaltybę didinamos aplinkybės, del kurių įstatymas reikalauja padidinti bausmę vienu, dviem arba ir daugiau laipsniais, tai šis bausmės padidinimas atliekamas šiokiu budu:

1) jeigu bus susijungę tokios didinamos kaltybę aplinkybės, kurių kiekviena savaime gresia bausmės įvairiais jos laipsniais padidiniu, tai teismas nusmerkia teisiamaį aukščiausio laipsnio bausmei, skiriamo del svarbiausos didinamos kaltybę aplin-

kybės, tai yra jeigu susijungiant aplinkybėms viena jų didina bausmę vienu, o kita dviem laipsniais, tai nusikaltėlis turi būti nusmerkias bausmei, padidintai ne trims, bet dviem jos laipsniais, vienok didžiausiojo jos saiko;

2) jei bus susijungę tokios didinamos kaltybę aplinkybės, kurių kiekviena savaime gresia vienodos bausmės padidinimo laipsniu, o tatau, jeigu prie dviejų tokių aplinkybių nusikaltėliui bausmė del kiekvienos turėtų būti, einant įstatymu, pakelta dviem laipsniais aukščiau, tai teismas bausmę padidina ne keturiais, bet tik dviem laipsniais ir taip pat didžiausiojo bausmės saiko.

Atsitikus, kad bus susijungę mažinamos kaltybę aplinkybės, teismas gali sumažinti vienu arba dviem laipsniais, pereidamas be to prie artimiausios bausmių rūšies, nepaisant ir į tai, jog del nusikaltimo ar nusizengimo savybės įstatymu tokia bausmė ir neskiriama. Susijungus gi tokioms aplinkybėms, kurių vienos kalte ir bausmę didina, o kitos mažina, bausmės skaudumo nuskyrimas įstatymų ribose atiduodamas teismo nuožiūrai.

PASTABA: Atsitikimai, kuriais paminėtasis šiame (89 str.) straipsnyje perėjimas nuo aukštesniosios bausmių rūšies prie žemesniosios nėra leistinas, nurodyti anksčiau 83 straipsnyje.

89. Be atsitikimų, pažymėtų Baudžiamojo Statuto 54 straipsnyje, atkalėtasis iki teismo laikas gali būti įskaitytas bausmėn istaisi ar tik dalinai to teismo, kuris sprendžia bylą ir nusmerkia: laikyti daboklėje, nuskirti į drausmės dalis, kalinti vienutiniame karo kalėjime arba arešte iš drausmės statut) nuskirtame.

Pastaba: Jei nusikaltėlis pasmerkiamas kalinti vienutiniame karo kalėjime, tai priešteisminis įskalėjimas gali būti jam įskaitomas į bausmę, imant tris dienas priešteisminio kalėjimo lygias vienai karo kalėjimo dienai.

90. Karo metu, jei kurie nors nusikaltimai ar nusizengimai begalo pasidaugina kariuomenėje, arba armijos užimamose vietose, arba tvirtovėje, stiprumoje arba mieste, esančiuose apgulos arba karo stovyje, vyriausiajam kariuomenės vadui, armijų vadams ir lygias su jais valdžios asmenims, o taip pat komendantui arba apgultos tvirtovės, stiprovietės arba miesto viršininkui, arba atskirtos nuo visų kitų armijos dalių rinktinės viršininkui, leidžiama laikinai padidinti įstatymo skiriamųjų bausmių skaudumą, vienok nepakeliant jo iki mirties bausmės skyrimo ir išanksto apie tai paskelbiant visų žinia. vienlaik nustatytaja pavaldinumo tvarka, pranešant Aukščiausiajai Valdžiai apie pasiimtasias jaisias priemones ir išaukusias jas priežastis. Šiems gi asmenims suteikiama teisės tais atsitikimais, kada del karo aplinkybių arba

laike sukilimo būtų imtasi ypatingų atsargumo priemonių apsaugoti bendrą nepavojumą, už šių pastarųjų peržengimą, skirti baudsmes prisilaikant įstatymo nurodymų, paskelbiant apie tautos taipogi visų žiniai.

90. Išimtiniais atsitikimais, kada nusikaltimas padarytas nor ir taikos metu, bet del nusikaltimą lydinčių aplinkybių ypatingo svarbumo, kyla būtino reikalo, karo drausmę saugojant, smerkti nusikaltėlius visu karo baudžiamųjų įstatymų griežtumu, jie atduodami kariuomenės vado parėdymu teisman, pritaikant bausmes nustatytas šiuo statutu karo metui.

91. Pastaba (išmesta).

91¹. (Pakeistas).

Ketvirtoji skirtis.

APIE BAUSMIŲ LENGVINIMĄ IR BAUDIMO PAŠALINIMĄ

92. Nebaudžiama del pasenėjimo:

1) jei nuo tos dienos, kurią buvo padaryta nusikaltimas gresiamas mirties bausme ar sunkiuoju kalėjimu, sukako dešimt metų ir jei per tą laiką minimas nusikaltimas neiškilo aikštėn tai yra, jei del jo nebuvo jokio susirašinėjimo arba tardymo, joki pranešimo, arba skundo, pareiškimo arba kurio kito įrodymo arba, jei per tą laiką, tai yra per ištikus nuo nusikaltimo įvyki dienos dešimtį metų, nusikaltėlis, nepaisant padarytojo tardymo pastangų, nebuvo surastas;

2) jei nuo tos dienos, kurią buvo padaryta priešinga įstatymams darbas, gresiamas grąsos kalėjimo bausme arba civilinio paprastojo kalėjimo šio statuto 27² ir 48 straipsniais nurodyt bausme, sukako aštuoneri metai ir jei per tą visą laiką priešingasis įstatymams darbas neiškilo aikštėn, arba jei nusikaltėlis nepaisant padarytojo tardymo pastangų, per tą pat laiką nebuvo surastas;

3) jei nuo tos dienos, kurią buvo padarytas priešinga įstatymams darbas, gresiamas pažeminimu į eilinius, arba tvirtovės kalėjimu su nuostoliu kai kurių teisių ir pirmenybių, arba išmetimū iš tarnybos, arba atstatymu nuo jos, o taipogi nuskyrimu drausmės dalis, sukako penkeri metai ir jei nusikaltimas per ištisią šį laiką neiškilo aikštėn, arba jei nusikaltėlis, nepaisant padarytojo tardymo pastangų, per tą pat laiką nebuvo surastas;

4) jei nuo tos dienos, kurią buvo padaryta priešingas įstatymams darbas, gresiamas tvirtovės kalėjimo bausme aprėžiant tik kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, arba daboklėje laikymu, arba vienutiniu karo kalėjimu, arba pinigine bauda, sukako trys metai ir jei priešingas įstatymams darbas per ištisią šį laiką netapo iškeltas aikštėn, arba jei nusikaltėlis per tą pat laiką tardymo pastangomis nebuvo surastas;

5) jei nuo dienos, kurią buvo padaryta priešingas įstatymams darbas, gresiamas drausmės nuobauda, sukako šeši mėnesiai ir jei priešingas įstatymams darbas per ištisią tąjį laiką neiškilo aikštėn, arba nusikaltėlis per tą pat laiką nebuvo surastas.

Bendruose karių su civiliniais asmenimis nusikaltimuose ir nusižengimuose, padarytuose skyrium nuo tarnybos, pasenėjimo laikas skaitomas prisilaikant bendrųjų baudžiamųjų įstatymų taisyklių.

93. Pasenėjimo dėsnių taisyklės netaikomos prie pabėgimo iš kariuomenės.

94. Tuose tarnybiniuose nusikaltimuose ir nusižengimuose, kurio gali būti viršininko iškeliama aikštėn tik per inspektorių apžiūras ar revizijas, pasenėjimas skaitomas nuo apžiūros arba revizijos pabaigos dienos.

95. Dovanojimo ir pasigailėjimo teisė joku būdu nepriklauso teismui. Ji betarpiu eina iš Aukščiausios Suverenės Valdžios ir gali būti tik malonės aktu. Tos malonės galios plotas ir dydis, kaip išimtis iš įstatymų, nustatyti tu pačiu Aukščiausiuoju palėpimu, kuriuo lengvinama nusikaltėlio likimas, arba visiškai jam atleidžiama bausmė. Atleisti nuo bausmės gali dar ir Vyriausias Kariuomenės Vadas, kaipo įgaliotas Aukščiausios Valdžis.

ANTROJI DALIS

APIE KARO TARNYBOS KARINIUS IR KITUS NUSIKALTIMUS IR NUSIŽENGIMIUS.

PIRMASIS SKYRIUS.

APIE KARINĖS PAGARBOS IR PAVALDUMO DĖSNIŲ PERŽENGIMĄ.

96. Kas nusikalto tyčia nesiteikęs privalomai pagerbti viršininko, nepadoriai su juo apsiėjęs ir apskritai pasielgęs, tyčia neatsižvelgdamas į viršininko asmenį, tas, jei drausmės nuobauda pasirodytų neatatinkama jo kaltės svarbumui, yra baudžiamas:

o jeigu tatau padaryta einant viršininkui tarnybos pareigas, laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių; arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno ligi dviejų mėnesių laiko;

o jeigu tatau padaryta einant viršininkui tarnybos pareigas, tai kaltininkas yra baudžiamas:

atstatyti nuo tarnybos, arba laikyti daboklėje nuo trijų ligi šešių mėnesių; arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų ligi keturių mėnesių laiko.

97. Kas nusikalto įžeidęs viršininką žodžiu, rašinyje ar spaudinyje, arba nepadoriu elgesiu, tas yra baudžiamas:

pažeminti į eilinius, arba išmesti iš tarnybos, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi dviejų metų ir keturių mėnesių laiko, arba atstatyti nuo tarnybos, arba laikyti daboklėje nuo trijų ligi šešių mėnesių arba, atimant kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti į drausmės dalis draustis nuo vieno ligi trijų metų arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų ligi keturių mėnesių laiko;

o jeigu tatau padaryta einant viršininkui tarnybos pareigas, tai kaltininkas yra baudžiamas:

išmesti iš tarnybos atimant laipsnius, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko;

arba, atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti į drausmės dalis draustis nuo dviejų ligi trijų metų laiko.

98. Kas nusikalto viršininką smogęs, arba tokiu gi pat tiklu pakėles ant jo ranką ar ginklą, o lygiai ir padaręs į jį bent kurios rūšies smurtą arba didžiai akiplėšiškai su juo pasielgęs—tas yra baudžiamas:

atimant visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo keturių ligi dvylikos metų laiko;

o jeigu tatau padaryta einant viršininkui tarnybos pareigas, arba jeigu sykiu su viršininko įžeidimu buvo padaryta jam sunkių sužalojimų ar didelio sumušimo, arba jis apluošinta, arba įvyko mirtis, nors ir nemanant nužudyti, tai kaltininkas yra baudžiamas:

a) taikos metu,—

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime ligi dvylikos metų laiko;

b) karo metu,—

atėmus visas teises nužudyti, sušaudant.

99. Kas nusikalto šaukęs viršininką dvikaučių del liečiamo dalyko, tas yra baudžiamas:

išmesti iš tarnybos atimant laipsnius, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko, arba pažeminti į eilinius.

Viršininkas, priėmęs dvikaučių šaukimą, baustinas lygiai kaip ir tas, kuris jį šaukęs dvikaučių.

Jei dvikaučių šaukimo pasekmės būtų dvikaučių įvykimas, tai bausmė skiriama, prisilaikant nusikaltimo sudėties taisyklių.

100. Vyresnius išėjusieji jaunesnieji yra baudžiami tokiomis bausmėmis, kurios nustatyta šio statuto 96, 97, 98, ir 99 straipsniais, bet visomet dviem ar trimis laipsniais žemiau.

Šiuo atsitikimu jaunesniaisiais laikomi ober-karininkai greitinant juos su štab-karininkais ir generolais, o štab-karininkai—greitinant juos su generolais.

Kareiviai yra baudžiami, kaipo už viršininko įžeidimą, visais atsitikimais, kai jie nusikalsta įžeidę bent kurios valdybos karininką, arba karo valdininką, kada pastarasis eina tarnybos pareigas, o taipogi yra vieno su nusikaltėliu pulko arba įstaigos.

101. Kareiviai, kurie nusikalto pagarbos ir pavaldumo dėsnius sulaužydami prieš savo pulko viršilą ar puskarininkį, o taip pat grandinį ar eilinį kareivį, kurio valdiniu buvo nusikaltėlis, o taipogi nusikalstamojo įvykio, yra baudžiami, atsižvelgiant į kaltumo laipsnį:

a) už nusikaltimus pažymėtus šio statuto 96 straipsnyje, drausmės nuobauda;

b) už nusikaltimus pažymėtus šio statuto 97 straipsnyje kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno ligi keturių mėnesių laiko;

jei nusikaltimas yra padarytas rikiuotėje, tai nusikaltėlis yra baudžiamas:

atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti į drausmės dalis draustis nuo vieno metų ligi keturių mėnesių laiko,

c) už nusikaltimus pažymėtus šio statuto 98 straipsnyje atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes nuskirti į drausmės dalis draustis nuo vieno ligi dviejų metų laiko

o jeigu tatau padaryta rikiuotėje, arba įvykdant nusikaltimą padaryta žaizdų, sunkaus sumušimo arba aplušimo, arba įvykdant mirtis, nors ir nemanant nužudyti, tai nusikaltėlis yra baudžiamas

taikos metu,—

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo aštuonių ligi dvylikos metų laiko;

karo metu,—

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo penkiolikos ligi dvidešimt metų laiko.

102. Kareiviai, nusikaltusieji taip, kaip nurodyta šio statuto 101 straipsnyje tik prieš kito pulko viršilą ar puskarininkį, yra baudžiami tomis pat bausmėmis tik dviem ar trimis laipsniais žemesnėmis.

103. Kareiviai nusikalte įzeidžiant savo viršilą ar puskarininkį, arba jų vietininką, arba kiekvieną kitą viršilą ar puskarininkį, kurio valdžiai beeinant tarnybą nusikaltėlis buvo pavesetas, jei įzeidimas buvo padarytas beeinant tarnybą, yra baudžiamas bausmėmis nustatytomis šio statuto 101 straipsniu, bet visad aukščiausiojo saiko.

104. Kas nusikalto, jei del nedėmesio neatliko vyresnybės asmeninių įsakų arba bendrųjų parėdymų, o lygiai, jei atliko tuos įsakus ar parėdymus, bet, del to pat nedėmesio, neįsakmiai ar nelaiiku, tas yra baudžiamas, jei drausmės nuobauda pasirodytu jo kaltybei neatatinkama,

laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių;

arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno ligi dviejų mėnesių laiko.

104¹. Kas nusikalto neatlikęs bendrųjų vyresnybės parėdymų, tas yra baudžiamas:

a) taikos metu:—

atstatyti nuo tarnybos arba atsakyti užimamą vietą, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių:

arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno ligi keturių mėnesių laiko;

b) karo metu:—

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo aštuonių ligi keturių metų laiko, arba, atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes, kalinti civiliniame grasos kalėjime nuo vieno iki keturių metų laiko.

Itin svarbiais atsitikimais neatlikęs bendrųjų tarnybinių vyresnybės parėdymų, nusikaltėlis yra baudžiamas:

taikos metu:—

išmesti iš tarnybos, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno iki keturių mėnesių ligi vieno metų ir keturių mėnesių laiko;

arba, atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti į drausmės dalis draustis nuo vieno ligi trijų metų laiko;

o karo metu:—

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo aštuonių ligi dvylikos metų laiko.

105. Kas nusikalto neatlikęs viršininko įsako, tas yra baudžiamas:

a) taikos metu:—

išmesti iš tarnybos, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno iki keturių mėnesių ligi keturių metų laiko;

arba, atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti į drausmės dalis draustis nuo vieno metų ligi trijų metų laiko.

b) karo metu:—

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo keturių ligi dvylikos metų laiko, arba, atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes, kalinti grasos kalėjime nuo keturių iki šešių metų laiko.

106. Kas nusikalto pasipriešinęs atliekant viršininko įsakus ar parėdymus, bet nepavartodamas ginklo arba kito kurio įnagio, tas yra baudžiamas:

a) taikos metu:—

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo keturių ligi aštuonių metų laiko, arba, atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes, kalinti su visomis pasekmėmis,

nustatytomis šio statuto 27² ir 48 straipsniais, civiliniame grasos kalėjime ligi laiko: pirmuoju laipsniu—nuo penkių ligi šešių metų, ir antruoju—nuo keturių ligi penkių metų arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų metų ir aštuonių mėnesių ligi keturių metų laiko, arba, atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti į drausmės dalį nuo dviejų metų ir šešių mėnesių ligi trijų metų laiko;

b) karo metu,—

atėmus visas teises nužudyti, arba kalinti sunkiajame kalėjime ligi gyvos galvos, arba nuo dvylikos ligi dvidešimties metų laiko;

c) priešininko akivaizdoje:—

atėmus visas teises nužudyti, sušaudant.

107. Kas nusikalto pasipriešinęs taip, kaip nurodyta pirmame niamė (106) straipsnyje, bet pavartodamas tam reikalui ginklą ar kitą kurį įnagį arba to nors ir nedarydamas, bet jei atliko taktinį nevienas, o dviese ar ir daugiau žmonių, tai nusikaltėliai yra baudžiami:

a) taikos metu,—

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo keturių ligi dvylikos metų laiko;

b) karo metu,—

atėmus visas teises nužudyti, sušaudant, arba atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime ligi gyvos galvos arba nuo dvylikos ligi dvidešimties metų laiko;

c) priešininko akivaizdoje,—

atimti visas teises ir nužudyti, sušaudant.

108. Karys, kuris nusikalto rūžijęs (murmėjęs) prieš viršininkų parėdymus, arba prieš tarnybos sunkėnybes ir jos teikiamas nemalones, yra baudžamas:

menkesniais atsitikimais,—

drausmės nuobauda;

o jei rūžijimo pasekmėmis buvo didesnės ar mažesnės svarbos netvarka:

išmesti iš tarnybos, atėmus arba neatėmus laipsnių;

arba, atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti į drausmės dalį draustis nuo vieno ligi trijų metų laiko.

109. Jei nurodytieji šio statuto 96—107 straipsniuose nustatymai įvyko, kaip pasekmė neteisėtų viršininko pasielgimų su

aldiniu, tai bausmė yra vienu laipsniu palengvinama, o jeigu viršininkas prie to buvo žiauriai ar pažeminamai apsiėjęs su valdiniais—tai dviem laipsniais.

110. Kas nusikalto, kai aštuoniese ar daugiau žmonių aiškiai sukilo, taikydami pasipriešinti viršininkams, arba tarnybos priėmimų sulaužyti, tie yra baudžiami:

a) taikos metu,—

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime ligi gyvos galvos;

b) karo metu,—

atėmus visas teises nužudyti.

111. Kas nusikalto, kai dvieje ar daugiau žmonių kuriuo nors būdu susitarę priešingauti viršininkams arba jų parėdymams, o ypač kai surašinėjo prašymus, pareiškimus ir panašius popierius, kuriems rinko parašus, tie yra baudžiami:

išmesti iš tarnybos atėmus arba neatėmus laipsnius, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi keturių metų laiko;

arba, atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti į drausmės dalį draustis nuo vieno ligi trijų metų laiko, arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų mėnesių ir dviejų savaičių ligi keturių mėnesių laiko;

jeigu nuo šios rūšies nusikalstamųjų darbų galėjo įvykti žalingų tarnybai pasekmių, tai nusikaltėliai baudžiami:

a) taikos metu,—

išmesti iš tarnybos atėmus laipsnius, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko;

arba, atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti į drausmės dalį draustis nuo dviejų ligi trijų metų laiko;

b) karo metu,—

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo keturių ligi aštuonių metų, arba, atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes, kalinti su visomis pasekmėmis, nurodytomis šio statuto 27² ir 48 straipsniuose, civiliniame grasos kalėjime ligi laiko: pirmuoju laipsniu—nuo penkių ligi šešių metų, ir antruoju—nuo keturių ligi penkių metų.

112. Įkalbinėtojai ir kurstytojai neklausyti, pasipriešinti arba aiškiai sukilti yra baudžiami prisilaikant taisyklių, nurodytų Bau-

džiamojo Statuto 51 straipsnyje. Šiomis pat bausmėmis baudžiami įkalbinėtojai ir kurstytojai ir tuomet, jei nusikaltimas, ke sinimasis arba prisirengimas jį įvykdinti, nebuvo įkalbamojo a kurstomojo asmens padarytas.

ANTRASIS SKYRIUS.

APIE SARGYBOS IR KARO PAREIGŪNŲ IŽEIDIMĄ IR SMURTĄ JIEMS.

Pirmoji skirtis.

APIE SARGYBINIŲ IR KARO SARGYBOS IŽEIDIMĄ IR APIE SMURTINIŲ JŲ UŽPUOLIMĄ.

113. Kas nusikalto įžeidęs žodžiu arba nepadoriu elgėsi sargybinių ar karo sargybą tas yra baudžiamas:

išmesti iš tarnybos, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi vieno metų ir keturių mėnesių laiko;

arba, atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes nuskirti į drausmės dalis draustis nuo vieno ligi dviejų metų laiko;

arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų savaitių ligi keturių mėnesių laiko.

Pastaba: Sargybiniu laikomas kiekvienas kareivis, kuris yra pastatytas su šautuvu arba pliku šaltuoju ginklu rankoje į bent kurį postą. Karo sargyba laikoma ginkluotos karinės komandos kareiviai, einantieji įgulo ar lauko tarnybos karines pareigas.

114. Kas nusikalto smogęs sargybinių ar karo sargybą, be nepavartodamas tam ginklo, tas yra baudžiamas:

atėmus laipsnius išmesti iš tarnybos, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko;

arba, atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes nuskirti į drausmės dalis draustis nuo dviejų ligi trijų metų laiko.

115. Pirmesniųjų 113 ir 114 straipsnių dėsniai nėra taikomi tais atsitikimais, jei sargybos vyresnybė įžeistų sargybos nari, be ne sargybinių, arba jei vienas sargybos narių įžeistų kitą.

Pastaraisiais, vienok, atsitikimais įstatymu skiriamoji už įžeistų bausmė turi būti padidinta ribose, nurodytose šio statuto 118 straipsnyje.

116. Kas nusikalto nepaklausęs teisėtų sargybinio ar karo sargybos reikalavimų arba pasipriešinęs jiems, nepavartodamas ginklo, tas yra baudžiamas:

a) taikos metu,—

bausmėmis, nustatytomis šio statuto 113 straipsniu;

b) karo metu,—

kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko, arba, atėmus laipsnius, išmesti iš tarnybos;

arba, atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti į drausmės dalis draustis nuo dviejų ligi trijų metų laiko;

c) priešininko akivaizdoje,—

atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalinti su visomis pasekmėmis, nurodytomis šio statuto 27² ir 48 straipsniuose, civiliniame grasos kalėjime ligi laiko: pirmuoju laipsniu—nuo penkių ligi šešių metų; ir antruoju—nuo keturių ligi penkių metų.

117. Kas nusikalto užpuolęs sargybinių arba karo sargybą, arba ginkluotai pasipriešinęs karo sargybai, tas yra baudžiamas:

a) taikos metu,—

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo keturių ligi aštuonių metų laiko;

b) karo metu,—

atėmus visas teises nužudyti sušaudant, arba, atėmus visas teises, kalinti sunkiajame kalėjime ligi gyvos galvos arba nuo dvylikos ligi dvidešimt metų laiko;

c) priešininko akivaizdoje,—

atėmus visas teises nužudyti, sušaudant.

Bausmė, nustatytoji taikos metui, pakeliama vienu ar dviem laipsniais, jeigu nusikaltėlis užpuolė ginkluotas, arba jeigu šiuo straipsniu nurodytus nusikaltimus padarė nevienas, bet keliese.

Pastaba: Atskirojo žandarų korpuso asmens, susidūrę su ginkluotu pasipriešinimu, kai jie tarnybą eina, visais atsitikimais yra laikomi lygūs karo sargybai.

Pastaba 2. (Pakeista).

118. Kas nusikalto tyčia nukovęs sargybini, tas yra baudžiamas:

a) taikos metu,—

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime ligi gyvos galvos, arba nuo penkiolikos ligi dvidešimties metų laiko;

b) karo metu,—

atėmus visas teises nužudyti.

119. Pirmesniais straipsniais nustatytos karo metu priešininko akivaizdoje baudmės vartotinos ir taikos metu kiekvieną smurtą, padarytą sargybai ar sargybiniams, saugojantiems Aukštosios Suverenės valdžios asmenis.

120. Bausmėmis skiriamomis dėl nusikaltimo karo sargybai baustini yra ir tie, kurie panašiai nusikalstą ir kareiviams, pakeičiamais armijos užimamose karo metu vietose saugoti kuriuos nors asmenis arba vietas.

Antroji skirtis.

APIE KARO PAREIGŪNŲ ĮŽEIDIMĄ.

121. Kas nusikalto įžeidęs žodžiu, raštu arba nepadoriu veiksniu dežūrą ar pareigūną karininką arba karo valdininką, tas yra baudžiamas:

kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų ligi aštuonių mėnesių laiko, arba atstatyti nuo tarnybos, arba laikyti daboklėje nuo trijų ligi šešių mėnesių laiko;

o jei kas įžeidė smogęs ar kitą kurį smurtą pavartojęs, tas yra baudžiamas:

atėmus arba neatėmus laipsnių išmesti iš tarnybos, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo aštuonių mėnesių ligi keturių metų laiko.

122. Kas nusikalto įžeidęs žodžiu arba nepadoriu veiksniu dežūrus, tvarkingus (dnevalnych) ir kitus jiems panašius pareigūnus — kareivius, lygiai ir komandas, neturinčias karo sargybos reikšmės, tas yra baudžiamas, jei drausmės nuobauda jo kaltybę neatatiktų:

laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių;

arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno mėnesio ligi dviejų mėnesių laiko;

o jeigu įžeidė smogęs arba kitą kurį smurtą vartojęs:

išmesti iš tarnybos arba atstatyti nuo jos, arba laikyti daboklėje nuo trijų ligi šešių mėnesių;

arba, atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti į drausmės dalis draustis nuo vieno ligi dviejų metų laiko, arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų ligi keturių mėnesių laiko.

Pastaba: Pastarųjų dviejų straipsnių nurodytiems nusikaltėliams sykiu peržengusiems ir pavaldumo taisyklės yra taikomos baudmės, nustatytos šio statuto 96—103 straipsniais.

123. Pirmesniųjų 121 ir 122 straipsnių veikiamoji galia pakeičia tų atsitikimų, kada dežūras arba tvarkingus įžeistas šio pareigūmo viršininko, arba kada vienas dežūras ar tvarkingus įžeidė kitą. Šiais atsitikimais nusikaltėliai yra baudžiami bausmėmis, nustatytomis už įžeidimą.

Trečiasis skyrius.

APIE TARNYBOS VENĖGIMĄ.

124. Kas nusikalto venęs tarnybos pareigų, o lygiai ir nekartą, dėl vangumo, tarnyboje apsileidęs ir nusizengęs, tas yra baudžiamas, jeigu drausmės nuobauda pasirodytų jo kaltybei neatitinkama:

laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių;

arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno ligi dviejų mėnesių laiko.

125. Kas nusikalto, būdamas jau teismo nubaustas, pakartojęs nusikaltimus, pirmesniame (124) straipsnyje nurodytus, tas yra baudžiamas:

kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi vieno metų ir keturių mėnesių laiko;

arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų mėnesių ir dviejų savaičių ligi keturių mėnesių laiko.

125'. (Išmestas).

126. *) Už vengimą nors ir laikinai, eiti karo tarnybą tikslu visiskai nuo jos išsivaduoti, arba išsivaduoti nuo tarnavimo kariuomenėje armijoje, arba tikslu nuo dalyvavimo, nors ir laiki-

*) 126-137 straipsniai, pakeičia 126-140 Karo Baudz. Stat. straipsnius. Čia jie dedami prisilaikant teksto, paduoto Vyr. Žin. 19Nr.

nai, karo žygiuose, parodžius arba pristačius liūdymą apie prsimanytą ligą, arba kitu kokiū apgaulingu būdu, kaltinink baudžiamas:

taikos metu,—

visų ypatingųjų asmens bei turto teisių atėmimu laikymu kalėjime nuo dviejų ligi šešių metų;

karo metu,—

neatsižvelgiant, kame pasišalinta, visų teisių atėmimu ir sunkiųjų darbų kalėjimu nuo keturių ligi dvidešimts metų, arba ligi gyvos galvos, arba mirties bausme.

127. Kaltininkas, kuris vienu pirmesniame (126) straipsny paminėtųjų tikslų pats save arba kito žmogaus pagalba tyčiom susižeidžia, arba neduoda žaizdoms gyti, arba padaro kitos k kios nors žalos savo sveikatai, yra baudžiamas kaip ir pirmesniajame 126 straipsnyje. Taip pat baudžiamas ir tas, kuris su moningai sužeis kitą, kad suteiktų jam tuo progos pasišalinti, nors ir laikinai nuo karo tarnybos, arba nuo tarnavimo vie kiančioje armijoje arba nuo dalyvavimo karo žygyje, arba vien iš šių tikslų padarys kitokią žalą jo sveikatai, arba neduos žaizdoms gyti, arba padės jam tai daryti.

Ketvirtasis skyrius.

APIE PABĖGIMĄ, PASIŠALINIMĄ IR LAIKU NEATVYKIMĄ TARNYBON.

128. Kariškis, savo valia palikusias savo dalį arba tarnavimo vietą, tikslu visiškai pasišalinti nuo karo tarnybos, arba nuo tarnavimo vie kiančioje armijoje, arba nuo dalyvavimo nors ir laikinai karo veiksmuose (žygiuose) laikomas pabėgusiu nuo tarnybos.

Savo dalies ar tarnavimo vietos savo valia palikimas, neturintis nė vieno iš pirmoje šio straipsnio dalyje nurodytųjų tikslų, laikomas savavališku pasišaliniu.

129. Už laiku neatvykimą tarnybon be teisėtų priežasčių paskiriant jį, perkeliant, pervedant, atleidžiant, komandiruojant išrašant iš ligoninės ir t. t., jeigu tasai neatvykimas atsitinka vienam iš 128 str. nurodytųjų tikslų pasiekti, baudžiama žemiau nustatytomis del pabėgimų 133 ir 134 str. taisyklėmis, o kitais atsitikimais taisyklėmis, nustatytomis bausti už savavališką pasišalinimą (130, 131, 132 str.)

Pastaba 1. Kariškiui neatvykus, jo nebuvimas laikomas savavališku, pasibaigus kelionės laikui, jei jisai nustatytas, ir pasibaigus atvykimo laikui, kitais atvejais.

Pastaba 2. Jeigu savavališkai nesantis arba be teisėtų priežasčių neatvykusių tarnybon bus sulaikytas, arba savu noru atvykusysis paslėps savo vardą, pavardę arba tarnavimo vietą, tai jo nebuvimo laikas skaitomas ligi paaiškėjant minėtiesiems dalykams.

130. Už savavališką pasišalinimą, neilgiau kaip šešioms paroms taikos metu, neilgiau kaip trimis paroms karo metu ir ilgiau kaip vienai parai karo veiksmų srityje, kaltininkui skiriamas drausmės pabauda, o esant ypatingų aplinkybių, kurios didina kaltę arba jei pasišalins iš arešto arba sargybos, nusišalintasis baudžiamas dabokle nuo vieno ligi šešių mėnesių.

131. Už savavališką pasišalinimą, kuris tęsiasi ilgiau už 130 straipsnyje nurodytąją laiką, kaltininkas baudžiamas:

1) taikos metu: a) pirmu kart—laikymu daboklėje nuo vieno ligi šešių mėnesių b) antru kart—kalėjimu nuo vieno ligi trijų metų, c) trečiu kart—kalėjimu nuo dviejų ligi trijų metų;

2) karo metu, neatsižvelgiant į vietą, kame buvo pasišalinta: a) pirmu kart—dabokle nuo trijų ligi šešių mėnesių, b) antru kart—kalėjimu nuo vieno ligi trijų metų, c) trečių kart—visų ypatingųjų asmens ir turto teisių atėmimu ir laikymu kalėjime nuo dviejų ligi keturių metų.

132. Jeigu kaltinamas del savavališko pasišalinimo, sulaikytas ar atvykęs, vel pasišalintų, tai jisai baudžiamas atsižiūrint į pasišalinimų skaičių. Be to nusišalintasis tuomet baudžiamas drausmėmis, nuskirtomis už antrąjį ir trečiąjį karo metu pasišalinimą, jei pirmesnieji pasišalinimai buvo įvykę taip pat karo metu.

133. Už pabėgimą taikos metu kaltinamasai baudžiamas: visų ypatingųjų asmens ir turto teisių atėmimu ir kalėjimu nuo vieno ligi šešių metų.

134. Už pabėgimą karo metu, neatsižvelgiant į tai, kame pabėgimas įvyksta, kaltininkas baudžiamas:

visų teisių atėmimu ir sunkiuoju kalėjimu nuo keturių ligi dvidešimts metų, arba ligi gyvos galvos, arba visų teisių atėmimu ir mirties bausme.

135. Bausmės, nurodytos 133 ir 134 šio statuto straipsniuose, jeigu nusižengusis patsai atvyks iš pabėgimo, gali būti atšaukiamos ar dviem laipsniais sušvelnintos. Be to, toksai savo noru

atvykimas gali būti pagrindu bausmei sušvelninti net ir to laipsniu, kurs išeina iš teismo kompetencijos ribų, teismui ypatgai dėl to pasirūpinus.

Atsitikimais, nurodytais 134 šio statuto straipsnyje, pa mėtas šitame straipsnyje sušvelninimas leistinas tik tuomet, nusižengusis patsai atvyks ligi karo veiksmams pasibaigia

136. Už pabėgimą pas priešininką nusikaltėlis baudžiam visų teisių atėmimu ir mirties bausme.

Taip pat baudžiami ir mėginusieji pabėgti į priešinin pusę, bet sutrugdytieji ne nuo jų pareinančiomis aplinkybėm

137. Už prikalbinėjimą ar kurstymą pabėgti prikalbinėto ir kurstytojai baudžiami 1903 m. Baudž. Stat. 51 straipsniu tuo atveju, jei prikalbinėjamasai nepabėgo ir nemėgino pabė

138, 139 ir 140 (pakeista 1910 m. sausio mėn. 10 d. V Žin. 19 Nr.)

Penktasis skyrius.

APIE PASISAVINIMĄ PERDIDELĖS VALDŽIOS IR AP VALDŽIOS NEVEIKLUMĄ.

141. Karo viršininkas ar kuris kitas pareigūnas yra laik mas pasisavinusiu perdidelės valdžios, jam įtikėtos, jeigu jis, iš jęs iš suteiktų jam jogi vardu, pareiga, užimamą vietą arba yp tingu pavedimu ribų ir galios, padarys ką priešingai arba p keičiant esamus karo ar bendruosius įstatyminius nuostat parėdymus, įstatus arba duotus jam įsakus; arba jeigu, nustat tajai tvarkai priešingai, prisakys ar griebsis tokios priemon kurios galima imtis nekitaip kaip tik naujai įvedamo įstaty kelių; arba pasisavinęs teisės, jam nepriklausomosios, savo val išriš bent kurią bylą; arba, neišsiprašęs sau tinkamu būdu leidim padarys tokį parėdymą ar veiksmą, kuriuos galėtų padaryti t leidus aukštesniesiems viršininkams.

142. Jei karo viršininkas ar kitas kuris pareigūnas reiki muoju laiku nesiima visų įstatymais nurodytųjų ar leistųjų pri monių, kuriomis jis galėtų įspėti arba sulaukyti kurį nors pikt valios darbą ar netvarką ir tuo apsaugoti valstybę, visuomen armiją arba įtikėtą jam kariuomenės dalį nuo blėdies arba žal —jis yra laikomas nusikaltusiu priešingame įstatymams valdž neveiklume.

143. Nelaikoma perdidelės valdžios pasisavinimu:

1) jei vyriausias kariuomenės vadas, krašto apsaugos ministeris arba kitas kuris karo viršininkas savo veiksmuose nelaukys paprastųjų taisyklių, kai tatai darys ypatingai šiam atsi kimui, arba apskritai panašios rūšies atsitikimams Aukščiausios aldžios įgaliotas, ir

2) jei karo viršininkas arba kitas kuris pareigūnas, esant simtinai nepaprastoms aplinkybėms, savo atsakomybe imsis tiek at nepaprastos, daugiau ar mažiau griežtos, priemonės ir jei oliau įrodys, jog pastaroji buvo valstybės naudos žvilgsniu bū ins, arba kad, spiriamas reikalo, jis negalėjo, be aiškaus tarnybai avoļaus ar žalos, šios priemonės nesiimti tol, kol būtų gavęs idimą iš aukščiaiu.

144. Perdidelės tarnyboje valdžios pasisavinimo ar nevei lumo ypatingomis rūšimis laikoma tarp kitko:

1) jei, nuraminant nepaklususius bus pavartota ginklas o batino tam reikalo, arba jis bus pavartotas be įsakymo to viršininko, kuriam yra pavesta nuraminti;

2) jei nebus imtasi karo nuostatais leistų ir nurodytų priemonių pritiecti armiją, korpusą arba rinktinę reikiamaiais tikiniais tam tikros kiekybės ir kokybės, o taip pat jei nebus padaryta atatinkamų žygių prirengti tvirtovę apsigynimo padėtin e pritiecti ją visu tuo, kas reikalinga;

3) jei nebus imtasi atatinkamų priemonių, kad apsaugojus kariuomenėje tvarką, paklusnumą ir pavaldumą visoje šių pasta tųjų griežtumoje;

4) jei nebus imtasi priemonių, kad apsaugojus kareivių veikatą ir išpėjus jų tarpe platinimasi ligų, ypatingai limpamųjų, o taip pat jeigu nebus reikiamos ligonių arba sužeistųjų gydymo arba užlaikymo priežiūros;

5) jei bus įtikėtos kam kariuomenės dalies ūkio sritije eista įvykti daugiau ar mažiau dideliems nuostoliams ar žalai tuo, kad būta palikta neveikiamomis karo nuostatų nurodytosios r leistinos priemonės apsaugoti išdą nuo neteklių arba nuostolių,

6) jei nebus apsaugota valdymo tvarka sąjungininkų, neutralės ar priešininkų šalyse, armijos, korpuso arba rinktinės užimtose, o lygiai jei nebus apsergėta tos šalys nuo nuteriojimo, smurto ir neteisėtų kariuomenės iš gyventojų išreikalavimų;

7) jei nebus imtasi atatinkamų priemonių nuraminti ne paklususius arba sustabdyti sukilimą, smurtą, kitokias netvarkas, ir

8) jei nebus imtasi atsargumo priemonių šaudant į tai ktinį, arba darant mėginimus šaunamuoju ginklu, arba patrankomis, arba sprogdinant paraku minas ir pakasus.

145. Kas nusikalto perdidelės valdžios pasisavinęs arba neveiklumo pareiškęs, tas, atsižvelgiant į dalyko ir jį palydinusių apyvokų svarbą, yra baudžiamas:

atstatyti nuo tarnybos, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo aštuonių mėnesių ligi vieno metų ir keturių mėnesių laiko, arba pažeminti į eilinius, arba atimant ar neatimant laipsnių išmesti iš tarnybos;

o ypatingai svarbiais atsitikimais,—

pritaikant taisykles, nurodytas šio statuto 27² ir straipsniais, kalinti civiliniame grasos kalėjime neilgiau kaip keturis metus laiko; arba, teismo nuožiūra, kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko, pasak šio statuto 24 ir straipsnius [žiūr. taip pat past. I ir II prie priedėlio (prie 8 straipsnio.)

146. Jeigu perdidelės valdžios pasisavinusis, arba jos neveiklumo pareiškusis tatau padarė mėklindamas arba padarė arba leisti įvykti nusikalstamajam darbui, baustinam baudžiamais įstatymais, tai nusikaltėlis yra baudžiamas:

Pirmuoju atsitikimu—

skaudžiausiąja bausme, skiriamą už minimąjį nusikalstamąjį darbą,

o antruoju atsitikimu, atsižvelgiant į bylos aplinkybes,—

arba taip pat skaudžiausiąja bausme, skiriamą už nusikalstamąjį darbą, arba viena bausmių, skiriamų už be drininkavimą nusikaltime.

147. Jei perdidelės valdžios pasisavinimo, arba įstatymais priešingo neveiklumo pasekmės nebuvo ir negalėjo būti svarbiais ir nusikaltėlio atsakomybė susimąžino deliai ją lydimų aplinkybių, tai jis yra baudžiamas, atsižvelgiant į jo vardą ir užimamąją vietą:

laikyti daboklėje nuo vieno ligi šešių mėnesių, arba drausmės nuobauda.

148. Jei karo viršininkas ar kuris kitas pareigūnas nusikalto savo valia ir žinomai kliudęs kitam eiti tarnybos pareigas neturėdamas tam teisės arba ypatingo aukštesnės vyresnybės paliepimo, arba kitokios teisėtos priežasties, tai jis yra baudžiamas, atsižvelgiant į bylos aplinkybes:

arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi vieno metų ir keturių mėnesių laiko, arba atstatyti nuo tarnybos, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi šešių mėnesių laiko, arba drausmės nuobauda.

Jei be to nusikaltėlis pavartotų dar smurtą arba grasinimus, tai, atsižvelgiant į bylos ir nusikaltimą lydimų aplinkybių svarbą, jis yra baudžiamas:

a) atėmus laipsnius išmesti iš tarnybos, arba

b) pažeminti į eilinius, arba

c) kalinti civiliniame grasos kalėjime nuo pusantrų metų ligi pustučių metų laiko, pritaikant šio statuto 27² ir 48 straipsnių taisykles, arba teismo nuožiūra, kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko, pasak šio statuto 24 ir 26 straipsnių [žiūr. taip pat past. I ir II prie priedėlio I (prie 8 str.);]

didžiai svarbiais atsitikimais:—

atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalinti civiliniame grasos kalėjime su visomis pasekmėmis, nustatytomis šio statuto 27² ir 48 straipsniais, ligi laiko: pirmuoju laipsniu—nuo penkių ligi šešių metų ir antruoju—nuo keturių ligi penkių metų;

o jei tai nusikaltėlis kliudydamas kitam eiti pareigas pavartos ginklą ar karinę jėgą, tai už tą yra baudžiamas:

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo keturių ligi dvylikos metų laiko.

149. Kas nusikalto pavartojęs eidamas tarnybos pareigas neturėdamas nors rūšies kankinimus arba žiaurumą, tas, atsižvelgiant į kankinimo lytį ir kitokias bylos aplinkybes, yra baudžiamas:

a) atimant arba neatimant laipsnių išmesti iš tarnybos, arba

b) pritaikant šio statuto 27² ir 48 straipsnius kalinti civiliniame grasos kalėjime nuo dviejų metų ir šešių mėnesių ligi keturių metų laiko, arba, teismo nuožiūra, kalinti tvirtovės kalėjime, nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko, pritaikant šio statuto 24 ir 26 straipsnius [žiūr. taip pat pastaba I ir II prie priedėlio Nr. 1 (prie 8 str.);]

bet jeigu deliai kuriais nors kankinimais ar žiaurumais išreikšto melagingo parodymo, kas nekaltai būtų nusmerktas atimti teisės, tai už šį darbą nusikaltėlis baustinas taip pat:

atimant visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo šešių mėnesių ligi aštuonių metų laiko.

150. Karo viršininkas arba kitas pareigūnas, kuris nusikalto eidamas tarnybos pareigas padaręs tyčia arba visai be reikalo neturėdamas nors žaizdų ar skaudaus sumušimo, arba apluošinęs, yra baudžiamas:

skaudžiausiaja bausme, bendrųjų baudžiamųjų įstatymų skiriama už šiuos nusikaltimus.

151. Kas nusikalto atėmęs asmens laisvę suimdamas, norintis išmesti iš tarnybos, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo keturių mėnesių ligi keturių metų laiko, arba pažeminti į eilinius;

drausmės nuobauda.

Bet jeigu nusikaltėlis atėmė kam asmens laisvę, suimdama be jokios vertingos priežasties, arba jeigu jis neturėjo įstatymų arba tam tikru pavedimu jam suteiktos tos teisės, tai jis yra baudžiamas:

skaudžiausiaja bausme, bendrais baudžiamais įstatymais skiriama už priešingą įstatymams asmens laisvės atėmimą suiman ir uždarant.

152. Viršininkai, kurie nusikalto įstatymams priešingai paleidę karininkus ar kareivius atostogoms, pasisavindami perdideles įstatymu jiems suteiktos valdžios, yra baudžiami:

atstatyti nuo tarnybos, arba atsakyti užimamą vietą, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi šešių mėnesių.

O jei šis valdžios piktan sunaudojimas pavartotas bent kuriais pasipelnymo tikslais, tai nusikaltėlis yra baudžiamas:

bausmėmis, nustatytomis už kyšių ėmimą.

Šeštasis skyrius.

APIE SARGYBOS IR DEŽURŲ TARNYBINIŲ PAREIGŲ PERŽENGIMĄ.

Pirmoji skirtis.

APIE SARGYBOS TARNYBINIŲ PAREIGŲ PERŽENGIMĄ.

153. Kas nusikalto, neatlikęs bendrųjų sargybos tarnybinių taisyklių, tas yra baudžiamas, jei drausmės nuobauda pasirodytų jo elgesiui neatatinkama:

kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų ligi keturių mėnesių laiko, arba atstatyti nuo tarnybos, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi šešių mėnesių;

arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų mėnesių ir dviejų savaičių ligi keturių mėnesių laiko.

154. Kas nusikalto neatlikęs ypatingųjų sargybos tarnybinių pareigų, tas yra baudžiamas atėmus arba neatėmus laipsnių išmesti iš tarnybos, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo keturių mėnesių ligi keturių metų laiko, arba pažeminti į eilinius;

arba atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti į drausmės dalis draustis nuo vieno ligi trijų metų laiko.

Pastaba: Ypatingomis sargybos tarnybiniomis pareigomis laikoma tokios pareigos, kurias atlikti ir įsteigta sargyba.

154¹. Sargybos narys, kuris nusikalto paleidęs kurį iš laisvųjų sargyboje asmenų, nemėklindamas tuo pagelbėsiąs anam pabėgti, yra baudžiamas:

atėmus laipsnius išmesti iš tarnybos, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko, arba pažeminti į eilinius,

arba, atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti į drausmės dalis draustis nuo dviejų ligi trijų metų laiko.

O jeigu iš sargybos paleistasis deliai to pabėgtų, tai šiuo straipsniu nustatytosios bausmės yra pakeliamos vienu arba dviem mėnesiais aukščiau.

155. Sargybos viršininkas, sargybinis arba palydovas, kuris nusikalto savo valia pasišalinęs nuo posto (sargyvietės) yra baudžiamas:

bausmėmis nustatytomis šio statuto 154 straipsniu; o visi kiti karo sargybos sudėties asmens, kurie nusikalto savo valia pasišalinę nuo sargybos yra baudžiami:

bausmėmis nustatytomis šio statuto 153 straipsniu.

Pastaba: Sargybnariai pasišalinę ligi ateisiant pamainai nuo savo posto yra laikomi pasišalinusiais iš sargybos.

155¹. Sargybos viršininkas, sargybinis arba palydovas, kuris nusikalto savo valia pasišalinęs nuo postų prie areštuotųjų, prie ginklinių dėjų ir dėžių, prie ginklų sandėlių, prie šaudomosios sprogstamosios medžiagos, o taip pat ir nuo postų, turinčių ypatingai svarbios valstybinės arba karinės reikšmės, yra baudžiamas:

taikos metu—

atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalinti grasos kalėjime nuo keturių ligi šešių metų laiko;

jeigu taip pasišalinant nusikaltėliui žinomai sargyba arba postas paliko be apsaugos, tai jis yra baudžiamas:

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo keturių ligi aštuonių metų laiko;

o karo metu:—

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo dvidešimties ligi dvidešimties metų laiko, arba ligi gyvos galvos, arba nužudyti.

Visi kiti sargybos sudėties asmens, kurie nusikalto savivalia pasišalinę iš sargybos yra baudžiami:

taikos metu:—

atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalinti grasos kalėjime nuo pusantrų ligi pusketvirtų metų laiko;

o jeigu pasišalinta tiek dideliame skaičiuje, kad likusieji asmenys delia to netesėjo atlikti savo pareigų, tai pasišalinusieji baudžiami:

atėmis visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalinti grasos kalėjime nuo pusketvirtų ligi keturių metų laiko;

o karo metu—

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo keturių ligi šešių metų laiko.

Pastaba: Esant reikalo sargybas ir postus (sargyvietes), taikant esamasias taip ir naujai įkūriamasias skelbia turinčiamis ypatingai svarbios valstybinės ar karinės reikšmės atstatinamieji karo viršininkai, kurie neatidedamai išsprendžia prašo iš kariuomenės vado šio skelbimo patvirtinimais.

156. Šio statuto pirmesniaisiais 153, 154 ir 155 straipsniais nustatytosios bausmės pakeltinos vienu arba dviem laipsniais aukščiau, jei nurodomieji šiais straipsniais nusikalstamieji darbus padaryti karo metu, arba sukilimo, arba gaisro, potvinio ar kito kurio nelaimės atsitikimo metu; nurodytųjų straipsnių bausmės taip pat yra pakeltinos vienu arba dviem laipsniais aukščiau, jei pažymėtieji tuose straipsniuose nusikaltimai turėjo pasiekmes: belaisvio arba areštuotojo pabėgimą, gaisrą, arba ūkinės turto praradimą, arba kitokią tarnybos žalą.

157. Jei karo sargybos viršininkas arba sargybinis nusikalto padaręs priešininko akivaizdoje pažymėtuosius šio statuto 153 straipsnyje nusikalstamuosius darbus tai jis yra baudžiamas:

atėmus visas teises nužudyti, arba kalinti sunkiajame kalėjime ligi gyvos galvos arba nuo aštuonių ligi dvidešimties metų laiko.

158. Kas nusikalto priešininko akivaizdoje pasišalinęs iš sargybos, tas yra baudžiamas:

atėmus visas teises nužudyti, sušaudant.

159. Jei karo sargyba tyčia leido pabėgti laikomiems sargyboje asmenims, tai kaltininkai yra baudžiami:

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo aštuonių ligi penkiolikos metų laiko.

Jei tatai padaryta karo metu ir prie ypatingų kaltybę didimų aplinkybių tai nusikaltėliai baudžiami:

atėmus visas teises nužudyti, sušaudant.

159¹. Kariai, kurie nusikalto įkalbinėję arba kurstę perengti sargybos tarnybines pareigas taip, kaip tatai nurodyta šio statuto 153, 154, 154¹ 155 ir 159 straipsniais, jei jie nėra sargybos sudėties dalyviai, yra baudžiami, kai drausmės nuobauda nurodys neatatinkama jų kaltybei:

laikyti daboklėje nuo vieno ligi šešių mėnesių, arba atstatyti nuo tarnybos, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi dviejų metų ir keturių mėnesių laiko, arba neatimant laipsnių išmesti iš tarnybos;

arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno ligi keturių mėnesių laiko, arba atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybines nuskirti į drausmės dalis draustis nuo vieno ligi dviejų metų laiko.

160. Sargybinis, sargybos viršininkas, o taip pat ir sargybos sudėties asmens, kurie nusikalto pavogę, tyčia sunaikinę, arba atėmus iš jų turtą yra baudžiami:

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo keturių ligi aštuonių metų laiko.

Šita pat bausme, bet palengvinant ją vienu, dviem ar trimis laipsniais, baustinas kiekvienas kitas sargybos sudėties narys, padaręs minėtuosius nusikalstamuosius darbus.

Pastaba: (pakeista).

160¹. Sargybiniai ir kiti kariškiai, eidami valstybės sienų sargyba, jei padeda kontrabandai—šmukliavimui iš Lietuvos bet kokiais prekėmis, baudžiami sunkiųjų darbų kalėjimu ligi šešių metų laiko.

Antroji skirtis.

APIE DEŽURŲ TARNYBINIŲ PAREIGŲ PERŽENGIMĄ

161. Kas nusižengė sauvaliai pasišalinęs nuo dežuravim o taip pat kas nusižengė netvarkiai atlikęs pareigas dežuro, d ninio arba saugybinio prie kurio nors namo arba turto, tas baudžiamas, kai drausmės nuobauda pasirodys neatatinkama elgesiui:

laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių;

arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno ligi dviejų mėnesių laiko.

161¹. Kareiviai, saugojantieji turtą sargų tvarką, o taip pat dežururai, dieniniai ir kiti pareigūnai, kuriems pavesta daboti turto, jei nusikalto pavogę, tyčia sunaikinę ar sužaloję šį turtą yra baudžiami:

atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes nuskirti į drausmės dalis draustis nuo vieno ligi trijų mėnesių laiko, arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo trijų ligi keturių mėnesių laiko.

Šio straipsnio taisyklės nevertotinos atsitikimais, nurodyti Baudžiamojo Statuto 552, 582—589 straipsniuose.

Sekmasis skyrius.

APIE ĮSTATYMAMS PRIEŠINGĄJĮ VALSTYBINIO TURTO IR GINKLO NUSVETINIMĄ IR GADINIMĄ.

162. Kareiviai, kurie nusikalto praleidę įduotuosius jiems vartoti valstybinius apsišarvavimo ir apsirėdymo daiktus, išskyrus tuos atsitikimus, kurie pažymėti šio statuto 163 straipsnyje yra baudžiami:

pirmu kartu,—

kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno ligi dviejų mėnesių laiko;

antru kartu,—

kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų ligi keturių mėnesių laiko;

trečiu kartu,—

atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes nuskirti į drausmės dalis draustis nuo vieno ligi trijų mėnesių laiko.

a) karo metu *) nusikaltėliai yra baudžiami:

pirmą kartą:—

pinigine bauda išaikvoto turto vertybės didumo ir kalėti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų ligi keturių mėnesių; jei nusikaltimą yra padaręs jau atlikęs bausmę už tokį nusikaltimą— pinigine bauda išaikvoto turto vertybės didumo ir kalėti sunkių darbų kalėjime nuo ketverių ligi šešerių metų.

163. Kareiviai, kurie nusikalto praleidę įduotus jiems vartoti valstybinius daiktus: šaltąjį ginklą, šovinius, šaudomąją medžiagą arba arklį, yra baudžiami:

atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes nuskirti į drausmės dalis draustis nuo vieno ligi trijų metų laiko.

b) karo metu *) nusikaltėliai yra baudžiami:

pinigine bauda išaikvoto turto vertybės didumo ir kalėti sunkių darbų kalėjime nuo keturių ligi dvidešimties metų.

163¹. Kariai, kurie nusikalto be svarbios priežasties pametę, praleidę, įsaikvoję ir pagrobę valstybinius daiktus: šaunamąjį ginklą, arba šovinius, šaudomąją medžiagą be nurodytos jau pirmame 163 straipsnyje, ir sprogstamąją medžiagą, taip pat kurie nusikalto tyčia sugadinę esamuosius sandėliuose ir tam skirtose laikyklose tokius pat daiktus, šaudomąjį ginklą ir patrankas, yra baudžiami:

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo keturių ligi aštuonių metų laiko.

c) karo metu *) nusikaltėliai yra baudžiami:

kalėti sunkių darbų kalėjime nuo aštuonių metų ligi gyvos galvos, arba mirtimi.

164. Kareiviai, kurie nusikalto tyčia sugadinę įduotuosius jiems vartoti valstybinius apsišarvavimo ir apsirėdymo daiktus, yra baudžiami:

kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno ligi keturių mėnesių laiko; kurie nusikalto tyčia sugadinę ginklą, šovinius arba arklį yra baudžiami:

*) Žiūr. Vyr. Žin. Nr. 52. Karo Įstat. pakeitimai ir papildymai, dedami prisilaikant V Ž. teksto

atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes nuskirti į drausmės dalis draustis nuo vienu ligi trijų metų

165. Tomis pat bausmėmis ir tuo pat būdu, kaip tatai nurodyta pirmesniame 164 straipsnyje, baustini yra kareiviai, kurie nusikaltę tyčia ir be svarbių priežasčių pametę savo apsišarvavimą, ginklą, šovinius, arba arklį.

165¹. Kareiviai, kurie nusikalto praleidę tyčia sugadinę tyčia be svarbių priežasčių pametę valstybinį ginklą, šovinius ir arklį, įduotus vartoti kitiems kareiviams, yra taip pat baustini bausmėmis, nustatytomis pirmesniaisiais 163, antrąja dalimi 164 ir 165 straipsniais.

166. Karys, kuris nusikalto paėmęs iš kareivio įkaiton, pirkęs arba kuriuo kitu būdu įsigijęs iš jo žinomai valstybinį ginklą, yra, atimant iš jo minėtuosius daiktus be jokio atlyginimo, baustinas kaip nusikaltimo bendrininkas.

karo metu *) nusikaltėliai yra baudžiami virš bausmės nustatytos I dalyje dar:

pinigine bauda įgyto turto vertybės didumo.

167. (Išmestas.)

168. Jei kas, nusikaltęs taip, kaip yra nurodyta šio statute 162, 163, 164, 165, 166 ir 167 straipsniais, patsai savo valią atlygins išaikvotąjį ir praleistąjį turtą, tai bausmė jam skiriamą vienu ar dviem laipsniais lengvesnė.

Pastaba: (Pakeista).

168. Bausmės palengvinimo taisyklės už savo valią atlygintą išaikvotąjį, pamestąjį, pagrobtąjį ir sugadintąjį turtą taikomo ir tiems kariams, kurie nusikalto taip, kai nurodyta šio statute 163¹ straipsnyje, bet tik tada, jei nusikaltėlis grąžina ne pažeistą metą 163¹ straipsnyje daiktų vertę, o pačius daiktus.

Aštuntasis skyrius.

APIE PERŽENGIMĄ NUSTATYTOSIOS TVARKOS, KURIOJE
PRIVALOMA KARIAMS ATLIEKANT TARNYBOS PAREIGAS
GAS IR BYLAS.

169. Kas nusikalto, būdamas pašalintas nuo pareigų ėjimo palikęs užimamąją tarnybos vietą ankščiau negu nustatyta

*) Žiūr. Vyr. Žin. Nr. 52 pakeitimo ir papildymo teksta.

tvarka bus perdavęs savajam invietiniui savo pareigumą ar įtikėtąjį tarnyboje valstybinį ar privatųjį turtą, arba kas nusikalto kad ir padaręs tai, bet jau ne įstatymo skirtu laiku, tas yra baudžiamas, kai drausmės nuobauda pasirodys neatatinkama jo kaltumui:

viena kuria bausmių, nustatytų šio statute 104 straipsniu.

Jeigu bylose, arba įtikėtame tarnyboje valstybiniame ar privačiame turte, bus atrasta netvarkos, tai už šią pastarąją nusikaltėlis baustinas prisilaikant bendrųjų įstatymų.

170. (Išmestas.)

171. Kas nusizengė įteikęs skundų tarnybą liečiančiose bylose, nesilaikydamas įstatymo nustatytosios tvarkos arba reikiamojo padarumo dėsnų, arba apsunkinęs vyresnybę nepamatuotais skundais, tas yra baudžiamas, atsižvelgiant į nusizengimo ypatybes ir kaltumo laipsnį:

drausmės nuobauda,

esant gi ypatingoms, kaltumą didinamoms aplinkybėms,—

atstatyti nuo tarnybos, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių;

arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno ligi keturių mėnesių laiko.

172. Kas nusikalto žinomai melagingai apskundęs vyresnybę, tas, atsižvelgiant į apkaltinimo rimtumą ir į pavartotų sukaldinti vyresnybę priemonių rūšį, o taip pat ir į padarytąją kaltinamajam žalą, yra baudžiamas:

atėmus arba neatėmus laipsnių išmesti iš tarnybos, arba laikyti daboklėje nuo trijų ligi šešių mėnesių;

arba, atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti į drausmės dalis draustis nuo vienu ligi trijų metų laiko, arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų ligi keturių mėnesių laiko;

o ypatingai svarbiais atsitikimais nusikaltėlis baudžiamas:

atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalinti civiliniame grasos kalėjime nuo keturių ligi penkių metų laiko.

DEVINTASIS SKYRIUS.

APIE NEUŽTENKAMĄ PRIEŽIŪRĄ VALDINIŲ IR APIE VIRŠININKŲ IR VALDINIŲ SANTYKIUOSE VALDŽIOS PIKTAN NAUDOJIMĄ.

Pirmoji skirtis.

APIE NEUŽTENKAMĄ VALDINIŲ PRIEŽIŪRĄ.

173. Viršininkas, kuris nusizengė neužtenkamai prižiūrėti valdinius, ko dėliai įvyko tarnyboje nevalumų arba netvarkos, apsilaidimo, arba bylų sukliurimo, arba karinės drausmės nusilpimo, yra baudžiamas atsizvelgiant į tos nepriežiūros pasekmių svarbumą, atstatyti nuo tarnybos, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių, arba drausmės nuobauda.

174. Viršininkas, kuris nusizengė, žinodamas apie valdinio mēklinimą savo tarnybos pareigų srityje padaryti kurį nors įstatymams ar tarnybos tvarkai priešingą darbą, pastarojo neįspėjus dėliai savo nerūpestingumo ar silpnumo, yra baudžiamas, atsizvelgiant į įvykusio nusikalstamojo darbo svarbumą, drausmės nuobauda.

O jei viršininkas tatau padaręs tyčia, turėdamas pasipelnymų ar kurių kitų asmens tikslų, tau jis už tą yra baudžiamas: bausmėmis, nustatytomis už valdžios neveiklumą ir nurodytomis šio statuto 145 ir 146 straipsniais.

175. Viršininkas, kuris nusikalto, tikrai žinodamas apie savo valdinio padarytąjį daugiau ar mažiau svarbų tarnybinį nusikaltimą ar nusizengimą, nenubaudęs nusikaltėlio savo teisėta valdžia arba nepatraukęs jo teismo atsakomybėn, arba, jei tatau būtų priedermė, nepranešęs apie tau nustatyta pavaldumo tvarka auktesniajai vyresnybei, yra baudžiamas:

bausmėmis nustatytomis už paslėpimą, prisilaikant tau sąlykių, Baudžiamojo Statuto 51 straipsnyje ir šio statuto 74 straipsnyje nurodytų.

Antroji skirtis.

APIE ALGOS, MAISTO IR KITOKIŲ DAIKTŲ IR PINIGŲ PRIDERAMŲ VALDINIAMS, NETEISĖTĄ UŽLAIKYMĄ IR VIRŠININKAIS.

176. Viršininkas, kuris nusikalto užlaikęs pasipelnymo tikslais algą arba kitokius valdiniams prideramus pinigus arba ma-

daugiau, o lygiai tuo pat tikslu padaręs kurių nors išskaitų iš jiems prideramojo, yra baudžiamas, be sumokėtos nukentėjusiems netekusiai užlaikytos arba išskaitytos sumos dar:

atėmus visas ypatingaisiais teisės ir pirmenybės kalinti civiliniame grasos kalėjime nuo pusantų ligi pustrėčių metų laiko, arba kalinti civiliniame paprastajame kalėjime nuo aštuonių mėnesių ligi vienu metų ir keturių mėnesių laiko.

O jeigu pažymėtasis nusikaltimas ėjo greta su valdinių varžymu ar prievarta, tau nusikaltusis viršininkas yra baudžiamas:

viena kuria bausmių, skiriamųjų už prievartą.

177. Viršininkas, kuris nusikalto užlaikęs savo valdinių algą kitokius jiems prideramus pinigus, bet ne pasipelnymo tikslais, naudodamas įtikėtos jam kariuomenės dalies reikalams, yra baudžiamas:

atstatyti nuo tarnybos, atsakyti užimamą vietą, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių, arba drausmės nuobauda.

O to jis privalo dar atlyginti nukentėjusiems valdiniams iš jų nuostolių, apturėtus dėliai jo neteisėtų parėdymų.

O jei nusikaltimas, įvykusis nors ir be pasipelnymo tikslų, ėjo greta su bent kuriuo valdinių varžymu ar prievarta, tau nusikaltusis viršininkas yra baudžiamas:

viena bausmių nustatytų šio statuto 145 straipsniu.

Trečiasis skyrius.

APIE VALDINIŲ PAVARTOJIMĄ NEATATINKAMOMS TARNYBAI PAREIGOMS.

178. Viršininkas, kuris nusikalto pareikalavęs iš karininko ar karo valdininko atlikti bent kurį darbą, kuris nesiderintų su jo tarnybinėmis pareigomis, arba savais asmens reikalais komandavęs kur karininką ar karo valdininką arba tuo tikslu atleidęs nuo tarnybos pareigų, arba uždavęs jam darbų, karininko ar karo valdininko užimamai vietai ne prideramų, yra baudžiamas, kai drausmės nuobauda pasirodys neatitinkama jo nusikaltimui:

atstatyti nuo tarnybos, arba atsakyti užimamą vietą.

179. Viršininkas, kuris nusikalto pavartojęs su skriauda tarnybai valdinius kareivius vistiek kad ir apmokamiems darbams,

bet neatitinkamiems kareivių vardui ir ne tam skirtuoju laiku yra baudžiamas:

kalinti tvirtovės kalėjime nuo keturių mėnesių ligi vienu metų ir keturių mėnesių, arba išmesti iš tarnybos, arba atstatyti nuo tarnybos, arba atsakyti užimamą vietą, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi šešių mėnesių, arba drausmės nuobauda.

180. Viršininkas, kuris nusikalto vartojęs savo valdininkų kareivius privatiems darbams ir neužmokėjęs atatinamo atlyginimo, yra baudžiamas:

kalinti civiliniame grasos kalėjime nuo pusantro mėnesių pustrėčių metų laiko, pritaikant šio statuto 27² ir 48 straipsnius, arba, teismo nuožūra, kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno mėnesio ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko, pritaikant šio statuto 24 ir 26 straipsnius.

O jei šiaip nusikalstant buvo vartojama prievarta, grasinimai ar smurtas, tai nusikaltėlis baudžiamas:

viena bausmių, skiriamųjų už prievartą.

181. Kas nusikalto vartojęs darbams karo belaisvius, o ne karo viršininkų prievaizdoje, tas yra baudžiamas:

bausmėmis ir tvarka, nustatytomis pirmesniais 179 ir 180 straipsniais.

182. Kas nusikalto turėjęs denščikus, kai jam turėti nebuvo skirta, arba turėjęs jų daugiau, negu jam skirta, arba atidavęs savą denščiką kitam asmeniui patarnauti, tas yra baudžiamas, kai drausmės nuobauda pasirodytų neatitinkama kaltinamajam laipsniui:

išmesti iš tarnybos, arba atstatyti nuo tarnybos, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi šešių mėnesių.

Ketvirtoji skirtis.

APIE NETEISĖTAJŲ VIRŠININKŲ APSIĖJIMĄ SU VALDININKAIS IR JŲ VALDŽIOS PIKTAN NAUDOJIMĄ SKIRIAMOJE BAUDAS.

183. Kas nusikalto įžeidęs žodžiu, raštu ar nepadeiktomis veiksmais valdinį karininką ar karo valdininką, tas atsižvelgiant kaltumo laipsnį, yra baudžiamas:

atstatyti nuo tarnybos, arba atsakyti užimamą vietą, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi šešių mėnesių, arba drausmės nuobauda.

184. Kas nusikalto įžeidęs valdinį—karininką ar karo valdininką veiksmais ar lengvomis žaizdomis, tas yra baudžiamas:

atinant arba neatimant laipsnių išmesti iš tarnybos, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo keturių mėnesių ligi dviejų metų ir aštuonių mėnesių laiko.

184¹. Vyresnieji įžeidusieji jaunesniuosius (100 str.) baustini atstatytomis šio statuto 183 ir 184 straipsniais bausmėmis, bet visuomet dviem ar trimis laipsniais lengviau.

185. Karininkai, kurie nusikalto smogę ar sumušę kareivius yra baudžiami:

laikyti daboklėje nuo vieno ligi šešių mėnesių, arba drausmės nuobauda.

O antru kartu taip pasielgę baudžiami,—

išmesti iš tarnybos, arba atstatyti nuo tarnybos.

186. Puskarininkiai ir kitoki viršininkai kareiviai, kurie nusikalto smogę ar mušę kareivius yra baudžiami:

atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes nusikirti į drausmės dalis draustis nuo vieno ligi dviejų metų laiko, arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų mėnesių ir dviejų savaičių ligi keturių mėnesių laiko, arba drausmės nuobauda.

187. Viršininkas, kuris nusikalto smurtu pasielgęs su savais valdiniais ir greta to pavartodamas sunkų sužeidimą, apluošimą, arba kamavimą ir kankinimą, arba padarydamas ir galą, yra baudžiamas:

bausmėmis, skiriamomis bendraisiais baudžiamaisiais įstatymais minimiems nusikaltimams, bet visuomet taikant skaudžiausiąją arba pakeliant vienu laipsniu aukščiau.

188. Viršininkas, kuris nusikalto paskyręs drausmės nuobaudą savam nors ir nusikaltusiam valdinininkui didesnę, negu jam atstatymo yra leista, yra baudžiamas:

drausmės nuobauda;

arba ypatingoms, kaltę didinamoms aplinkybėms,—

atstatyti nuo tarnybos, arba atsakyti užimamą vietą, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių.

189. Viršininkas, kuris nusikalto savo valdinininkui patsai padarydamas bausmę, kuri įstatymo nebuvo nustatyta arba tegalėjo būti skiriama tik teismo sprendimu, yra baudžiamas, atsižvelgiant minimos bausmės pobūdį:

išmesti iš tarnybos, arba kalinti tvirtovės kalėjime keturių ligi aštuonių mėnesių laiko, arba atstatyti tarnybos, arba laikyti daboklėje nuo trijų ligi šešių mėnesių, arba drausmės nuobauda;

o jeigu sykiu su tuo jis vartojo ypatingo žiaurumo, tai baudžiamas

a) pažeminti į eilinius; arba

b) pritaikant šio statuto 27² ir 48 straipsnius kalinti viliniame grasos kalėjime neilgiau keturių metų laiko, arba, tamo nuožiūra, pritaikant šio statuto 24 ir 26 straipsnius [Žiūrėti taip pat pastaba I ir II prie priedėlio I (8 str.)] kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko; arba

c) atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalėjime civiliniame paprastajame kalėjime neilgiau dviejų metų laiko.

Dešimtas skyrius.

APIE KARINIO VALYVUMO IR JŲ APSAUGOJAMŲ NUOSTATŲ PERŽENGIMĄ.

190. Karininkai, karo valdininkai ir kareiviai, kurie nusikalto girtuokliavę ir peržengę karinio valyvumo taisykles ir tvarką, yra baudžiami, drausmės nuobaudomis.

Karininkai *) ir karo valdininkai antru kartu taip nusikalto yra baudžiami:

daboklės areštu ligi trijų mėnesių;

o trečiu kartu ir daugiau,—

dabokle ligi šešių mėnesių.

191. Kareiviai, kurie nusikalto kartodami pažymėtuose pirmesniame (190) straipsnyje nusikalstamus elgesius ir nepaisę, nepaisant vyresnybės skiriamųjų jiems drausmės nuobaudų, yra baudžiami:

kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno mėnesio ligi dviejų mėnesių ir dviejų savaitių laiko.

Tie gi, kurie nepasitaisytų ir teismo uždėtąją bausmę atliktų ir vėl taip nusikalstų, yra baustini:

kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi dviejų savaitių ligi keturių mėnesių laiko.

*) Šio straipsnio antroji dalis čia įdedama iš Vyriausybės Žinių 23 Nr.

192. Kas nusikalto peržengęs karinio valyvumo taisykles, arba triukšmavęs ar nepadoriavęs, kai tatai padarė viešoje vietoje ar susirinkime, tas yra baudžiamas, jei drausmės nuobauda pasirodys neatatinkama jo elgesiui:

laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių; arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno ligi dviejų mėnesių laiko.

osant dar kaltybę ypatingai didinamų aplinkybių,—

kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų ligi keturių mėnesių laiko, arba atstatyti nuo tarnybos, arba laikyti daboklėje nuo trijų ligi šešių mėnesių;

arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų mėnesių ir dviejų savaitių ligi keturių mėnesių laiko;

192¹. *) Karininkai ir karo valdininkai, kurie nusikalto šio statuto 190 ir 192 straipsnio dėsniams, kai jų šie nusikaltimai giliai užgauna kariuomenės drausmę ir tvarką ir skaudžiai želdina karininko ar karo valdininkų vardą, yra baudžiami suteikiant Vyriausiajam Kariuomenės Vadui galia:

pažeminti į eilinius su visomis šio statuto 42, 42¹ ir 43 straipsniuose nurodytomis pasekmėmis, bet paliekant kariuomenėje ligi demobilizacijos jų amžiaus karininkų ar karo valdininkų.

193. Kas nusikalto sauvaliai užėmęs butą karinei buveinei, arba sauvaliai paėmęs, vežimus ar padaręs kuriuos kitus gyvenamajame priespaudingus darbus, tas yra baudžiamas, kai drausmės nuobauda pasirodytų neatatinkama jo elgesiui:

laikyti daboklėje nuo vieno ligi šešių mėnesių; arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų ligi keturių mėnesių laiko;

jeigu tik, dėliai jų nusikalstamųjų elgesių pobūdžio, jie nebus baustini skaudžiau, įstatymo nustatyta bausme.

194. Kas nusikalto sudaręs su valdiniais uždraustą kortų, kaulelių ir t. p. lošimą, nors ir ne kaip lošiamąją įstaigą, arba dalyvavęs tokiame lošime su savo valdiniais, tas yra baudžiamas:

išmesti iš tarnybos, arba atstatyti nuo jos, arba laikyti daboklėje nuo trijų ligi šešių mėnesių;

arba, atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti į drausmės dalis draustis nuo vieno ligi dviejų metų laiko;

Šis straipsnis čia įdedamas, kaip papildymas, iš Vyriausybės Žinių Nr. 28.

arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų ligi keturių mėnesių laiko.

Šitomis pat bausmėmis baustini ir tie, kurie nusikalto lo būdami sargyboje.

195. Karininkai, karo valdininkai, kurie nusikalto pasiskolinę pinigų iš kareivių, o lygiai ir viršininkai-kareiviai, kurie nusikalto pasiskolinę pinigų iš savų valdinių kareivių, yra baudžiami, kai drausmės nuobauda pasirodytų neatatinkama jų kaltybos svarbumui:

laikyti daboklėje nuo vienu ligi trijų mėnesių, arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno mėnesio ligi vieno mėnesio ir dviejų savaitių laiko,

o nusikaltimą pakartojus,—

atstatyti nuo tarnybos arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų mėnesių ir dviejų savaitių ligi keturių mėnesių laiko.

196. Kas nusikalto pasirodęs bent kur apsilvilkęs mundurą jo vardui ar laipsniui neprideramu, arba prisisekęs jam neprideramą ordiną ar kitą kurį pasižymėjimo ženklą, tas yra baudžiamas, kai drausmės nuobauda pasirodytų neatatinkama jo kaltybei:

kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų ligi keturių mėnesių laiko, arba atstatyti nuo tarnybos, arba laikyti daboklėje nuo trijų ligi šešių mėnesių;

arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų ligi keturių mėnesių laiko.

VIENUOLIKTASIS SKYRIUS.

APIE PAREIGŪNŲ NUSIKALSTAMUOSIUS DARBUS KARIŠKIOSE KURIOSE YPATINGOSE TARNYBOS SRITISE.

Pirmoji skirtis.

APIE NUSIKALSTAMUOSIUS DARBUS RUOŠIANT MAISTINĖS TARNYBOS DALYKUS.

197, 198, 199, 200, 201, 202 (Išmesti).

Antroji skirtis.

APIE NUSIKALSTAMUOSIUS DARBUS KARINĖS STATYBOS SRITIJJE.

203. Inžinieriai, architektai ir kiti asmens, kuriems yra pavesta paruošti vastybinių triobėsių, karo įkūrimų ar gynomosių pastatymų projektus arba sąmatas, arba kuriems yra pavesta leno nors kito pagamintus projektus, sąmatas ir apyskaitas patikrinti, jeigu jie atlikdami pavestąjį darbą nesilaiko tam nustatytų taisyklių, yra laikomi nusikaltusiais ir baudžiami:

drausmės nuobauda.

Jeigu prie to būtų atidengta piktos valios darbas, skriaudingas statybei, tai nusikaltėliai yra baudžiami:

atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalinti civiliniame grasos kalėjime nuo pusantų ligi pustrėčių metų laiko:

204. Kas nusikalto sauvaliai nesilaikęs valdžios patvirtintų statybos projektų ir sąmatų, kai tatai padarė pastatant, perstatant arba pertaisant bent kuriuos triobėsius, arba vykinant hydroinžinerijos ir kelio darbus, arba įrengiant tvirtoves, stiprovietes arba kuriuos kitus įkūrimus, tas už minėtąjį nesilaikymą yra baudžiamas, greta priedermės atlyginti už padarytuosius nuostolius ir dar:

atstatyti nuo tarnybos, arba atsakyti užimamą vietą, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių, arba drausmės nuobauda, atsižvelgiant į statomojo dalyko didumą ir į kitas kaltybę didinamas ar mažinamas aplinkybes.

Pastaba: Jei patvirtintųjų sąmatų ir proektų nesilaikyta dėl dėliai svarbių kurių priežasčių ir jei dėl dalyko eigos, nebuvo galima laiku išprašyti reikalingojo leidimo ir jei tuo nesilaikymu nepakenkta statybos menui nei tvirtumo, nei taisyklingumo žvilgniu, tai taip nusizengsis statytojas nėra baudžiamas.

205. Statytojas arba statymo prižiūrėtojas, kuris nusikalto statant kurį trobėsį ar kitokį įkūrimą statant, perstatant, arba perstatant netvarkingai dirbęs arba leidęs vartoti netinkamą gerumo medžiagą, arba netaisyklingai ją sunaudoti, už vien tik neapsižiūrinimą tame yra baudžiamas, kai drausmės nuobauda pasirodytų neatatinkama jo kaltybei:

išmesti iš tarnybos, arba atstatyti nuo jos.

Be to dar nusikaltėlis privalo atlyginti išdui jo apsilėidimu padarytus nuostolius ir žala.

O jei tatai padaryta pasipelnymo ar kuriais kitais priešingais įstatymams tikslais, tai nusikaltėliai baustini:

bausmėmis, skiriamomis už kyšių ėmimą.

214. Kas nusikalto išdavęs valstybinius medikamentus ar vaistinius dalykus pašaliniams asmenims, neturintiems teisės naudoti šiais išdo lėšomis, tas jei tatai padarė kurios nors priešingos įstatymams ištaigos dėliai, yra baudžiamas:

bausmėmis, skiriamomis už valstybinės nuosavybės pažeidimą.

Šita pat bausme baustini tie, kurie nusikalto pasipelnymo ar kitais priešingais įstatymams tikslais išdavinyje vaistus be pinigų atlyginimo tiems asmenims, kuriems leista gauti vaistus tik už pinigus.

215. Skyrium nuo šio, karo sanitarijos ir karo formacijos tarnautojai, peržengusieji Sveikatos Statuto taisyklės (Sv. Zak. t. XIII) yra baudžiami taip, kaip nustatyta Baudžiamojo Statuto 195—221 straipsniais, pakeičiant Baudžiamojo Statuto pinigine bauda, viršininkų nuožiūra, drausmės nuobaudomis. Jei Baudžiamojo Statuto bausme laikinai ar visam laikui uždraudžiamam nusikaltėliui gydytojo arba farmaceuto praktika, arba draudžiamam laikyti vaistinę, tai nusikaltėlis be to dar yra išmetamas iš tarnybos.

DVYLIKTASIS SKYRIUS.

APIE NUSIKALTIMUS IR NUSIŽENGIMUS TARNYBAJE IR IŠTATYMO TURTO VALDYMO IR SAUGOJIMO SRITYJE

Pirmoji skirtis.

APIE NUSIKALSTAMUOSIUS DARBUS PRIIMANT IŽDANT VALSTYBINIUS PINIGUS IR DAIKTUS, REIKALAUJANT, UŽSAKANT, PERDUODANT IR ĮTEIKIANT ŠIŲ DAIKTŲ IR PRIŽIŪRINT SUTARČIŲ VYKINIMO.

216. Kas nusikalto bereikalingai sutrukęs piniginių sumų ar kariuomenės arba karo įstaigų maitinimo dalykų priėmimą, arba ko nors šiam prideramais iš išdo pinigais patenkinimą, arba kvitų išdavimą, tas greta priedermės atlyginti šiuo padarytą žalą ar nuostolius, yra baudžiamas:

drausmės nuobauda;

esant ypatingai didinamoms kaltybę aplinkybėms:

atstatyti nuo tarnybos, arba atsakyti užimamą vietą.

Jeigu tatai padaryta pasipelnymo tikslais, tai nusikaltėlis baudžiamas:

bausmėmis, skiriamomis už prievartavimą.

217. Kariai, kurie nusikalto dėl neapsižiūrėjimo ar netvarkingumo užsakę, perdavę, priėmę arba įteikę sveikatai kenksmingų, arba netinkamų valgomųjų daiktų ir gėrašų, ligotų maistų, gyvulių, sugedusių ir netinkamų vaistų arba kitų gydymo dalykų, netinkamos karo medžiagos, ginklų, patrankų ir kitokių dalykų, netinkamos ir gynomosi įrankių, yra baudžiami, išreikalaujant iš jų padarytų išdo nuostolių atlyginimą:

a) taikos metu,—

neatimant laipsnių išmesti iš tarnybos, arba atstatyti nuo jos;

b) karo metu,—

atėmus laipsnius išmesti iš tarnybos, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko.

218. Kariai, kurie nusikalto, išskiriant atsitikimus, nurodytus pirmesniame (217) straipsnyje, dėl neapsižiūrėjimo ar netvarkingumo užsakę, perdavę, priėmę ar įteikę pagadintų arba netinkamų, arba neatitinkamos kokybės ar mažesnės negu reikia kokybės kariuomenei ar karo įstaigoms tiekimo daiktų, yra baudžiami, išreikalaujant iš jų padarytų išdo nuostolių atlyginimą;

a) taikos metu,—

atstatyti nuo tarnybos;

b) karo metu,—

kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi keturių metų laiko.

219. Jei nurodytieji pirmesniuose (217 ir 218) straipsniuose nusikalstamieji darbai padaryti tyčia, tai nusikaltėliai baudžiami, išreikalaujant iš jų atlyginimą už padarytus išdo nuostolius:

a) už pažymėtus 217 straipsnyje nusikalstamus darbus, taikos metu,—

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime nuo keturių ligi penkiolikos metų laiko,

karo metu,—

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime ligi gyvy-
galvos arba nuo penkiolikos ligi dvidešimties metų laiko

o jei užsakovieji, perduodamieji, priimamieji daiktai buvo, nu-
kaltėliui žinomi, skiriami veikiamajai armijai, tai jis yra ba-
džiamas,—atėmus visas teises nužudyti;

b) už pažymėtus 218 straipsnyje nusikalstamus darbus
taikos metu,—

atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalin-
grasos kalėjime nuo trijų ligi keturių metų laiko;

o karo metu,—

atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalin-
grasos kalėjime nuo penkių ligi šešių metų laiko.

219¹. Jei komisyoninkas neištesa atlyginti izdo nuostoli-
tai pastarieji išreikalaujami taip iš viršininko, pristačiusio pare-
gūną paskirti komisyoninkų taip ir iš viršininko, patvirtinus
pristatytąjį, jeigu skiriant komisyoninką buvo peržengta tiekimo
priruošimo taisyklės, nustatytos Karo Nuostatų Sątrauka (Svo-
Vojen. Post.)

220. Priėmėjas, kuris nusikalto priėmęs iš pristatytojo pi-
nigus vieton, sutartųjų su izdu, produktų, daiktų ir medžiagų
yra baudžiamas sykiu su pristatytoju-komisyoninku, išreikalaujant
iš jų baudos nedidesnės kai dviguba suma įduota vieton daiktų
atstatyti nuo tarnybos.

Be to dar, jei dėliai to nusikaltimo įvyktų izdui bent kur-
nuostolių, tai šie pastarieji išreikalaujami dar atskiriai taip
priėmėjų taip ir iš pristatytojų.

O jei minimas nusikaltimas padaryta kuriais nors įstaty-
mams priešingais tikslais, tai nusikaltusieji priėmėjai ir pristaty-
tojai—komisyoninkai yra baudžiami:

bausmėmis, skiriamomis už kyšių ėmimą.

221. Priėmėjai, kurie nusikalto padavę pritiekėjams arba
pristatytojams sutartųjų priestatai maitinimos daiktų, arba pasto-
raisiais juos sušelpę dargi ir tuomet, kai tie daiktai yra priėmė-
nuosavybė, yra baudžiami sykiu su pristatytojais komisyoninkais
laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių.

222. Priėmėjai, kurie nusikalto parodę priėmimo kvitose
pranešimuose, kuriais išmokama pinigai bent kuriam asmeniui
kad pristatomieji izdan daiktai atvežti laiku, kai ištikrųjų jie bu-
pritiekėjo arba pristatytojo jau po laiko pristatyti, o pinigai iš-
mokėta visi, be išskaitos už pavėlavimą, arba parodę juose esą
priėmę daugiau, nei yra ištikrųjų priimta, arba parodę tai, ko
visiškai nėra priimta, yra baudžiami sykiu su pristatytojais-kom-
isyoninkais, šio nusikaltimo aiškiais bendrininkais:

bausmėmis, nustatytomis už tarnybinių raštų suklastojimą.

Be to dar iš jų išieškoma vertė tų daiktų, kurie melagingai
buvo nurodyti esą priimti, perduoti ar pristatyti, ir iš pristaty-
tojo-komisyoninko toji daiktų vertė išieškoma, nepaisant jo gra-
žintų pinigų, gautų už daiktus, kuriuos melagingai buvo parodęs
esant pristatytais.

223. Kas nusikalto skriaudęs privačius asmenis priimdamas
iš jų izdan išdirbinius ar kitokius gaminius, arba jų pristatomus
daiktus, mantą ar medžiagą, arba patikrinant šiuos daiktus, mantą,
medžiagą ar darbus, atatinkamus sutarties sąlygoms ir pavyz-
džiams, o taip pat ir kas nusikalto neišdavęs prideramųjų kvitų,
tie yra baudžiami, išreikalavus iš jų atlyginimą už jų padarytus
nuostolius:

atstatyti nuo tarnybos, arba atsakyti užimamąją vietą,
arba drausmės nuobauda.

O jei tatai padaryta vaduojantis kuriais nors pasipelnymo
tikslais tai nusikaltėliai baudžiami:

bausmėmis, nustatytomis už prievartavimą.

224. Kas nusikalto pareikalavęs arba išdavęs per daug pi-
nigų ar kitų kurių daiktų, kai tatai padarė tyčia, besivaduojant
priešingais įstatymams kuriais nors tikslais, tas yra baudžiamas:

bausmėmis, šio statuto 232 straipsniu nustatytomis.

Jei šis nusikaltimas įvyko dėl klaidos ar apsileidimo, tai
nusikaltėlis yra baudžiamas:

drausmės nuobauda, išreikalaujant per daug paimtų daiktų
vertės atlyginimą.

225. Kas nusikalto, neturėdamas atatinkamo leidimo, išda-
vęs anksčiau nustatyto įstatymu laiko pinigus ar kitus kuriuos
daiktus, tas yra baudžiamas:

pinigine bauda nedidesne mėnesinio pusnuošimčio ($1/2\%$)
tos pinigų sumos, arba tų daiktų kainos, kurie buvo ne-
teisingai išduoti;

esant ypatingai didinamų kaltybę aplinkybių:

atstatyti nuo tarnybos, arba atsakyti užimamą vietą.

Jei tatai padaryta vaduojantis kuriais nors pasipelnymo
tikslais, tai nusikaltėlis baudžiamas, išreikalaujant šiuo straipsniu
nustatyta pinigine bauda:

bausmėmis, nustatytomis už kyšių ėmimą.

226. (Išmestas).

227. Kas nusikalto be ypatingų teisėtų priežasčių vilkinę prideramą išsiuntimą kam nors tarnyboje įtikėtų pinigų ar daiktų arba kurių kitų dalykų, o taip pat vilkinę pajamonių jų įrašymą arba be teisėtų priežasčių užlaikę išdo pinigų likučius nuo atliktojo pavidimo ir nepristatę jų kur reikia, tas yra baudžiamas

atstatyti nuo tarnybos, arba atsakyti užimamą vietą, iš jo išreikalaujami dvigubi išdo nuošimčiai nuo tos pinigų sumos, arba nuo tos daiktų kainos, kur buvo rankose vilkinimo metu nuo dienos, kai jam buvo duotas įsakymas išrašyti juos išlaidon.

228. Kas nusikalto neprižiūrėjęs sutartų su išdu darbu arba maitinimos daiktų ar darbų patikrinimo tas yra baudžiamas

atstatyti nuo tarnybos, arba atsakyti užimamą vietą, arba drausmės nuobauda,

ir be to dar nusikaltėlis privalo atlyginti išdui padarytus nuostolius.

Antroji skirtis.

APIE NUSIKALSTAMUOSIUS DARBUS SAUGOJANT TARNYBOJE ĮTIKĖTĄ TURTĄ.

229. Kas nusikalto netvarkiai saugojęs tarnyboje įtikėtus valstybinius ar kitokius pinigus, arba kurių kitą valstybinį ar privatųjį turtą, tas yra baudžiamas:

drausmės nuobauda,

o esant ypatingai didinamą kaltybę aplinkybių:

atstatyti nuo tarnybos, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių laiko.

O jei dėliai to pinigai ar kuris kitas jam saugoti įteiktas turtas būtų sugadintas, prarastas ar sunaikintas, arba jei saugojimo vietoje įvyktų gaisras, arba kitokia nelaimė, tai nusikaltėlis, be aukščiau pažymėtos bausmės dar privalo, šio statuto straipsnio taisyklėmis, sumokėti visų dėliai to įvykusių nuostolių atlyginimą.

Karo metu, kai toks saugojimo netvarkumas apsunks kariuomenės maitinimo reikalą, nusikaltėlis yra baudžiamas:

atėmus arba neatėmus laipsnių išmesti iš tarnybos.

Pastaba: Šio (229) straipsnio taisyklės nėra taikytinos tais atsitikimais, kai už įtikėto valstybinio turto saugojimo netvarkumą yra paskirta tam tikrų karo vadybų ypatingų nuostatų bausmės.

230. Kas nusikalto, turėdamas prie savęs tarnyboje įtikėtų pinigų ar kurio kito turto, tučtuojau nepranešęs savo vyresnybei apie įvykusį šių pinigų ar turto laikomoje vietoje gaisrą, arba apie jų išvogimą, arba apie tai, kad magazinų, sandėlių ir dėžių spynos ar ant spaudos pasirodė esą nesveikos arba abejotinos, arba nesiėmęs savo laiku atsargos priemonių, kad apsaugoti valstybinius pinigus ir turtą, kai buvo sugadinta ar sutrunijusi dėžė ir magazinas, tas yra baudžiamas:

atstatyti nuo tarnybos,

ir privalo gražinti tą pinigų sumą, arba turto vertės atlyginimą, apie kurių praradimą savo laiku, kaip tatau reikėjo, nebuvo pranešta.

Karo metu *) taip nusikalte yra baudžiami, išreikalaujant šio straipsnio pirmoje dalyje nustatytą atlyginimą:

išmesti iš tarnybos ir kalinti paprastajame kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi vieno metų ir keturių mėnesių arba kalėti grasos kalėjime nuo vieno ligi keturių metų.

231. Pareigūnas, kuris nusikalto, būdamas vyresnybės pavidimu įtikėtas valdyti ar saugoti bent kurį išdo, kariuomenės ar privatų turtą, tyčia jį sunaikinęs arba jį sugadinęs arba kuriuo kitu būdu, bet taip pat tyčia, sumažinęs jo vertybę yra už šį nusikaltimą baudžiamas, išreikalaujant iš jo padarytųjų nuostolių atlyginimą:

atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes, kalinti civiliniame grasos kalėjime nuo vieno ligi keturių metų laiko arba paprastame kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi dviejų metų laiko, arba atimant ar neatimant laipsnių išmesti iš tarnybos, arba atstatyti nuo tarnybos.

Karo metu nusikaltėliai yra baudžiami *);

kalėti sunkiųjų darbų kalėjime nuo dvylikos metų ligi gyvos galvos arba mirtimi.

232. Kas tarnaujančiųjų kariuomenėje asmenų, turėdamas prie savęs bent kuriuos valstybinius ar privačius, tarnyboje jam įtikėtus daiktus, pinigus, banko bilietus, obligacijas ir t. p. ar viršininkų pavedamas, valdydamas valstybės ar privatų žemės ūkį, nusikalto naudojęsis ir suvartojęs įtikėtojo jam turto ar jo duoto pelno saviems reikalams, arba be aiškaus vyresnybės lei-

*) Žiūr. Vyr. Žin. Nr. 52 papildymo tekstą.

dimo sušelpęs tuo turto kitus, arba pasisavinęs, arba išaikvojęs šio turto ar pelno, jei prieš iškylant šiam nusikaltimui aikštėn pats savaime gražįs visą, ką yra saivaliai paėmęs, pasisavinęs arba išaikvojęs, tai yra baudžiamas:

pinigine bauda, nedidesne viso paimtojo, pasisavintojo ar išaikvotojo turto kainos, ir—atstatyti nuo tarnybos; arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno mėnesio ir dviejų savaitių ligi dviejų mėnesių ir dviejų savaitių laiko.

Bet jei nusikaltėlis nors ir pats savaime gražins visą saivaliai jo paimtąjį ar išaikvotąjį turta, bet jau iškėlus aikštėn nusikalstamąjį darbą, tai jis, greta šio straipsnio pirmoje dalyje nustatytosios piniginės baudos, yra baudžiamas:

atėmus laipsnius išmesti iš tarnybos; arba kalinti karo kalėjime nuo dviejų mėnesių ir dviejų savaitių ligi keturių mėnesių laiko.

Nusikaltėlis, kuris pats savaime, dargi iškėlus aikštėn nusikaltimą, nesugražins visa, ką yra saivaliai paėmęs, pasisavinęs ar išaikvojęs, yra baudžiamas:

jei yra paimta, pasisavinta ar išaikvota nedaugiau tūkstančio auksinų *) vertės,—

atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalinti civiliniame paprastajame kalėjime nuo aštuonių mėnesių ligi vienu metų ir keturių mėnesių laiko, jei nusikaltėlis turi ypatingasias teises, o jei pastarųjų neturi, tai—atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti drausmės dalis draustis nuo pusantrų ligi pustrėčių metų laiko;

jeigu yra paimta, pasisavinta ar išaikvota daugiau tūkstančių auksinų vertės

atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalinti civiliniame grasos kalėjime nuo pusantrų ligi keturių metų laiko;

o gi labai svarbiais atsitikimais,—

atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalinti grasos kalėjime nuo penkių ligi šešių arba nuo keturių ligi penkių metų laiko.

Nusikaltėlio pasisavintas arba išaikvotas turtas yra išieškomas iš jo turimosios nuosavybės, prisilaikant šio statuto 6 straipsnio bendrųjų nuostatų.

*) Žiūr. Vyr. Žin. Nr. 28, papildymas ir pakeitimas.

Nusikaltusieji *) karo metu taip kai nurodyta šio straipsnio pirmoje dalyje baustini:

kalėti grasos kalėjime nuo vienu ligi keturių metų; antroje dalyje,—

kalėti sunkiajame kalėjime nuo keturių ligi aštuonių metų; trečioje dalyje,—

kalėti sunkiajame kalėjime nuo aštuonių ligi dvidešimties metų; ir ketvirtoje dalyje,—

kalėti sunkiajame kalėjime nuo dvylikos metų ligi gyvos galvos, arba mirtimi.

Pastaba: (Išmesta).

233. Kas nusikalto pasisavinęs arba išaikvojęs tarnyboje paimtąjį turta, tai nors jis ir sugražintų pastarąjį, žemiau nurodomais atsitikimais yra baudžiamas, greta piniginės, pirmenybiame (232) straipsnyje nustatytosios baudos, to pat straipsnio trečiosios dalies bausmėmis:

1) jei pasisavinta ar išaikvota pinigų arba daiktų, paskirtų ligoniams ar sužeistiems išlaikyti todelei susitrukdyti maitinimas ir drabužio ir avalinės tiekimas, ir

2) jei pasisavinta ar išaikvota maitinimo daiktų, paskirtų reikiama armijai.

234. Kas, pasisavinęs arba išaikvojęs tarnyboje jam įtikėtą valstybinį ar privatųjį turta, nusikalto bevengdamas teismo pareigas, arba padirbęs, nusikalstamajam darbui paslėpti, klasingus dokumentus, tas, išreikalaujant iš jo atlyginimą pasisavintojo arba išaikvotojo turto vertės yra baudžiamas:

atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalinti civiliniame grasos kalėjime nuo penkių ligi šešių arba nuo keturių ligi penkių metų laiko.

Jei *) tatai padaryta karo metu, tai nusikaltėlis yra baudžiamas:

kalėti sunkiajame kalėjime nuo dvylikos metų ligi gyvos galvos, arba mirtimi.

235. Karininkai ir karo valdininkai, kurie nusikalto, kai, turėdami savo atsakomybėje valstybinių pinigų ar turto, tuo pat metu einant jiems skirtas tarnybos pareigas, priešingai draudžiamoms nuostatoms, kam nors išdavę savo arba savo žmonos ar vaikų vardu piniginę pašalpa, arba kam nors perdavę bent kurių savąjį nekilojamąjį turta, neturėdami savo vyriausybės leidimo, arba padarę tatai ne įstatymo nustatyta tvarka ir aktais, tai,

*) Žiūr. Vyr. Žin. Nr. 52, papildymas.

joigu atsitiktų šiems pareigūnams įtikėto turto trūkumais jie yra baudžiami, panaikinus kiekvieną tokią apyvartą ir perdu- tus jų pinigus, ar turta sunaudojus izdo nuostoliui atlyginti:

šio statuto 232 straipsnio trečios dalies bausmėmis.

Jei su jais tokią turto apyvartą yra padarę kariai, žinodam esant ją įstatymams priešingą, tai pastarieji yra baudžiami:

nustoti sumokėtų už nupirktąjį turta, iš kurio išieškoti izdo nuostoliai, pinigų, arba, baudą nedaugiau dviguba skolintosios pas nusikaltėlių sumos pinigų, laikyti dab klėje nuo vieno ligi trijų mėnesių.

236. Kai pasisavinusieji, sunaudojusieji saviems reikalams ar kuriuo kitu būdu išaikvojusieji įtikėtų jiems tarnyboje pinigų ar kitokio turto nusikaltėliai neįstengia patys išmokėti jiems u- dėtą piniginę baudą, ir pastarosios, einant šio statuto 63 straipsniu, nėra galima pakreipti į tuos, kurie žinomai jiems pagelbė pasisavinti ar iškvoti, tai ši piniginė bausmė nukreipiama į viršininkus arba asmenis, turėjusius daboti kaltininkus, jei tik kabami viršininkai ir asmens pasirodys esą nusikalte nevaliai atlikę įstatymu jiems dedamas pareigas patikrinant, saugojant, priiman- ar išsiunčiant valstybinius pinigus, daiktus ar maitinimo dalykus, bet jau bausmė tik del dydžio, kuris reikalingas atlyginti del jų kabtės įvykusius izdo ar privačių asmenų nuostolius.

Nėra baustini tik tie viršininkai, kurie nors ir yra pasky- tokius asmenis eiti pareigas, bet nėra dalyvavę jų nusikalstamuose veiksmuose ir neturėjo priedermės teisioginiai juos prižiūre-

237. Kas nusikalto, laikęs izdinėje arba valstybinėje dėže laikinai duotus saugoti kitų vadybų pinigus, asignuotes ar dokumentus, neatskyręs jų į tam tikras vokas ar dėžutes, spynom užrakintas ir inėšusio juos asmens arba įstaigos antspauda užspauduotas, ir neturint tam skirtoje knygoje paties inėšusio juos asmens apie tatau įrašo, o taip pat kas nusikalto laikęs izdinėje turto, priklausomo privatiems asmenims, arba nuosavojų išskiriant tuos atsitikimus, kai tatau įstatymų yra leista, arba laikęs magazine, neturėdamas atatinamo vyresnybės raštu leidimo, bent kurių kitų daiktų šalia valstybinių, teisėtu būdu paimtų, tas yra baudžiamas:

drausmės nuobauda,

o esant kaltybę didinamų aplinkybių:

atstatyti nuo tarnybos, arba atsakyti užimamą vietą.

238. Kas nusikalto, kai įtikėtuose jam tarnyboje saugojamose piniguose arba daiktuose ar maisto produktuose leido įvykti maitinimo datekliui ir nuonykai, jei nebus priežasčių manyti, esant tam

saugojusio asmens piktos valios darbo arba jei nebus užtenkamai įrodyta, kad ši nuonyka atsirado ne del apsileidimo, o visai atsitiktinai arba del gaivalinių priežasčių, tai esant tokių aplinkybių kurių nusikaltėlis negalėjo nei išanksto įžiūrėti, nei jų nukreipti, pastarasis yra baudžiamas:

drausmės nuobauda,

ir vyresnybės nuožiūra paliekamas tarnyboje, arba pašalinamas iš jos.

239. Kas nusikalto vartojęs rikiuotės ar kuriuos kitus valstybinius arklius neatatinkamiems ir įstatymais draudžiamiems darbams, tas yra baudžiamas, greta priedermės atlyginti nuostolius, jei tie įvyktų:

atstatyti nuo tarnybos, arba atsakyti užimamą vietą, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi šešių mėnesių, arba drausmės nuobauda;

o tais atsitikimais, kai rikiuotės ar kiti valstybiniai arkliai buvo vartoti bent kuriais pasipelnymo tikslais, nusikaltėlis yra baudžiamas:

prisilaikant šio statuto 27² ir 48 straipsnio taisyklių kalinti civiliniame grasos kalėjime nuo pusantrų ligi pustrėčių metų laiko, arba teismo nuožiūra, prisilaikant šio statuto 24 ir 26 straipsnių [žiūr. taip pat pastaba I ir II priedėlio I (prie 8 str.)] kalinti tvirtovės kalėjime nuo vienu metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko.

Trečioji skirtis.

APIE NUSIKALSTAMUOSIUS DARBUS PAJAMŲ-IŠLAIDŲ KNYGŲ VEDIMO SRITJE.

240. Kas nusikalto tyčia įrašęs į jo žinioje esamo valstybinio pelno pajamų knygas mažiau nei ištikrųjų yra paimta, arba visiškai neįrašęs pajamos, arba išlaidų knygoje parašęs daugiau nei išaikvota, tas yra baudžiamas:

pinigine bauda dvigubo, neįrašytos į pajamų ar per daug įrašytos į išlaidų knygas, sumos dydžio ir be to dar,— atėmus visas ypatingas teises ir pirmenybes kalinti civiliniame grasos kalėjime nuo pusantrų ligi pustrėčių metų laiko.

241. Kas nusikalto:

1) pajamų-išlaidų knygoje išplėšęs lapus, pastaruosius pakeitęs arba padaręs juose pataisų ar paskutų, nesilaikydamas jam nustatytų taisyklių:

2) tyčia sunaikinęs arba nuslėpęs įteiktuosius jam sušni-
ruotus dokumentus ar knygas, pajamoms ar išlaidoms nustaty-
tuosius, arba priimtus iš privačių asmenų apmokėjamus kvitu-
tas yra baudžiamas:

bausmėmis, nustatytomis už tarnybinių raštų suklastojimui

TRYLIKTAŠIS SKYRIUS.

APIE BENDRUOSIUS KARIŲ IR CIVILINIŲ ASMENŲ NU-
SIKALTIMUS IR NUSIŽENGIMUS TARNYBOJE.

242. Tarnybos nusikaltimai ir nusizengimai, padaryti bend-
rai karių ir civilinių asmenų, ir nepažymėti šio statuto dalio
straipsniuose yra baustini Baudžiamojo Statuto nustatyto
bausmėmis, prisilaikant šio, karo Baudžiamojo Statuto pirmosios
dalies dėsnių ir pridėtojo prie šio gi statuto 8 straipsnio priede-
lio (priedėlis I).

Trečioji dalis.

APIE YPATINGUOSIUS KARO TARNYBOS PAREIGŲ PER-
ŽENGIMUS, ĮVYKSTANČIUS VYRIAUSIOJO KARIUOME-
NĖS VADO, ATSKIROS ARMIJOS, AR ATSKIRO KORPUSO
VADO VALDOMOSE SRITISE, IR APIE NUSIKALSTAMUO-
MIUS DARBUS, ĮVYKSTANČIUS VIETOSE, PASKELBTOSE
KARO PADĖTYJE ESANČIOMIS.

PIRMASIS SKYRIUS.

APIE YPATINGUOSIUS KARO TARNYBOS PAREIGŲ PER-
ŽENGIMUS, ĮVYKSTANČIUS VYRIAUSIOJO KARIUOME-
NĖS VADO, ATSKIROS ARMIJOS, AR ATSKIRO KORPUSO
VADO, VALDOMOSE SRITISE.

243. Kas nusikalto pagalbėjęs ar palengvinęs priešininkui
šio karo arba kitus Lietuvai priešingus žygius, yra laikomas val-
stybės įsėdaviku ir baudžiamas:

atėmus visas teises nužudyti.

244. Kas nusikalto patsai ar kitų asmenų padedamas susi-
rušinėjęs ar kaip kitaip susidėjęs su bent kuo asmenimi, esančiu
priešininko armijoje, priešininko šalyje, priešininko kariuomenės
užimtoje srityje, arba, apskritai imant, toje vietoje, į kurią yra
uždrausta rašyti laiškus, tas yra baudžiamas:

atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalinti
grasos kalėjime nuo trijų ligi šešių metų laiko;

o jei tuo būdu būtų suteikta žinių, kurios gali bent kiek paliesti
karo veiksmus, tai nusikaltėlis baudžiamas:

atėmus visas teises kalinti sunkiajame kalėjime ligi gyvos
galvos, arba nuo keturių ligi dvidešimts metų laiko.

245. Kas nusikalto mūsų metu sauvaliai palikęs savo vietą
arba poziciją, arba nustojęs vadovauti jam pavestajai kariuomenės
dalinimi, kai tatai padarė ne dėl to, kad tarnybos priedermes pildė,
ir ne dėl to, kad ėjo pareigas, uždėtas belaukiant mūsų ar, laike
mūsų, tas yra baudžiamas:

atėmus visas teises nužudyti, arba kalinti sunkiajame kalėjime nuo keturių ligi penkiolikos metų laiko.

245¹. Kas nusikalto išvengęs atlikti įsaką dalyvaut mūšyje, arba atskiruose mūšio veiksmuose, tas yra baudžiamas:

atėmus visas teises nužudyti.

245². (Išmestas).

246. Kas nusikalto mūšio metu raginęs žodžiu, pavyzdžiu, ar kitokiais būdais kitus asmenis pabėgti, pasiduoti priešininkui, ar kaip kitaip išvengti mūšio, tai, nors tokis raginimas ir liktų be pasekmių, nusikaltėlis yra baudžiamas:

atėmus visas teises nužudyti.

246¹. Kas nusikalto tyčia skleides tarpe kariuomenės gandy žinomai galinčių sukelti kariuomenėje įsibauginimo ir netvarkos, tas yra baudžiamas:

atėmus visas teises nužudyti, arba kalinti sunkiajame kalėjime ligi gyvos galvos arba nuo keturių ligi dvidešimties metų laiko.

Jeigu tatai padaryta dėliai neapsižiūrėjimo, tai nusikaltėlis baudžiamas:

kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko;

arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno ligi keturių mėnesių laiko.

247. Praradus mūšyje vėliavą ar standartą, kai komanda, kuriai jie buvo įteikti, nepavartojo visų galimų priemonių juos išgelbėti, visi tie, kuriems vyriausiai buvo įtikėta vėliavos ar standarto apsauga, kaipo nusikaltėliai yra baudžiami:

atėmus visas teises nužudyti, sušaudant;

o visi kiti tos komandos sudėties asmens, galėjusieji padėti vėliavą ar standartą gelbėti, yra baudžiami, pritaikant šio statuto 70 straipsnio taisykles:

bausmėmis, kiek kuriam atsieina dėl jo kaltės.

248. Karys, kuris nusikalto pasidavęs nelaisvėn, arba sudėjęs priešininkui ginklą, neatlikdamas savo pareigos kovoti kaip tatau reikalauja tarnybos priedermės ir priesaika, yra baudžiamas:

atėmus visas teises nužudyti.

249, 250. (Išmesti).

251. Viršininkas, kuris nusikalto įdavęs priešininkui įtikėtą jam armiją, rinktinę, tvirtovę, ar kurią kitą stiprovię, kariuomenės dalį, arba komandą, yra baudžiamas:

atėmus visas teises nužudyti, arba tik nužudyti.

Šita pat bausme baustini tie jam pavestų viršininkų, kurie tyčia bent kuo pagelbėjo įduoti, o taip pat tie, kurie, galėdami šio įdavimo išvengti, arba savo tarnybine padėtimi sukliudyti jį, tyčia nesiėmė atatinamų priemonių neleisti įdavimui įvykti.

251¹. Paimtieji nelaisvėn karininkai, kurie nusikalto sutikę priimt priešininko pasiūlymą išleisti juos iš nelaisvės tą išlyga, kad jie nedalyvautų tolimesnių mūšių veiksmuose, yra baudžiami:

atėmus laipsnius išmesti iš tarnybos.

252 ir 253 (Išmesti).

254. Viršininkas, kuris nusikalto savo valia nesilaikęs dispozicijos ar kurio kito mūšiu pateikiamo kariuomenės sutvarkymo, laikyrus tik tuos atsitikimus, kada jisai buvo tikras, jog dispozicijos nesilaikymas yra neišvengiamai būtinas, kad pasisektų, betiekiant greitos pagalbos gretimoms kariuomenės dalims, arba dėl greit pasikeitusių mūšio apyštovų, yra baudžiamas:

atėmus arba neatėmus laipsnių išmesti iš tarnybos, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi keturių metų laiko, arba pažeminti į eilinius.

255. (Išmestas).

256. Kas nusikalto, kai neapsižiūrėjęs ar apsileidęs, laike vygiavimo priešininko pusėn ar sustojus kur arti priešininko, nesiėmė prideramų, karo taisyklėmis nustatytų, atsargumo priemonių, tas yra baudžiamas:

atstatyti nuo tarnybos, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo aštuonių mėnesių ligi vieno metų ir keturių mėnesių laiko, arba pažeminti į eilinius, arba, atėmus ar neatėmus laipsnių, išmesti iš tarnybos.

O didžiai svarbiais atsitikimais, prisilaikant šio statuto 272 ir 48 straipsnių, kalinti civiliniame grasos kalėjime nuo vieno ligi keturių metų laiko, arba teismo nuožūra, pritaikant šio statuto 24 ir 26 straipsnius, kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko.

257. Kas nusikalto gavęs žinių apie priešininko judėjimą arba apie bent kurį kitą karo metu svarbios reikšmės dalyką ir nepranešęs apie tai kam reikiant, tas yra baudžiamas:

1) jei tatau padarė apsileidęs ar nesusidomėjęs,—

atstatyti nuo tarnybos, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi šešių mėnesių;

2) jei tatai padarė tyčia, kuriais nors asmens tikslais besivadovaujant,—

prisilaikant šio statuto 27 ir 48 straipsnių kalinti civiliniame grasos kalėjime nuo vieno ligi keturių metų laiko, arba teismo nužiūra, pritaikant šio statuto 24 ir 25 straipsnius, kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko;

arba atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalinti civiliniame paprastajame kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi dviejų metų laiko, arba atėmus laipsnius išmesti iš tarnybos; arba pažeminti į eilinius.

Jei šiame straipsnyje pažymėtosios žinios bus tyčia nuslėptos ypatingai svarbiais atsitikimais, tai nusikaltėlis yra baudžiamas atėmus visas teises nužudyti.

258. Karo viršininkas, kuris nusikalto padaręs, be prideramo įsako, kurį nors žygi, priešingą sąjunginei arba neutraliai valstybei, sulaužydamas tuo tam tikrą, padarytąją su šiąja valstybe, sutartį, yra baudžiamas, išskiriant atsitikimus, kai karometu ypatingose aplinkybėse nebuvo galima tų žygių išvengti.

kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi vieno metų ir keturių mėnesių laiko, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi šešių mėnesių.

Bet jei karo viršininkas sava valia pradės karo žygius, sąjunginei ar neutraliai valstybei priešingus, puldamas šios valstybės kariuomenę, arba jei, gavęs prideramąjį pranešimą apie padarytąją su priešininku taiką ar taikos paliaubas, tęs arba atnaujins karo veiksmus, kai to nereikalauja aplinkybės ar priešininko elgesiai, tai jis už šį nusikaltimą yra baudžiamas:

nužudyti, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko.

258¹. Kas nusikalto sauvaliai užsidejęs Raudonojo Kryžiaus raikštį, nebūdamas vienu tų asmenų, kuriems Ženevos Konvencijos ši teisė yra suteikta tas yra baudžiamas:

laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių;

arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno ligi trijų mėnesių laiko.

Šita pat bausme yra baustinas ir viršininkas, kuris nusikalto leidęs nešioti Raudonojo Kryžiaus raikštį neturintiems tos teisės asmenims.

258². Kas nusikalto, sauvaliai iškėlęs arba paliepęs iskelti Raudonojo Kryžiaus vėliavą ne ant esančios Ženevos Konvencijos globoje įstaigos, tas yra baudžiamas:

laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių;

arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno ligi dviejų mėnesių laiko.

258³. Asmens, kurie, nors ir laikinai pavesti prižiūrėti, gydyti ir liginti ligonius ir sužeistuosius, nusikalto blogai su pataraisiais elgęsi, arba netvarkiai atlikę juos liečiamas savo pareigas, yra baudžiami:

kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno metų ir keturių mėnesių ligi keturių metų laiko,

arba, atėmus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes, nuskirti į drausmės dalis draustis nuo dviejų ligi trijų metų laiko.

259. (Išmestas).

260. Kas nusikalto tyčia asmens tikslais sunaikinęs arba padaręs netinkamais stiprovietes, patrankas ir ginklų sandėlius, mantą arba kuriuos kitus karui vesti reikalingus daiktus, tas yra baudžiamas:

atėmus visas teises nužudyti.

261. Kas nusikalto nuslėpęs karo grobį arba trofejus, tas, atsižvelgiant į jo darbo svarbą ir savybę, baudžiamas:

atėmus visas ypatingasias teises ir pirmenybes kalinti civiliniame grasos kalėjime nuo pusantrų ligi penkių metų laiko, arba kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi vieno metų ir keturių mėnesių laiko, arba laikyti daboklėje nuo vieno ligi trijų mėnesių; arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo vieno ligi keturių mėnesių laiko; arba drausmės nuobauda.

262 ir 263 (Išmesti).

264. Kas nusikalto paskelbęs arba paskleidęs planą, piešinį, dokumentą, jų kopijas arba šiaip jau visas žinias, kurios žinomai privalu buvo laikyti paslapyje, dėl Lietuvos nepavojumo iš šalies arba dėl jos karo žygių pasisiekimo, tas yra baudžiamas:

jei tatai padaryta tyčia,—

atėmus visas teises nužudyti, arba kalinti sunkiajame kalėjime ligi gyvos galvos, arba nuo dešimties ligi dvidešimties metų laiko;

jeigu tatai padaryta neapsižiūrint ar nesidomėjant tarnybos pa reigomis, tai,—

aprėžus kai kurias tarnybines teises ir pirmenybes kalinti tvirtovės kalėjime nuo keturių mėnesių ligi vienu metu ir keturių mėnesių laiko;

arba nuskirti į drausmės dalis draustis nuo dviejų ligi trijų metų laiko, arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų mėnesių ir dviejų savaitių ligi keturių mėnesių laiko.

265, 266 ir 267 (Išmesti).

ANTRASIS SKYRIUS.

APIE NUSIKALSTAMUOSIUS DARBUS ĮVYKSTANČIUS VIETOSE PASKELBTOSE KARO PADĖTYJE ESANČIOMIS IR APIE NUSIKALTIMUS ARMIJOS NEPAVOJUMUI.

268. Bausmės šiuo statutu nustatytosios kariams už nusikalstamuosius darbus, padarytus karo metu, yra taikytinos tokiems pat nusikalstamiems šių, o taipgi kitų, kariuomenei priklausomų, asmenų darbams, padarytiems kariuomenėje arba vietoje paskelbtose karo padėtyje esančiomis.

269. Tuo pat besiremiant yra baudžiami civiliniai asmenys vietoje paskelbtose karo padėtyje esančiomis, už nusikaltimus nurodytus taisyklėse minėtomjoms vietoms nustatytose (Ypatingo Valstybės Apsaugos Įstatatai).

Šitomis pat bausmėmis baustini ir kariuomenės užimtosios priešininko teritorijos gyventojai už visus nusikaltimus, nurodytus karo proceso statuto 1314 straipsnyje *), pastarojo prisilaikant jeigų minėtąją teritoriją užėmus nebuvo Vyriausiojo Kariuomenės Vado duota tam tikro, viešai paskelbto šiuo reikalu paliepimo.

*) 1314 str.: Armijos izimtų priešininko sričių gyventojai atsakomina karo teismui: a) jei dalyvauja nusikaltime sykiu su asmenimis atsakomina karo teismui, ir b) jei nusikalsta: 1) sukilę prieš Vyriausįjį Kariuomenės Vadą prieš Armijos Vadą, kuriam priklauso apylinkė arba prieš jo nustatytąją lokalinąją valdybą ar kitas valdžias, o taip pat jų nepaklausę ir pasipriešinę jiems (Karo Baudž. Statuto 78 str. p. 3); 2) šnipinėją (Kar. Baudž. St. 271 str.); 3) tyčia padegę ar kaip kitaip tyčia sunaikinę, ar padarę netinkamais karo apsišarvavimo ar apsiginklavimo dalykus ir apskritai puolimo ir gynimosi priemones, o taip pat mantos ir pašaro santaupas (Kar. Baudž. St. 270 str.); 4) tyčia sunaikinę ar svarbiai sužaloję karo veiksmų rajone: vandenvedus, tiltus, užtvankas, geležkelius, slūžas, vandenlaidus, šulinius, kelius, brastas arba kurias kitas priemones, skiriamas pereiti, pervaziuoti, persikelti, plaukti laivais, išpėti tvanus, arba reikalingas vandeniui tiekti (Ka-

270. Kas nusikalto vietose ginamose nuo priešininko arba šio pastarojo akivaizdoje tyčia padegęs, arba kuriuo kitu būdu sunaikinęs bent kuriuos karo šarvus, daiktus ir dalykus, reikalingus apsigynimui ir maitinimuisi, tas yra baudžiamas:

atėmus visas teises nužudyti.

Tuo pat besiremiant yra baudžiami visi tie, kurie tyčia sunaikintų, arba sugadintų karo metu telegrafą, vandenvedas, geležkelius, tiltus, užtvankas, keltus ir kitokius susisiekimo įtaisus.

271. Karo belaisviai, kurie nusikalto tyčia pasielgę priešininkai armijos nepavojumui arba darę bent kuriuos žingsnius, mėklindami pagelbėti arba palengvinti priešininko žygiams, yra baudžiami:

bausmėmis, nustatytomis už valstybės išdavimą.

Šiomis pat bausmėmis baustini ir priešininkų šnipai.

Ketvirtoji dalis.

APIE BENDRUS KARIAMS IR CIVILINIAMS ASMENIMS NUSIKALSTAMUOSIUS DARBUS.

272. Kariai, už bendrus kariams ir civiliniams asmenims nusikalstamuosius darbus, šiuo statutu neįžiūrėtus, baudžiami, prisilaikant bendrųjų baudžiamųjų įstatymų dėsnų ir žemiau nurodytais straipsniais nustatytą taisyklių.

Pastaba 1: (Išmesta).

Pastaba 2: (Pakeista).

Baudž. St. 270 str.); 5) tyčia sunaikinę ar svarbiai sužaloję tarnaujančius ten vyriausybės naudojamais: a) telegrafo, telefono ar kitokį įtaisą, vartojamą žinioms perdavinėti ir b) geležkelio, jo judamosios sudėties (vagonų) ar įspėjamųjų ženklų, įtaisytų apsaugoti geležkelio judesio ar laivų plaukiojimo nepavojumui (Kar. Baudž. St. 270 str.) ir: 6) užpuolę sargybinių arba karo sargybą ginklu pasipriešinę karo sargybai ar karo arba civilines policijos atstovui, o taip pat ir nužudę sargybinių arba karo sargybos ar policijos atstovą.

Skyrium nuo to Vyriausiajam kariuomenės Vadui ir Armijos Vadui, o lygiai ir pastarųjų šiuo reikalu atskirai įgaliotiems asmenims suteikiama galimybė atiduoti karo teismui armijos užimamų priešininko sričių gyventojus, o šie juos nubausti karo metu įstatymais už atskirus nusikaltimų atsitikimus, kai tatai bus atrasta esant būtinu dėl ypač svarbių aplinkybių, lydinčių nusikaltimo įvykį arba dėl armijos interesų esmės arba visuomenės tvarkos ir rimties apsaugojimo.

Pastaba: Užėmus priešininko sritis, Vyriausiasis Kariuomenės Vadas paskelbia kariuomenei įsakyme ir visų žiniai apie vietos gyventojų priklausomybę karo teismui nurodytais šiuo (1314) straipsniu atsitikimais, jei šiuo reikalu nebūtų jo atskiro paliepimo. (9 punkt. 34 str. nuost. apie lauko kariuomenės valdymą karo metu.)

273. Bausmės bendraisiais baudžiamaisiais įstatymais nu-
statytosios, yra pakeičiamos atatinkamomis bausmėmis, prisilai-
kant šio karo-baudžiamojo statuto pirmosios dalies taisyklių
priedėlio I prie jo 8 straipsnio (pried. I).

273¹. Bausmės už nusikalstamuosius darbus iš Baudžiamojo
Statuto 121, 125, 126, 127, 129 p. p. 1 ir 2, dal. 2, 130 p. p.
1 ir 2, dal. 2, 131, 132, (128 ir 129 p. p. 1 ir 2 ribose) ir 133
straipsnių kariams yra didinamos šiais pamatais:

1) Jei įstatymu nustatyta mažiausias laisvės atėmimo la-
ikas, tai šis pastarasis yra didinamas: sunkiajame kalėjime—dviem
metais, graso kalėjime—vienais metais, tvirtovės kalėjime—šiais
šiais mėnesiais ir paprastame kalėjime—trimis mėnesiais;

2) Jeigu įstatymu nustatyta didžiausias laisvės atėmimo
laikas, tai šis pastarasis padidinamas, prisilaikant taisyklių pir-
mesniame punkte nurodytų, bet jau šiuo atsitikimu negali būti
skiriama kalinti: sunkiajame kalėjime mažiau šešių metų laiko
graso kalėjime mažiau pustrėčių metų, tvirtovės kalėjime mažiau
šešių mėnesių ir dviejų savaitių ir paprastame kalėjime mažiau
trijų mėnesių ir dviejų savaitių laiko.

3) Jei įstatymu nėra nustatyta skyrium mažiausio arba did-
žiausio laisvės atėmimo laiko, tai skiriama bausmės: kalinti sun-
kiajame kalėjime nuo šešių metų laiko, graso kalėjime—nuo pus-
trečių metų, tvirtovės kalėjime—nuo šešių mėnesių ir dviejų
savaitių ir paprastame kalėjime—nuo trijų mėnesių ir dviejų
savaitių laiko.

273². Bausmės už nusikalstamuosius darbus iš Baudžiamojo
Statuto 109, 110, 111, 111¹, 111², 111³, 111⁴, 112, 112¹, 113,
113¹, 116, 117, 118 ir 118² straipsnių kariams yra didinamos
šiokiais pamatais:

1) Jei įstatymu nustatyta kalinti sunkiajame kalėjime iki
gyvos galvos, tai kuriams skiriama mirties bausmė.

2) Jei įstatymu nustatyta kalinti sunkiajame kalėjime ligi
laiko, arba nemažiau tiek ir tiek metų, tai karius šiais atsitiki-
mais skiriama kalinti sunkiajame kalėjime ligi gyvos galvos. Jeigu
įstatymu nustatyta kalinti sunkiajame kalėjime nedaugiau
tiek ir tiek metų, tai karius tuomet skiriama kalinti sunkiajame
kalėjime nemažiau to pat metų skaičiaus.

3) Jei įstatymu nustatyta kalinti graso kalėjime nema-
žiau tiek ir tiek metų, tai karius skiriama kalinti sunkiajame ka-
lėjime nedaugiau aštuonių metų; jei įstatymu nenustatyta mažiau
sio ar didžiausio šios bausmės laiko, tai karius skiriama kalinti
sunkiajame kalėjime nedaugiau šešių metų, ir jei įstatymu nusta-
tyta kalinti graso kalėjime nedaugiau tiek ir tiek laiko, tai ka-

rius skiriama kalinti graso kalėjime, bet nemažiau to pat metų
skaičiaus.

4) Jei įstatymu nustatyta kalinti paprastajame kalėjime,
tai karius skiriama kalinti graso kalėjime, nedaugiau trijų metų
laiko.

273³. Karys, kuris nusikalto padaręs Baudžiamojo Statuto
108 straipsnyje nurodytąjį nusikalstamąjį darbą, visais atsitiki-
mais yra baudžiamas:

nužudyti.

273⁴. Kas nusikalto padaręs Baudžiamojo Statuto 114 straip-
snyje nurodytąjį nusikalstamąjį darbą, turėdamas tikslo pagelbėti
svetimšaliai vyriausybei, ištikus karui su Lietuva, tas yra baud-
žiamas:

a) esant aplinkybių, nurodytų pirmoje pažymėtojo (114
straipsnio dalyje—

kalinti sunkiajame kalėjime nemažiau aštuonių metų laiko.

b) esant aplinkybių, nurodytų antroje to gi (114) straip-
sio dalyje,—

kalinti sunkiajame kalėjime ligi gyvos galvos.

273⁵. Skiriant bausmę iš pirmesniųjų 273¹ 273² 273³ ir 273⁴
straipsnių, leidžiama nustatyti laikinojo laisvės atėmimo bausmės
mažiausią (laiką) (Baudžiamojo Statuto 16, 18, 19 ir 20 straip-
sniai) ir pereiti prie kitų bausmių tik lengvinimo tvarkoje prisila-
ikant Baudžiamojo Statuto 53 straipsnio.

273⁶. Karys, kuris nusikalto laikęs rašinį arba paveikslą,
nurodytus Baudžiamojo Statuto 132 straipsnyje žinomai apie jų
turinį, nors ir neturėdamas šiame straipsnyje nurodyto tikslo, yra
baudžiamas, kai drausmės nuobauda pasirodys neatatinkama jo
kaltybei:

laikyti daboklėje nedaugiau trijų mėnesių, arba kalinti
vienutiniame karo kalėjime nedaugiau trijų mėnesių laiko.

274. Kariai, kurie nusikalto tarpusavų įsiseidę tuo būdu,
kuris neįžiūrėtas šio statuto antrosios dalies pirmojo skyriaus
straipsniais, yra baudžiami, prisilaikant bendrųjų baudžiamųjų
įstatymų dėsnų, bet pinigine bausme šiais atsitikimais nėra skiriama.

275. Skiriant bausmes kariams už nužudymą, apluošymą,
suaidinimą ir kitus smurto veiksmus, šios bausmės didinamos
vienu ar dviem laipsniais:

1) jei tyčia šiaip yra paselgęs karo įnamis su būsto šeimininku ar kuriuo kitu jo šeimos nariu, ir

2) jei šiaip yra pasielgta su asmenimis, esančiais ypatingoje karo apsaugoje arba turinčiais vyresybės ginamus raštalapius.

276. Bylos dėl sužeidimo ir apluošymo ir sveikatos suardymo visais atsitikimais karo žinyboje yra pradėtinios skyriumi nuo nukentėjusiųjų žaizda ar apluošymu asmenų skundo.

277. Be nurodytų bendraisiais baudžiamaisiais įstatymais atsitikimų dar yra nelaikoma nusikalstamuoju darbu, jei kam atimama gyvybė arba sunkiai sužalojamas kūnas:

1) jei sargybinis, sargyba, patrulis, palydovas arba sargyba, atremdami jėga jėgą, arba gindami pavestus jiems saugotą asmenį, rūmus, pinigus ar daiktus, sužeis arba nukaus juos puolantį asmenį;

2) jei sargybinis pavojingoje vietoje, laikydamasis tikro apie tai įsako, šūktels du kart praevį, grąšindamas vartosią ginklą ir, negaudamas jokio atsako, šaus jį ir sužeis arba nukaus;

3) jei kas siunčiamas ką nors suimti, būdamas įsakytu reikalui esant pavartoti ginklą, sutikęs aiškaus pasipriešinimo nukaus arba sužeis besipriešinantį asmenį, neturėdamas kitoki būdo priešinimąsi prašalinti ir gautąjį įsaką įvykdyti;

4) jei viršininkas atviro arba ginkluoto maišto metu tvarkai įvesdinti bus priverstas pavartoti nepaprastą nuraminimo priemones ir nepaklususius sužeis ar nukaus, arba įsakys čia pa juos nugulabinti;

5) jei viršininkas mūšio metu nukaus arba sužeis sav valdinį jam besipriešinantį, arba dėl bailumo pradėjusį bėgti, arba paraginusių bėgti kitus, arba skleidusį karių tarpe baime ir netvarką, nesant kitokio būdo sustabdyti pasipriešinimą arba išpė pabėgimą arba netvarką;

6) jei belaisvių palydovas, kai jie atvirai nepaklausys arba pasipriešins, arba užpuls ant jo, arba priešinsis sulaikant juos besikėsinančius bėgti ar suimant pabėgusius, kurį nors sužeis arba nukaus; arba jei dabovas arba palydovas sužeis arba nukaus pasikėsinusį bėgti iš kalimųjų namų ar iš sargybos suimtinį, arba jei sužeis ar nukaus beužpuolantį jį suimtinį, kiekviename šių atsitikimų nebūta kitokiu būdu išpėti belaisvių ar suimtųjų pabėgimas ir pasipriešinimas, ir

7) jei kam bus atimta gyvybė arba sunkiai sužalojamas kūnas pavartojus ginklą kariams, civilinės vyresybės pakvi-

stemsiams, įsakmiai atliekant užduotąsias jiems pareigas ir nepasizengiant nustatyto šio reikalų taisyklėms.

278. (Išmestas).

279. Kas nusikalto karo metu tyčia nužudęs, išžaginęs (kanavęs), apiplėšęs, apgrobęs ir tyčia padegęs arba paskandinęs svetimąjį turta, tas yra baudžiamas:

atėmus visas teises nužudyti.

Penktoji dalis.

APIE BAUSMĖS BESIDRAUDŽIANTIEMS DRAUSMĖS DALYSE.

280, 281 ir 282 str. (pakeisti).

1913 metais įsakymu Rusų karo žinybai Nr. 569 šie patarieji 280 ir 282 straipsniai pakeičiami nuostatais, išdėstytais Laikinųjų Karo-Kalėjimų įstaigų (Vrem. položenije o voen-turemn. zaved.) įstatų 81 ir 170 straipsniuose:

81 str. Kareiviai, besidraudžiantieji drausmės dalyse, kurie nusikalto teismo baustinai, yra baudžiami:

1) už nusikaltimus, gresiamus kalinti vienutiniame karo kalėjime,—pailginti draudimosi laiką dvigubu teismo išrinktojo skaudžiausios bausmės laipsnio ilgumu;

2) už nusikaltimus, gresiamus drausmės batalionais ar kuopomis nusikaltėliai baudžiami:

a) pirmu kartu,—pailginti draudimosi laiką ligi teismo išrinktojo skaudžiausios bausmės laipsnio ilgumo;

b) antru kart,—kalinti grasos kalėjime, pailginant kalimui laiką viso drausmės dalyse neišbūto laiko ilgumu, bet vienok su tą išlyga, kad ištisas kalimasis laikas nebūtų ilgesnis kai pusantro kart padidintas įstatymu nustatytasis grasos kalėjimo pats ilgiausias kalimasis laikas.

3) už nusikaltimus, gresiamus nustoti kario vardo ir būti išimtu iš tarnybos nusikaltėliai yra baudžiami: nustatytąja įstatymo bausme, pailginant jos laiką viso drausmės dalyse neišbūto laiko ilgumu, bet vienok su tą išlyga, kad ištisos bausmės laikas nebūtų ilgesnis kai pusantro kart padidintas įstatymu nustatytasis kiekvienos šios rūšies bausmės pats ilgiausias laikas.

170 str. Kalintieji karo kalėjimuose asmens, kurie teismo baustiniai nusikalto, yra baudžiami iš karo baudžiamųjų įstatymų, bet visumet skaudžiausia nustatyta bausmė.

P a s t a b a.

PRIEDĖLIS I.

I.—

II. Jei nusikalstamiems darbams, gresiantiems bausmėmis išmesti iš tarnybos, pažeminti į eilinius, atstatyti nuo tarnybos atsakyti užimamą vietą ir kalinti tvirtovės kalėjime, nėra kareiviams nustatyta tam tikros bausmės, tai jie nusmerkami:

1) užuot išmesti iš tarnybos, atimant laipsnius, ir pažeminti į eilinius,—nuskirti į drausmės dalis draustis pirmuoju ir antruoju šios bausmės laipsniu;

2) užuot išmesti iš tarnybos, neatimant laipsnių—nuskirti į drausmės dalis draustis trečiuoju ir ketvirtuoju šios bausmės laipsniu;

3) užuot atstatyti nuo tarnybos—kalinti vienutiniame karo kalėjime pirmuoju ir antruoju šios bausmės laipsniu;

4) užuot atsakyti užimamą vietą—kalinti vienutiniame karo kalėjime penktuoju šios bausmės laipsniu;

5) užuot kalinti tvirtovės kalėjime nuo dviejų mėnesių ligi keturių metų laiko (šio statuto 24 ir 25 str.)—nuskirti į drausmės dalis arba kalinti vienutiniame karo kalėjime nuo dviejų ligi keturių mėnesių laiko.

III.—

IV.—

IV¹. Baudžiamuoju Statutu, o taip pat ir Taikos Teisėju Bausmių Įstatais nustatomasis areštas yra pakeistinas:

a) tikrosios tarnybos karininkams ir karo valdininkams areštas neilgesnis dviejų savaičių keičiamas to pat ilgumo naminiu areštu, areštas gi nuo 15 dienų ligi šešių mėnesių ilgumo—daboklės areštu pusiau sumažinant ilgumą; b) atsitarnavusiems kareiviams, pasilikusiems ilgiau tarnauti, areštas neilgesnis dviejų savaičių laiko keičiamas—tris kart ilgesnio laiko draudimu išeiti iš kareivinių kiemo, o areštas ilgesnis nei dvi savaiti laiko—daboklės areštu pusės to laiko ilgumo, ir c) visiems kitiems tikrosios tarnybos kareiviams, areštas neilgesnis dviejų savaičių laiko keičiamas—tris kart ilgesnio laiko draudimu išeiti iš kareivinių kiemo; areštas gi nuo 15 dienų ligi dviejų mėnesių ilgumo—paprastuoju areštu pusės to laiko ilgumo; areštas ilgesnis dviejų

mėnesių laiko—kalinti vienutiniame karo kalėjime tris kart trumpesnį laiką; nėsant gi karo kalėjimo visiškai arba bent artimais, jo bausmė pakeičiama žiauriuoju areštu dukart trumpesnio laiko.

IV². Paskiriant kariams bausmes: kalinti tvirtovės ir paprastajame kalėjimuose, nustatytą už nusikalstamuosius darbus Baudžiamuoju Statutu, reikia prisilaikyti šių taisyklių:

1) Karininkai, karo valdininkai, jų kandidatai ir asmens, jiems savo tarnybine padėtimi lygūs, kurie nusmerkti kalėti tvirtovės kalėjime neilgiau vienu metų—pašalinami iš tikrosios tarnybos;

2) Karininkus, karo valdininkus ir jų kandidatus skiriama iš Baudžiamuoju Statuto kalinti paprastajame kalėjime, neatimant teisių, neilgesniam devynių mėnesių laikui tik tais atsitikimais, kai teismas dėl bylos aplinkybių randa reikalingu nusmerkiamąjį pašalinti iš tarnybos.

3) Atsitarnavusieji kareiviai, bet pasilikusieji ilgiau tarnauti, kurie nusmerkami kalinti tvirtovės kalėjime neilgiau vieno mėnesio laiko, arba paprastajame kalėjime neilgiau trijų savaičių laiko, arba neilgiau dviejų mėnesių aresto—yra pašalinami iš tarnybos.

4) Tikrosios tarnybos karininkams, karo valdininkams ir jų kandidatams skiriamos iš Baudžiamuoju Statuto bausmės—kalinti tvirtovės kalėjime ir kalinti paprastajame kalėjime, neatimant teisių, neilgiau devynių mėnesių laiko, yra pakeičiamos: kalinti tvirtovės kalėjime neilgiau vieno mėnesio—daboklės areštu to pat laiko ilgumo; kalinti tvirtovės kalėjime nuo vieno ligi šešių mėnesių—laikyti daboklėje tiek pat laiko; kalinti tvirtovės kalėjime nuo šešių mėnesių ligi vieno metų—laikiniai kalinti tvirtovėje (šio statuto 25 str.) tiek pat laiko; kalinti paprastajame kalėjime ligi mėnesio laiko—daboklės areštu pailginant kalimąjį laiką vienu trečdaliu; kalinti paprastajame kalėjime nuo vieno ligi penkių mėnesių laiko, laikyti daboklėje, pailginant kalimąjį laiką vienu trečdaliu, kalinti paprastajame kalėjime ilgiau penkių ir ligi devynių mėnesių laiko—kalinti tvirtovės kalėjime, pailginant kalimąjį laiką vienu trečdaliu.

5) Atsitarnavusiems kareiviams, bet dar palikusiems toliau tarnauti kariuomenėje, skiriamos iš Baudžiamuoju Statuto bausmės—kalinti tvirtovės kalėjime neilgiau vieno mėnesio ir kalinti paprastajame kalėjime, neatimant teisių ir neilgiau trijų savaičių laiko, yra pakeičiamos: kalinti tvirtovės kalėjime—tokio pat laiko ilgumo daboklės areštu; kalinti paprastajame kalėjime—daboklės areštu, pailginant kalimąjį laiką vienu trečdaliu.

6) Visiems kitiems tikrosios tarnybos kareiviams skiriamos iš Baudžiamuoju Statuto bausmės—kalinti tvirtovės kalėjime ir kalinti paprastajame kalėjime, neatimant teisių, yra pakeičiamos: kalinti tvirtovės kalėjime neilgiau vieno mėnesio—to pat laiko

ilgumo paprastuoju areštu; kalinti tvirtovės kalėjime ilgiau vieno ir ligi penkių mėnesių laiko;—kalinti karo kalėjime, sutrumpinant kalimąjį laiką vienu ketvirtadaliu; kalinti tvirtovės kalėjime ilgiau penkių mėnesių—nuskirti į drausmės dalis tokio pat ilgumo laiku ir prisilaikant taisyklių, nurodytų 9-me šios pastabos punkte; kalinti paprastajame kalėjime neilgiau trijų savaitių—paprastuoju areštu, pailginus jo laiką vienu trečdaliu; kalinti paprastajame kalėjime nuo vieno ligi keturių mėnesių laiko; kalinti karo kalėjime tiek pat laiko; kalinti paprastajame kalėjime ilgiau keturių mėnesių laiko—nuskirti į drausmės dalis draustis pailgintą vienu trečdaliu laiką.

7) Pakeičiaut Baudžiamojo Statuto tvirtovės ir paprastojo kalėjimo bausmes karinėmis bausmėmis, visais atsitikimais šios pastarosios turi pasekmes, nustatytas karo baudžiamaisiais įstatymais.

8) Bausmė—kalinti tvirtovės kalėjime nuo šešių mėnesių ligi vieno metų, nesant artimais tvirtovės, arba trūkstant jos kalėjime vietų, yra pakeičiama bausme: laikyti daboklėje tiek pat laiko.

9) Kareiviai, nuskirtieji, vieton uždėtosios jiems teismo bendrų baudžiamųjų įstatymų bausmės, atlikti ją besidraudžiant drausmės dalyse, jeigu jie pabaigia tikrąją kariuomenės tarnybą, yra perduodami civilinės vyresnybės žinion, idant galėtų atlikti nepabaigtąjį bausmės laiką atatinkamose bendrose kalimose vietose V, VI ir VII.—

PRIEDĖLIS 2 (prie 59 str.):

Laikinosios taisyklės pakeisti vienutinį karo kalėjimą.

Vietose, kur nėra dar įtaisytų karo kalėjimų, bausmė—kalinti vienutiniame karo kalėjime kareiviams privalo būti pakeista vien duonos ir vandens areštu, perkeliant juos į baudinių kategoriją:

Pirmuoju laipsniu—nuo septynių ligi aštuonių savaitių laiko.

Antruoju laipsniu—nuo šešių ligi septynių savaitių laiko.

Trečiuoju laipsniu—nuo penkių ligi šešių savaitių laiko;

Ketvirtuoju laipsniu—nuo keturių ligi penkių savaitių laiko.

Penktuoju laipsniu—nuo trijų ligi keturių savaitių laiko.

Pastaba: Baudžiant vien duonos ir vandens areštu prisilaikoma tvarkos nustatytos žiauriam areštui Drausmės statuto (XVIII kn.) 74 straipsnio 2 punktu.

PRIEDĖLIAI.

XXIV KARO NUOSTATŲ KNYGA.

B e n d r i e j i n u o s t a t a i.

213. str. Nei vienas karių ir apskritai tarnaujančių karių žinyboje asmenų negali būti traukiamas už nusikaltimus ir nusikaltimų žengimus teismo atsakomybėn kitaip negu šio statuto nustatyta tvarka ir taisyklėmis.

214. Teismo persekiojimą karo žinyboje iškelia karo viršininkai. Tais įstatymo nustatytais atsitikimais, kuriais teismo persekiojimas gali būti iškeltas, ne kitaip, kaip tik privačių asmenų skundais, pastarieji su savais skundais privalo kreiptis į karių vyresnybę.

215. Pulko teismų priedermė yra visiškai išaiškinti įstojų kaltumą į pulko teismus kriminalių bylų aplinkybes, o be to dar parodyti teismui nusikaltėlius; teisme gali dalyvauti nukentėjusieji nuo nusikalstamų darbų privatūs asmenys, o taip pat milicija ir kiti pareigūnai, jei byla buvo pradėta dėl jų pranešimų.

Pulko Teismo Organizacija*).

§ 1.

Pulko teismas steigiamas prie kiekvieno pėstininkų ir kavalerijos pulko, prie artilerijos atskirų dalių ir apskritai prie kiekvieno kariuomenės vieneto, turinčio savo eilėse ne mažiau kaip 400—500 kareivių.

§ 2.

Kariuomenės dalys, susidedančios iš mažiau kareivių, negu pažymėta pirmajame punkte, siunčia savo nusikaltėlius artimiausios dalies teisman, tam tikru Vyriausiojo Kariuomenės Vado arba Krašto Apsaugos Ministerio įsakymu.

§ 3.

Pulko teismas steigiamas taip pat prie kiekvieno etapo ir prie kiekvienos miesto Komendatūros, bet tik sąlygomis nurodomomis pirmajame punkte.

*) Žiūr. Vyriausybės Žinios Nr. 4 ir 28.

§ 4.

Pulko teismas susideda iš pirmininko, dviejų narių nuo kavalierių ir dviejų nuo kareivių.

§ 5.

Byloms rengti ir raštinėms darbams dirbti skiriamas iš pulko raštinės vedėjas ir raštininkai, kurių skaičius pareina nuo darbo daugumo.

§ 6.

Skiriant raštinės vedėją ir raštininkus, pasirenka juos pulko teismo pirmininkas, o tvirtina pulko arba dalies vieneto viršininkas. Tokiu pat keliu yra jie ir atleidžiami.

§ 7.

Raštinės vedėjas sprendžiamo balso neturi.

§ 8.

Pulko teismo pirmininkas turi būti karininkas, išėjęs juridinį mokslą ir tarnavęs reguliarinėje armijoje ne mažiau vienu metų.

§ 9.

Neatsiradus pulke karininko tinkamo punkte § 8 paminėtomis sąlygomis, pulko teismo pirmininku gali būti karininkas, tarnavęs reguliarinėje armijoje ne mažiau trijų metų ir išėjęs vidurinę mokyklą.

Pastaba: Išėjusiems vidurinį mokslą prilyginami ir turintieji rūsų įstatais pirmosios rūšies laisvanorių teises.

§ 10.

Pulko teismo nariais gali būti karininkai, tarnavę reguliarinėje armijoje ne mažiau dviejų metų, o kareiviai—ne mažiau vieno mėnesio, ir mokantieji lietuviškai skaityti ir rašyti.

§ 11.

Pulko teismo pirmininką, narius iš kareivių ir kareivių renka pats pulko vadas ir duoda patvirtinti Krašto Apsaugos Ministeriui, o esant kariuomenės vadui, šiam pastarajam.

§ 12.

Pulko teismo pirmininkas ir nariai neturi nepakeičiamybės teisės ir gali būti pašalinti juos patvirtinusio viršininko įsakymu. Toks įsakymas turi būti motivuotas.

§ 13.

Pulko teismo pirmininkas ir jo nariai pašaukti tieson, tuoj pat nustoja teisės dalyvauti teisme, kaip tiktai teismas bus patvirtintas jiems apkaltinimo nusprendimą.

§ 14.

Kiekvienas pulko teismo narys, neišskiriant ir pirmininko, gali būti pašalintas iš teisėjų, prašant to ne mažiau trims visos teismo sudėties nariams. Toks prašymas turi būti įteiktas pulko

vadui su prašančiųjų parašais ir nurodžius motyvus, dėl kurių reikalaujama jis pašalinti.

Pulko vadas su savo pastaba siunčia šį prašymą viršininkui, kuris tuos teismo narius tvirtina.

§ 15.

Pulko teismo, nariai ir pirmininkas tam tikrais tarpais turi būti atnaujinami. Nariai atnaujinami kiekvieną pusmetį. Pirmam pusmečiui nuo teismo įsteigimo pasibaigus, išstoja burtais nulemtas vienas karininkas ir vienas kareivis. Kitam pusmečiui pasibaigus išstoja antru du ir t.t.

Pulko teismo pirmininkas atnaujinamas po kiekvienų metų. Jei pulke neatsirastų tinkamo asmens pakeisti pirmininkui, tada gali būti paliktas antriems metams tas pats pirmininkas. Kad palikus kitiems metams teismo pirmininką, pulko vadas kreipiasi į viršininką, nuo kurio pareina patvirtinimas.

§ 16.

Keičiant teismo pirmininką ir narius laikomasi 11 punkto

§ 17.

Pulko teismo pirmininkas, nariai ir raštinės vedėjas eina visas tiesiogines kariuomenės tarnybos pareigas ir tik teismo dienomis esti nuo jų paleidžiami, o raštinės vedėjas be to dar ir kitomis dienomis esant skuboto darbo teisme.

§ 18.

Drausmė pulko teismo nariams yra privaloma tokia pat kaip ir visiems kitiems pulko karininkams ir kareiviams.

T E I S I M A S.

§ 19.

Pulko teismas vykdo visą teismo procesą, vaduodamas XXIV, 1869 m. rusų kariškų teisių knyga ir jų tąsa ligi 1907 m. (Svod vojennyh postanovlenij izdanije 1869 g. knyga XXIV p. prodolzeniju 1907 g.) išskiriant tuos straipsnius, kurie netinka Lietuvos Konstitucijai ir Lietuvos armijos organizacijai.

§ 20.

Pulko teismas teisia, kaip kareivius, taip ir karininkus išskiriant bataliono vadą ir kitus viršininkus, turinčius didesnę arba lygias jam teises.

§ 21.

Pulko teisme yra leidžiamas gynimas *).

*) Žiūr. Įsakymą Kariuom. 287 Nr., 2 §.

§ 22.

Kiekvienas kaltinimasis gali pasirinkti sau laisvai susitaręs gynėją.

§ 23.

Nepasirinkusiems gynėjo teismas skiria gynėją iš pulko, pro kurio eina teismas, jei to prašo kaltinamasis.

§ 24.

Pranešimas apie gynėjo pasirinkimą, arba nepasirinkimą, arba apie atsisakymą nuo jo turi būti įteiktas teismo pirmininkui raštu arba raštu ne vėliau, kaip per 4 dienas prieš teismą.

§ 25.

Pasirinktasis arba paskirtasis gynėjas turi visas teises, nurodytas rusų baudžiamojo proceso įstatuose (Ustav ugolovnago sudoproizvodstva).

§ 26.

Paskirtasis gynėjas neturi teisės atsisakyti ginti.

§ 27.

Teisdamas kiekvieną nusidėjėlį, pulko teismas vadojasi buvusiais rusų įstatymais, kaip tai XXII ir XXIII 1869 metų kariškų teisių knygomis ir jų tąsa ligi 1907 m. (XXII ir XXIII knygi svoda vojennyh postanovlenij izdanije 1869 g. po prodolzeniju 1907 g.) rusų 1903 m. baudžiamaisiais įstatymais (Ugolovnoje uloženiye 1903 goda). Iš paminėtų įstatyme turi būti išimti tie straipsniai, kurie netinka Lietuvos Kariuomenės organizacijai.

§ 28.

Pulko teismas sprendžia bylas dėl nusikalstamųjų darbų, kuriuos baudžiamuosiuose įstatymuose skiriama bausmė, neįjungta su teisių siaurimu, jei tokioje byloje ieškinys nedidesnis, per 10.000 auksinų, arba pavogtų ar išaiktotų daiktų vertė nedidesnė per 1.000 auksinų.

Nepatenkinti sprendimu, būtent: pulko vadas, nukentėjęs — turi teisės per 7 dienas duoti kasacijos skundus Armijos Teismui.

XXIV KARO NUOSTATŲ KNYGA.

Penktasis skyrius.

A P I E P U L K O T E I S M Ą.

Pirmoji skirtis.

A P I E B Y L Ų Į N E Š I M Ą T E I S M A N.

572. Karo viršininkas, atiduodamas kaltinamąjį karį pulko teisman, skelbia apie tai įsakyme įtikėtajai jam kariuomenės daliai ar vadybai.

573. Kartu su įsakymo nuorašu pulko teisman yra įnešama 1) padarytasai bylos tardymas ar kvota, o jei šių pastarųjų nebuvo daryta, tai rašto originalės žinios, kuriomis kaltinamas karys traukiamas teismo atsakomybėn; ir 2) kaltinamojo kario tarnybos lapo nuorašas, nuobaudų žurnalo ištrauka apie jį, o reikalui esant, ir armatūros sąrašo nuorašas.

574. Jei karys yra atiduodamas kitos kariuomenės dalies pulko teismui, tai įsakymo nuorašas su visais pirmesniame (573) straipsnyje nurodytais priedėliais pasiunčiama per tos dalies viršininką minėtajam pulko teismui.

Antroji skirtis.

A P I E T E I S M O P A R U O Š I A M U O S I U S D A R B U S.

575. Paruošiamuosius teismo darbus atlieka, teismo raštines vedėjo padedamas, teismo pirmininkas.

576. Peržvelgęs bylą pirmininkas surašo tuos liūdytojus, kurių parodymai esamomis byloje žiniomis yra esmės reikšmės ir apskritai yra būtina reikalingi, kad bylą teisingai išspręsti. Paskui į teismo būstą yra atvedamas teisiamasis ir jam skaitoma teisman jį atiduodantis įsakymas ir pateikiama liūdytojų sąrašas.

Pateikus minėtąjį sąrašą pirmininkas klausia teisiamojo: ar jis nori, be nurodytų sąrašė liūdytojų, išsukti dar kitų asmenų į teismo tardymą ir kurių aplinkybių dėliai. Teisiamasis apie tatal privalo tuč tuojau prašyti, vienok prašymas tik tiek tėra patenkintinas, kiek pirmininkas pripažins jį vertingu esant.

Pastaba: Tose bylose, kurios pradėdamos tik privačių skundų tvarka ir gali būti pabaigiamos susitaikymu, šauktini teisman tik tie liūdytojai, kurie nurodyti teisiamojo ir nukentėjusio skunde o taipgi bekvociant juos.

577. Jei šauktinųjų liūdytojų tarpe esama asmenų, gyvenančių labai toli nuo teismo vietos, arba asmenų, nurodytų šių įstatymų 751 straipsnyje *), o taip pat generolų, pulku vadų ir jų valdžiai tolygių karo ir karo-jurinkų laipsnių asmenų, kurių parodymų byloje nėra, tai pirmininkas neatidėliodamas patvarko klausinėti pažymėtuosius asmenis jų gyvenamose vietose. Kartais, tikroje tarnyboje besamus klausinėja jų teisioginė ar vietinė karo vyresnybė, kaip patogiau, o visus kitus asmenis—milicija, ir vienu ir kitu atsitikimu klausinėjama prisilaikant teismo pirmininko sudarytų klausiamųjų punktų.

578. Atlikus visa tai, kas nurodyta pirmesniuose 576 ir 577 straipsniuose, pirmininkas, apsiskaitydamas su reikalinguoju laikotarpiu atvykti išsauktiesiems liūdytojams ir išklausinėti reikalingus (577 str.) liūdytojus jų gyvenamose vietose, praneša pulko vadui apie paskirtąją bylos nagrinėjimo dieną ir valandą, o pulko vadas iš savo pusės atitinkamai patvarko paskirtuoju laiku teismui susirinkti.

579. Apie paskirtąją teismo dieną ir valandą pranešama nukentėjusiu, jei byla eina dėl jo skundo, ir civiliniams pareigūnams, kurių pareiškimu byla buvo pradėta.

580. Pirmesniame (579) straipsnyje nurodytieji asmens gali arba patys dalyvauti bylą nagrinėjant arba atsiųsti savus įtikėtinius.

581. Liūdytojai, žinovai, vertėjai ir aiškintojai išsaukiami pirmininkui apie tai patvarkius; bet privatūs asmens ir pareigūnai gali savus liūdytojus pristatyti teisman ir patys.

582. Žinovai šaukiami teisman tais atsitikimais, kai reikalinga įsakmiai įprasinti pasitaikančias byloje aplinkybes, o taip pat išaiškinti žalos, nuostolių arba pagrobtojo turto kainos kiekybę, besiremiant specialėmis žiniomis arba prityrimu mokslo, meno, amato, pramonės ar kurioje kitoje srityje.

583. Vertėjai kviečiami kad atpasakoti teismui išvertus, ne-mokančių lietuvių kalbos liūdytojų parodymus, aiškintojai—kad atpasakoti negalinčių raštu pasiaškinti nebylių ir kurčiųų parodymus.

584. Žinovai kviečiami iš asmenų, nurodytų šių įstatymų

*) Šiame straipsnyje nurodyta aukstesnieji vyriausybės asmens bei karin., civilės ir dvasinės valdžios vyresnieji atstovai.

359 straipsnyje *). Taip jie, taip lygiai ir vertėjai ar aiškintojai negali būti parenkami iš tų asmenų, kurie yra dalyvavę bylos išaiškinime arba yra tos bylos liūdytojais ar teisėjais. Be to dar žinovai neprivalo būti su teisiamuoju ar nukentėjusiu tokiuose santykiuose, kurie būtų priežastimi neleisti jiems iinti priesaikos.

585. Pristatyti teisiamaį ir išsaukti liūdytojus karius, besančius tikroje tarnyboje, privalo jų artimiausieji viršininkai, o visi kiti liūdytojai šaukiami pakvietimais. Šia pat tvarka šaukiami ir žinovai, vertėjai ar aiškintojai.

586. Pakvietimuose privalo būti įsakmiai nurodyta:

- 1) reikalaujamasai asmuo;
- 2) laikas ir vieta, kur turi atvykti;
- 3) byla, kurioje šaukiamas liūdytojas;
- ir 4) neatvykimo pasekmės (650 str.)

Pakvietimas turi būti teismo pirmininko pasirašytas.

587. Pakvietimus šaukiamiems asmenims reikia įteikti per miliciją arba per vietos savivaldybių įstaigas.

588. Nėra šauktini tie liūdytojai, kurie gyvena labai toli nuo teismo vietos, kurių nėra žinoma gyvenamoji vieta ir liūdytojai iš asmenų, nurodytų šių įstatymų 751**) straipsnyje, o taip pat generolai, pulkų vadaai ir lygios jiems valdžios laipsnio asmenys.

589. (Pakeistas).

Trečioji skirtis.

APIE BYLŲ NAGRINĖJIMĄ.

I. TEISĖJŲ NUŠALINIMO ATSITIKIMAI IR TVARKA.

590. Pulko teismo pirmininkas ar narys privalo patys nušalinti ir gali būti nušalinami dėliai tų pat priežasčių, kurios pripažintos teisėtomis nušalinimo priežastimis armijos teisme, tai yra (771 str.)

*) 395 str. Žinovais gali būti: specialių kariuomenės dalių prityrusieji tarnautojai, gydytojai, farmaceutai, profesoriai, mokytojai, technikai, dailininkai, amatininkai, išdininkai ir asmens ilgu kurioje nors tarnyboje ar dalyje darbavimusi įsigijusieji ypatingo prityrimo.

**) Žiūr. išnašą prie 577 str.

1) jei teismo narys, jo žmona, tiesioginiai giminės, arba pirmųjų keturių eilių šalutiniai giminės arba pirmųjų trijų eilių svainiai, arba teismo nario išūnis dalyvauja byloje;

2) jei teismo narys yra dalyvavęs minimoje byloje kaip atidavėjas teisman nusikaltėlio, arba kaip tardytojas ar tardomosios komisijos narys, arba kaip kaltintojas ar kurios nors šalies gynėjas, arba jei pažymėtas toje byloje, kaip liūdytojas;

3) jei teismo narys yra bent vieno bylos dalyvių rūpintojas (globėjos), arba jei vienas jų veda kito reikalus, ir

4) jei teismo narys arba jo žmona yra artimiausieji įstatymo ipėdininkai bent kurio bylos dalyvio, arba jei su kuriuo turi bylojimąsi.

591. Teisiamasis ar nukentėjusis, jei byla eina dėl jo skundo, norėdamas nušalinti teismo pirmininką ar narį privalo apie tatau prodomai pareikšti ne vėliau kai pirmu kart atvykęs teisman.

592. Esant teisėtą nusišalinimo priežasčių pulko teismas padaro prideramą nutarimą, ir nušalinamąį asmenį pakeičia atatinamam kandidatu.

II. BYLŲ NAGRINĖJIMO IŠLYGOS.

593. Pulko teismas nagrinėja bylas žodžiu ir viešai, išskiriant bylas, nagrinėjamas uždarytomis durimis o tai:

- 1) bylas apie karinės drausmės peržengimą;
- 2) apie peržengimą šeimos teisų;
- 3) apie moters garbės įžeidimą, paleistuvavimą ir kitus papiktinamus ir begėdiškus elgesius;
- 4) apie privačiųjų skundų bylas, kai abi šalys pageidauja noviešiai nagrinėti, ir
- 5) visas kitas bylas, jei viršininkas dėliai drausmės apmugojo randa tatau reikalinga esant.

594. Nagrinėjant bylą uždarytomis durimis teismo pirmininkas gali įleisti teisman asmenis, priklausomus karo teismo žinybai, o taip pat ir teisiamojo ar nukentėjusio—skundėjo prašomas pastarųjų gimines ir pažįstamus, bet ne daugiau kai po tris kiekvienos šalies asmenis. Nagrinėjant gi pažymėtąsias pirmesniojo (593) straipsnio 1 ir 5 punktuose bylas gali, be to dar, būti įleidi džiamai karininkai ir karo valdininkai.

595. (Pakeistas pulko teismo įstatų § 21).

596. Kiekvienos bylos pulko teisme išnagrinėjimas privalo būti galint pasibaigti vienu posėdžiu. Ypatingai tatai reikia vykinti nagrinėjant bylas nurodytas šių įstatymų 601 ir 602 straipsnyje.

III. POSĖDŽIO ATIDARYMAS IR BYLŲ NAGRINĖJIMO TVARKA.

597. Paskirtuoju laiku teismo pirmininkas patikrinęs esant visus teismo narius ir raštinės vedėją akivaizdoje, paliepia įvesti teisiamąjį teisman.

598. Įvedus teisiamąjį, pirmininkas, trumpai suglaudęs, skelbia jam kaltinimo esmę ir klausia: ar prisipažįsta jis esąs kaltas.

599. Jei teisiamasis tyli, tatai negali būti imama, kad jis tuo prisipažįsta kaltas esąs.

600. Teisiamajam prisipažinus kaltu esant, jis yra išklausinėjamas dėliai visų bylos aplinkybių.

601. Bylose apie kareivių iš tarnybos savavaliį pasišalinimą, jei nebus pareikšta kitų išaiškinimo reikalingų kaltinimų, pulko teismas, išsklausinęs teisiamąjį, privalo tuč tuojau, einant įstatymais, smerkti. Jei byloje pasirodytų esą pasišalinimo aplinkybių reikalingų dar atskirai ir greitai išaiškinti, tai pulko teismas atskirai praneša apie tai pulko vadui kad šis padarytų atatin kamą parėdymą.

602. Bylose apie kareivius, nusizengusius Karo Baudžiamųjų įstatymų 191 straipsnio dėsniams, teismas visų pirma privalo vadovautis nuobaudų žurnalo išrašomis ir artimiausio teismųjų vyresnybės paliūdymais, nedarydamas tyrinėjimo, kad patikrinti tuos elgesius, už kuriuos jie buvo nubausti, ir neklausinėjant liūdytojų apie teismųjų elgimasi.

603. Kai teisiamasis neprisipažįsta esąs kaltas, arba prisipažinimas sukelia abejojimų, tai teismo pirmininkas patvarko įvesti teismo salėn visus byloje šaukiamus asmenis, patikrina ar jie visi atvykę, ir jeigu ne visi, tai kurių priežasčių dėliai ka neatvyko.

604. Teisėtomis liūdytojų žinovų, vertėjų ir aiškintojų neatvykimo priežastimis yra laikoma:

- 1) jei atimta kuriam laisvė;
- 2) jei epidemijų, priešo užpuolimo, tvanų ir kitų panašių neįgalimų kliūčių metu nėra susisiekimo būdų;

3) jei netikėtai dėl nelaimės kuris neturtan įkrito;

4) jei kuris apsirgo ir dėliai to negalėjo išeiti iš namų;

5) jei mirė kurio tėvai, vyras, pati, arba vaikai arba jie sunkiai mirtinai susirgo;

6) jei kuris negavo ar nelaiku gavo pakvietimą, ir

7) jei dėl tikrosios tarnybos aplinkybių šaukiamuosius karius jų vyresnybė nerado galimu atleisti, ir tatai patikrino savo paliūdymu.

605. Jei liūdytojai, žinovai, vertėjai ar aiškintojai šaukiami teisman neatvyko dėl neteisėtų priežasčių, tai jie yra baudžiami teismo nusmerkimu pinigine bauda ne daugiau dvidešimts penkių*) rublių, atsižvelgiant į bylos svarbumą ir neatvykusiojo asmens turtingumą, o apie neatvykusius tikrosios tarnybos karius teismas praneša jų tiesioginei vyresnybei, kad prideramai juos nubaustų.

606. Civiliniai liūdytojai, žinovai, vertėjai ir aiškintojai gali per dvi savaiti laiko, apskelbus jiems pulko teismo uždėtą už neatvykimą baudą, arba atvykę antru kart skiriaman teismo toje byloje posėdin, pareikšti savo neatvykimo pasiteisinimus pulko teismui, kuris, jei pastaruosius pripažins svarbiais, gali nuo uždėtos baudos atleisti.

607. Jei tūli šaukiamųjų teismo posėdin asmenų neatvyksta, tai teismas, atsižvelgdamas į neatvykusiųjų asmenų parodymų reikšmę, sprendžia ar bylą atidėti ar nagrinėti nepaisant neatvykusiųjų.

608. Jei teismo posėdin neatvyksta nukentėjusis—skundėjas, arba pareigūnai pradėjusieji bylą, arba apgynejai, tai ši aplinkybe nekliūdo teismui nagrinėti bylą, vienok civilinis ieškiny delto pulko teisme nėra žiūrėtinas.

609. Kai byla yra atidedama, tai teismo pirmininkas sutvarko antru kartu neatvykusiųjų liūdytojų šaukimą, liūdytojai dvasininkai ir vienuoliai šaukiami per jų artimausiąją vyresnybę, su kuria dėliai to susižinoma ar tiesiog, ar per miliciją.

610. Antru kartu nėra šauktini tie liūdytojų, kurie buvo neatvykę dėl ligos, senatvės ar ilgo pasišalinimo iš gyvenamosios vietos, bet jeigu jų parodymai teismui yra būtini ir svarbūs, kad bylą teisingai išspręsti, tai teismas patvarko išsklausinėti juos jų gyvenamose vietose.

Tos pat tvarkos laikomasi antru kart šaukiant visus neat-

*) Dabar 200 auksinų.

vykusius, liūdytojus, išpejant antrinį jų galimą neatvykimą teismui skiriamuoju laiku. Liūdytojai, gyvenantieji ne toje apylinkėje, kur teismas, yra išklausinėjami šių įstatymų 577 straipsnyje nustatyta tvarka; gi liūdytojai, gyvenantieji toje pat apylinkėje, išklausinėjami vieno kurio teismo nario; ir tuo ir kitu atsitikimu klausiamieji punktai sudaromi teismo.

611. (Neveikia).

612. Klausinėjant liūdytojus ne teisme gali prie to būti ir asmens, dalyvaujantieji bylos išaiškinime; teisiamasis, jeigu jis apie tatau prašytų ir teismo pirmininkas rastų tai reikalingu, dalyvauja tik tuomet, kai klausinėjama liūdytojo, gyvenančio toje pat apylinkėje, kur ir teismas.

613. Neatvykus liūdytojui antru kart byla jau neatidedama, o neatvykusiam teismas pritaiko šių įstatymų 605 straipsnį.

614. Jei visi šaukiamieji asmens atvyko, arba, jei nepaisant kai kurių neatvykusių, nutariama bylą nagrinėti, tai teismas ima žiūrėti visas bylos aplinkybes, nuo kurių priklauso teisingas jos išsprendimas.

615. Baudžiamose bylose, pradedamose nekitaip kaip tik skundų keliu ir baigiamose galimu susitaikymu, pulko teismas žiūri tik tuos įrodymus, kuriuos nukentėjęs ir teisiamasis nurodo ir pristato.

616. Teismo pirmininkas įžengiamai klausia liūdytojų, žinovų, vertėjų ar aiškintojų asmens žinių, jei tatau reikalinga, ir jų santykių su teisiamuoju ir nukentėjusiu.

617. Po to pirmininkas klausia teisiamojo ir kitų bylos išaiškinimo dalyvių, ar jie nėra priešingi leisti liūdytojus ir žinovus tardyti, o vertėjus ir aiškintojus eiti savas pareigas ir kuris liūdytojų privalo būti tardomas be priesaikos, ir ko dėliai.

618. Neleistini tardyti:

- 1) bepročiai, pamišėliai, ir
- 2) dvasininkai—paliečiant prisipažinimą, jiems padarytą išpažinties metu.

619. Teisiamojo žmona, jo teisiogine linija giminės, o taip pat tikrieji jo broliai ar sesers gali save nuo tardymo nušalinti, bet jeigu jie nepanorėtų pasinaudoti šiąja teise, tai jie tardomi be priesaikos.

620. Neleistini tardyti su priesaika:

- 1) dvasinio teismo nusmerkimu atskirtieji nuo bažnyčios asmens;
- 2) mažamečiai, nesukakę 14 metų, ir
- 3) nepilnapročiai, neišmanantieji priesaikos šventumo.

621. Tardomi be priesaikos, jei to pareikalaus teisiamasis ar kiti bylos dalyviai:

- 1) atimtieji visų teisių arba ypatingųjų teisių ir pirmenybių;
- 2) nukentėjusiojo asmens vyras arba pati, jo tiesiogine linija giminės ir tikrieji broliai ir sesers, o taip pat ir kiti šalutinė linija, taip jo taip ir teisiamojo trečiosios ir ketvirtosios eilės giminės ir abiejų šalių pirmųjų dviejų eilių svainiai;
- 3) esantieji su bylos dalyviu ypatinguose santykiuose, ar dėl įsūnijimo, ar dėl globos, arba dėl vienas kito reikalų vedimo, o taip pat ir besibylojantieji su bent kuriuo bylos dalyviu, ir
- 4) žydai buvusiųjų vientikybinių perkrįstų bylose ir atskalūnai atsivertėlių bylose.

622. Atleidžiami nuo priesaikos:

- 1) visų krikščioniškųjų tikybų dvasininkai ir vienuoliai, ir
- 2) asmens, priklausantieji toms tikyboms ir sektoms, kurios priesaikų nevartoja; vieton priesakos jie duoda pasižadėjimą sakyti gryna sąžine visą teisybę.

623. Apie liūdytojų, žinovų, vertėjų ir aiškintojų nušalinimo priežastis teismas ne tyrinėja, bet nušalinimo pamatingumą ar nepamatingumą patikrina esamomis byloje žiniomis, pristatomais teisiamojo ir kitų bylos išaiškinimo dalyvių įrodymais ir nušalinamųjų asmenų atsiliepimais. Abejotiniais atsitikimais nušalinamieji asmens klausinėjami be priesaikos.

624. Išskyrus atsitikimus, nurodytus pirmesniais 619—622 straipsniais, liūdytojai klausinėjami juos prisaiškinus, jei jie nebūs nuo priesaikos atleisti abipusiu teisiamojo ir nukentėjusio—skundėjo sutikimu.

625. Liūdytojai krikščionys prisaiškinami dvasininko, kuris, įprasinęs jiems priesaikos šventumą, skaito atkartotinai šiuos žodžius:

„Prisižadu ir prisiekiu Visagalinčiam Dievui jo Šventosios Evangelijos ir Gaivingojo Kryžiaus akivaizdoje, kad nesidėdamas

nei draugysta nei giminysta ir nelaukdamas jokio pelno bei kitų ištaigų, aš šioje byloje visa, ką žinau, gryna sąžine parodysiu teisingai, nieko nenuslėpdamas, atsimenant, jog visame tame aš tapsiu atsakomingas įstatymams ir Dievui Jo baisyjame teisme. Tikrindamas šią mano priesaiką bučiuoju mano Viešpaties Žodžius ir Kryžius. Amen“.

Kiekvienas prisiekiantis bučiuojant Evangeliją ir Kryžių garsiai ištaria: „prisiekiu“.

626. Kitų tikybų liūdytojai prisaikdinami tų tikybų dvasininkų prisilaikant jų gi apeigų ir dogmatų.

627. Nesant kitatikių liūdytojų kunigo arba dvasininko, teismo pirmininkas klausinėja šiuos liūdytojus be priesaikos, primindamas jiems priedermę parodyti visa, ką jie žina, gryna sąžine ir paimdamas jų parašą, jog jie, reikalaujant teisiamajam atnukentėjusiai, gali prisiekdami patvirtinti visa tai, kai parodo.

628. Žinovai, vertėjai ir aiškintojai prisaikdinami ta pat tvarka, kaip ir liūdytojai.

629. Prisaikdinus liūdytojus ir paėmus parašus (627 str.) teismo pirmininkas iškviečia visus liūdytojus į atskirą kambarį, kurio jie ne privalo išeiti kol bus pašaukti tardyman. Sykiu su tuo pasirūpinama, kad liūdytojai negalėtų susikalbėti.

630. Išrodomieji daiktai, jei jie gali patarnauti nusikaltimo išaiškinimui, arba teisiamojo nukaltinimui ar pateisinimui, privalo būti įnešti teismo posėdin ir padėti, jei bus galima, prieš teismo narius.

631. Išrodomieji daiktai, kai juos teismo nariai apžiūri, pateikiami teisiamajam ir kitiems bylos išaiškinimo dalyviams.

632. Prieš tardant liūdytojus, pirmininkas primena jiems atsakomybę už melagingus parodymus.

633. Be to dar, tardomiems be priesaikos asmenims ne dvasiškiams teismo pirmininkas daro įkalbą, idant jie atsisakę nuo visokios kivirėjų, draugystos arba baimės įtakos, sakytų tik vien tikrąją teisybę nieku nepadidindami ir nesumažindami jiems žinomas aplinkybes, o rodydami visa taip, kaip ištikrųjų yra įvykę.

634. Liūdytojai tardomi skyriumi (atskirai). Išpradžios išklausinėjama nukentėjusio parodymų ir tų liūdytojų, kurie patikrinami nusikaltimą darė, vėliau—liūdytojų, teisiamojo nurodytųjų, jei tik šios tvarkos nepakliudys kurios nors aplinkybės.

635. Išklausinėjus kiekvieną liūdytoją ar žinovą teismo pirmininkas klausia teisiamojo ir kitų bylos išaiškinimo dalyvių ar jie nori atsiliepti į išklaustyjį parodymą, užduoti tardomajam bent kurių klausimų arba pasiaiškinti kuo nors. *)

636. Liūdytojams ir žinovams—karininkams teisiamašis ir kiti bylos išaiškinimo dalyviai—kareiviai uždavinėja klausimus ne kitaip, kai per teismo pirmininką.

637. Pirmininkas ir jam leidus teismo nariai gali uždavinėti liūdytojams ir žinovams, teisiamašiam ir kitiems bylos išaiškinimo dalyviams klausimus, reikalingus prašalinti prieštaravimams ir bylai išaiškinti.

638. Liūdytojas ne gali neduoti atsakymo klausimams, ieškomiems jo parodymuose prieštaravimo arba iškeliantiems jų neatitikimą tam tikroms aplinkybėms arba kitų liūdytojų parodymams; bet jis ne privalo atsakinėti į klausimus, jei pati kame nors kaltinašus.

639. Kiekvienas liūdytojas gali būti išnaujo klausiamas akišvaizdoje kitų liūdytojų, arba suvedamas su jais abipusiai apklausai, bet jau nekartoiant priesaikos.

640. Jei teisiamašis, dėliai atsiradusio reikalo tardyti ką be jo, arba dėl jo nesivaldymo ir triukšmavimo, būtų laikinai pašalintas iš posėdžio, tai, gražinus jį posėdin, teismo pirmininkas privalo išakmiai atpasakoti jam visa, kas dėjosi posėdyje jam nėsant

641. Pagarsinti rašto parodymus neiššauktųjų (588 str.), neatvykusiųjų (610 str.) ir mirusiųjų liūdytojų leistina tais atsitikimais jei to reikalauja teisiamašis, šalys, ar kiti bylos išaiškinimo dalyviai, o taip pat jei teismas atranda tatau reikalingu.

642. Be to dar yra leistina pagarsinti esamus byloje arba teisiamojo, šalių ir kitų bylos išaiškinimo dalyvių nurodomus ir pristatomus dokumentus, jei teismas atras, kad kalbamieji dokumentai liečia bylą ir turi būti imami galvon ją sprendžiant.

643. Pagarsinus rašto parodymus o taip pat ir dokumentus, nurodytus pirmesniame (642) straipsnyje, išskiriant nuobaudų žurnalo išrašus ir teisiamojo vyresnybės apie jo elgimosi atsilieptųjų, teismo pirmininkas pasiūlo teisiamašiam, šalims ir kitiems bylos išaiškinimo dalyviams suteikti savo pasiaiškinimų.

644. Jei teismas savo nuožiūra arba teisiamojo, šalių ar kitų bylos išaiškinimo dalyvių pareiškimu, atras, jog dėl to, kad bylą

*) Pirmininkas leidžia šalims uždavinėti klausimus.

teisingai išspręsti, reikalinga dar išklausinėti asmuo, nepašauktas teisman liūdytoju, arba padaryti apžvalgą, patikrinimą, kratą ar išjamą, tai nutaria išsaukti liūdytoja teisman arba išsklausti jį gyvenamoje jo vietoje, o taip pat padaryti apžvalgą, patikrinimą, kratą ar išjamą. Liūdytojais jų gyvenamose vietose klausinėjami šių įstatų 577 ir 610 straipsniais nustatyta tvarka.

645. Apžvalgos, patikrinimai, kratos ir išjamos esamos išimtinai karo žinyboje vietose yra daromos prie artimausio tos vietos viršininko ar jo pavestojo asmens viso teismo sąstato ar tik vieno jo nario, jei tatai daroma toje pat apylinkėje kur ir teismas yra; o jei ne toje apylinkėje—tai vietinės karo vyresnybės.

646. Darant kratą ar išjamą yra kviečiamas akivaizdos būsto arba buto šeimininkas o jo nesant jo žmona, jei jis vedęs arba kuris kitas vyresniųjų jo namiškių.

647. Teisiamasis leidžiamas dalyvauti apžvalgose, patikrinimuose, kratose ir išjamose tik teismo apylinkėje daromose, o bylos išaiškinimo dalyviai gali minėtuose teismo veiksmuose dalyvauti ir tolimesnėse apylinkėse, jei jie nešaukiami laiku ten atvykti.

648. Apžvalgos ir patikrinimai, kratos ir išjamos, išskiriamos neatidėtinu greitumu atsitikimus, yra daromi dieną.

649. Dalyvauti apžvalgose ir patikrinimuose, kai pasitaikė bylose aplinkybių įsakiamam įprasminimui yra reikalingos specialės žinios, arba mokslo, meno, amato, pramonės ar kito kuro užsiėmimo prityrimas, gali būti kviečiami žinovai, šiuo reikalu atiduodant pirmenybę kariams—žinovams.

650. Apžiūrėti ir patikrinti nukentėjusio ir paties teisiamos sveikatos stovį, kūno sužalojimą, smurto žymes yra kviečiamas artimiausias karo gydytojas, o jo nesant kiekvienas kitas civilinis arba laisvos praktikos gydytojas.

651. Ištyrinėdamas žaizdas, sumušimą, apluošymą, smurto sveikatos suardymą ir kitas panašias nusikalstamojo darbo pasekmes, gydytojas, kiek galint nustato:

- 1) tikrinamojo asmens sužalojimo savybę ir jo įtaką sveikatai;
- 2) kuo padaryta smurtas ar žala, ir
- 3) kaip senai padaryta žala.

652. Patikrinant apžvalgos keliu moteris, jei reikalinga atidomti slepiningas jų kūno dalis, niekas pašalinis, be jų sutikimo neprivalo prie to dalyvauti. Minimas patikrinimas yra atliekamas gydytojo, jei galima akivaizdoje pribuvėjos.

653. Apie visą apžvalgos, patikrinimo, kratos ar išjamos metu suoradinį yra surašomas aktas ten pat ant vietos. Visa yra surašoma toje tvarkoje, kaip buvo randama, pridėdant žinovų, teisiamos ir bylos išaiškinimo dalyvių paaiškinimus. Aktą pasirašo visi esantieji prie apžvalgos, patikrinimo, kratos ar išjamos asmens.

654. Atrastieji apžvalgos, kratos ar išjamos keliu daiktai ir galintieji pagelbėti surasti nusikaltimą arba įrodyti nusikaltėlių, turi būti, kiek galint, smulkiai aprašyti, nurodant kuriose aplinkybėse ir kur jie paimti, turi būti sunumeruoti, sudėti ir užantspauduoti ir pridėti ar pristatyti teisman pridėti juos prie bylos, kaip išrodomieji daiktai.

655. Asmenims, iš kurių paimama tokie išrodomieji daiktai, atiduodama apie tą rašteliai.

656. Nesančiose išimtinioje karo žinioje vietose apžvalgas, patikrinimus, kratas ir išjamas garo milicija. Jei tie veiksmai daromi netoli teismo vietos, tai pastarasis gali, rasdamas reikalingu, komanduoti juosna vieną savo narių.

657. Jei milicija neatliktų uždėtų jai pulko teismo bylose (577, 587, 609, 610, 644, 656 ir 708 str.) priedermių, tai pulko vadovas praneša apie tai vietos civiliniam valstybes Gynėjui arba jo padėjėjui.

658. Teismo nutarime dėl apžvalgos, patikrinimo, kratos ar išjamos privalo būti įsakmiai nurodyta kaip jų pamatas reikalingieji veiksmai ir juos sukeltos aplinkybės; šio nutarimo nuostatas įteikiamas tam asmeniui (646 ir 656 str.), kuris įvykina apžvalgą, patikrinimą, kratą ar išjamą.

659. Teisiamųjų, parodžiusių beprotiškumą ar sumišimo būklę liguistų visiško apkvaišimo arba atminties nustojimą priešingų žymių, proto stovio patikrinimas daromas tvarka, nustatyta šių įstatymų 423 straipsniu *).

*) 423 str. Bepročių ir sumišėlių patikrinimas yra daromas apžvalgos teisme prisilaikant Baudžiamosio proceso 355 straipsnio 1-ojo pastabos, bet su tą išlyga, kad laike tikrinimo apyg. teisme gali būti balsą arba patsai karo viršininkas, pradėjęs bylą, arba jo vedamas vienas kariu.

660. Šių įstatymų 644 straipsnyje nurodytais atsitikimais teismas sustabdo bylą iki gausęs papildomųjų žinių. Pastarasiai gavus, byla imama nagrinėti išnaujo, jei teismo sudėtis jau būtų pasikeitusi, arba jei sustabdymo laikotarpiu teismas ėmė žiūrėti kitas bylas; jei to nebūta, tai teismas tęsia bylos nagrinėjimą, pradėdamas jį tuo veiksmu, kuriuo byla buvo sustabdyta, bet teismo nuožūrai priklauso ir tas ar nagrinėt byla iš pat pradžių ar tik atnaujint kai kuriuos jos veiksmus.

661. Peržiūrėjęs visus dėliai bylos surinktuosius įrodymus teismas išklauso galutinių šalių, teismojo ir kitų bylos išaiškinimo dalyvių pasiaiškinimų, kuriuos teisiamasis taria paskutinis.

662. Baudžiamosiose bylose, kurios pasideda privačiųjų skundų tvarka ir gali būti baigiamos susitaikymu, pulko teismas privalo anksčiau nei sudaryti sprendimą dėti pastangų sutaukinti besiginčijančias šalis. Jei šalys susitaiko, tai surašoma apie tatau aktas ir byla šiuo ir baigiama, pranešant apie visa pulko vadui. Į minimąjį aktą įrašoma susitaikymo išlygos, kuriomis jo prieita, paskui šis aktas perskaitomas sutikusiems taikintis, jį nurodymais ištaisomas ir, jei jie moka rašyti, tai jų pasirašomas ir sutvirtinimas teismo pirmininko ir narių parašais. Akto originalas yra paliekamas teismo bylose, o susitaikiusioms šalims, jei jos to panorės, išduodami to akto nuorašai. Bylos, pabaigtosios susitaikymo keliu, negali būti atnaujinamos.

663. Jei pulko teismas, benagrinėdamas bylą, išvelgs, kad ji nėra jam priklausoma, tai, įsakmiai išaiškinęs visas tą nepriklausymą įrodančiais aplinkybes, įteikia savo apie tai nutarimų sykiu su visa byla pulko vadui, kuris pasiūnia bylą kariniam Valstybės Gynėjui.

Ketvirtoji skirtis.

APIE SPRENDIMO SUDARYMĄ IS JO PASKELBIMĄ.

664. Išklausęs galutinių teismojo pasiaiškinimų (661 str.) teismas imasi daryti sprendimą, pašalindamas visus pašalinius asmenis, bylos išaiškinimo dalyvius ir raštinės vedėją.

665. Teismas sprendžia ar kaltas teisiamasis, ar nekaltas savo vidiniu įsitikrinimu, teismo nagrinėjimo iškeltų aplinkybių visuma paremiamu.

O bylai pritaiko įstatymus vaduodamasis šio statuto 221 ir 222 straipsnio taisyklėmis. *)

*) 221 ir 222 str. kalba apie tai, kad teismas privalo įsakmiai veikiamąjį įstatymą supratęs pritaikinti, o atsitikus įstatymų

666. Joks įrodymas, nepatiktas laike teismo tardymo teisiamajam ir kitiems bylos išaiškinimo dalyviams, negali būti, sudarant sprendimą, priimamas domėn.

667. Sprendimas sudaromas balsų dauguma; pasidalinus balsams lygiomis, teismo pirmininko nuomonė vyrauja.

668. Pripažinęs teisiamąjį kaltu teismas jį nusmerkia, įsakmiai pasiremdamas įstatymais, nubausti ir užmokėti teismo išlaidas ir atlyginimą už padarytą žalą ir nuostolius, jei nusikalstamojo darbo nukentėjęs to reikalavo, arba jei nusikalstamuoju darbu padaryta blėdies valstybės reikalams.

669. Pulko teismas tik tada daro nutarimą apie atlyginimo didumą, kada padarytoji žala ir nuostoliai byloje įsakmiai galima išaiškinti; kitaip teismas, kartais pažymėdamas sprendime civilinio įieškotojo teisę gauti atlyginimą, paveda jam pačiam įieškoti pastarojo civiliniame teisme.

670. Nusmerkdamas nusikaltėlį sumokėti piniginę baudą teismas skiria ir kitą bausmę, kuria galima pakeisti piniginę baudą, atsitikus nusikaltėliui esant neturtingam.

671. Įgytieji nusikalstamuoju darbu daiktai sugražinami jų savininkui.

672. Priimtasis teismo sprendimas yra pirmininko glaudžiai surašomas tam tikra forma ir pasirašomas jo ir teismo narių, po ko ir pagarsinamas tame pat teismo posėdyje, kuriame buvo pabaigtas bylos nagrinėjimas.

673. Ši trumpąjį nusmerkimą pagarsinant pirmininkas paaiškina teisiamajam, kad jei jis atranda nusmerkimą neteisingu, tai turi teisės skųstis žodžiu ar raštu. *)

674. Skundas žodžiu yra užrašomas teismo pirmininko padėdymu į teismo posėdžių žurnalą ir pasirašomas nusmerktojo; skundai raštu—įteikiami teismo pirmininkui ir prijungiami prie bylos. Esant reikalo teismas del skundų duoda savo paaiškinimų.

675. Trumpasis sprendimas privalo būti išdėstytas galutinioje formoje neveliau trijų dienų po jo pagarsinimo, o pažymėtoje šių

reikalavimų, remti savo sprendimą bendraja įstatų dvasia. Be to baudžiamai uždraudžiama teismui atsisakinėti spręsti bylą del įstatymų nepilnumo, neaiškumo ar prieštaravimo.

*) Žiūr. 29 str. Pulko Teismo Įstatų.

įstatymų 601 ir 602 straipsniuose bylose tą pat dieną arba jau niekiu būdu neveliau kitos po pagarsinimo dienos.

676. Teismo sprendimas, galutinioje formoje išdėstytas privalo savyje glausti šiuos įsaknius pažymėjimus:

- 1) sprendimo įvykio dieną, mėnesį ir metus;
- 2) vardus, pavardes, užsiėmimą teismo ir kitų bylos išaiškinimo dalyvių;
- 3) sprendimo pagrindan dedamas bylos aplinkybes.
- 4) apie teismo kaltumą ar nekaltumą, apie bausmę ir kitas nusikaltimo pasekmes, nurodant įstatymus, kuriais einant teisiamasis nusmerkiamas;
- 5) priteisiamas teismo išlaidas.

Sprendimą pasirašo teismo pirmininkas, teismo nariai ir sutvirtina raštinės vedėjas.

677. Visa, kas dedas pulko teisme dėl kiekvienos bylos, raštinės vedėjo yra surašoma kiekvienos bylos žurnale, kame suglaudžiant pažymima:

- 1) bylos pradžios laikas, nusikaltimo sudėtis, vardai, pavardės ar pavardės teismo ir kitų bylos išaiškinimo dalyvių ir kuo kaltinama;
- 2) teismo posėdžių uždarytomis durimis atsitikimai;
- 3) liūdytojų šaukimas, jų neatvykimas ir pasekmės;
- 4) bylos nagrinėjimo atidėjimas;
- 5) liūdytojų, žinovų, vertėjų ir aiškintojų prisaikdinimas ir nušalinimas nuo priesaikos ar tardymo;
- 6) teismo ir liūdytojų parodymai, žinovų paaiškinimai, teismo ir kitų bylos išaiškinimo dalyvių pareiškimai ir atsiliepimas;
- 7) teismo nutarimas klausiti naujų liūdytojų, daryti apžvalgų, patikrinimų, kratų, išjamų ir išreikalaut dokumentų;
- 8) nuobaudos už tvarkos ardymą laike teismo posėdžio;
- 9) pasiūlymas taikintis ir susitaikymo sąlygos;
- 10) dėl bylos nepriklausomumo teismui jos pristatymas atgal pulko vadui;
- 11) nusmerkimo pagarsinimo laikas, ir
- 12) teismo skundo pareiškimas.

Posėdžių žurnalas pasirašomas teismo pirmininko ir sutvirtinamas raštinės vedėju.

Pastaba: Liūdytojų parodymai, žinovų paaiškinimai, teismo ir kitų bylos išaiškinimo dalyvių parodymai, pa-

reiškimai ir atrėmimai užrašomi žurnalan trumpai. Jie raštinės vedėjo yra skaitomi tiems asmenims, kurie juos darė; jų nurodymais, teismo pripažintais esant svarbiais, ištaisomi ir mokančiųjų rašyti pasirašomi.

Penktoji skirtis.

APIE SPRENDIMŲ PATVIRTINIMĄ.

678. Galutinios formos sprendimas (675 str.) sykiu su byla ir skundu, jei pastarasis paduotas, neatidėliojamai ir nieku būdu neveliau kitos dienos įteikiamas pulko vadui tvirtinti. Čia pat pulko teismas praneša pulko vadui ir apie pastebėtus laike bylos nagrinėjimo apsileidimą ir netvarką bent kurioje srityje.

679. Pulko teismo sprendimas visumet tvirtinamas vado to pulko, prie kurio yra teismas.

680. Pulko vadas nesutikdamas su pulko teismo sprendimu visą bylą su savo pridėta nuomone siūnčia armijos teismui, pranešdamas apie tai pulko teismui. Jei byloje būta asmenų apsisakusių dėl atlyginimo padarytos jiems žalos ar nuostolių, tai pulko vadas pranešdamas pulko teismui apie bylos pasiuntimą armijos teismui prideda sprendimo ir jo duotos nuomonės nuorašus; gi patvirtintus sprendimus, šiuo atsitikimu, gražina sykiu su byla pulko teismui.

681. Pulko vadui peržiūrėti bylą, patvirtinti sprendimą ar pristatyti bylą armijos teismui duodama nedaugiau septynių *) dienų laiko, gavus iš teismo bylą.

682. Remdamasis gautuoju iš pulko teismo, šių įstatymų 678 straipsnyje nurodytu, pranešimu apie apsileidimą ir netvarką bent kurioje srityje, pulko vadas, jei tatau dėjosi jam įtikėtoje kariuomenės dalyje, daro atatinamą dėliai to patvarkymą, o jei tatau dėjosi kitoje kariuomenės dalyje, tai praneša apie tai pritarinėjimui viršūninkui.

Šeštoji skirtis.

APIE ATSILIEPIMUS IR SKUNDUS ASMENŲ, NUKENTUSIŲ NUO NUSIKALSTAMOJO DARBO, ŽALĄ AR NUOSTOLIUS.

683. Pulko teismo sprendimas visais atsitikimais ir taip pat pulko vado nuomone būtinai skelbiama pulko teisme asmeniui

*) Žiūr. 29 § Pulko Teismo Įstatų.

padavusiam skundą del padarytų jam nusikalstamoju darbu žalos ar nuostolių,—ko dėliai šis asmuo yra iššaukiamas teisman paskirtuoju laiku.

684. Teismo pirmininkas apskeldamas nusmerkima ir pulko vado nuomonę išaiškina pažymėtam pirmesniajame 683 straipsnyje asmeniui kuriuo laiku ir tvarka galima paduoti skundas į sprendimą.

685. (Išmestas).

686. Asmeniui, nurodytam šių įstatymų 683 straipsnyje, prašant išduoti sprendimo nuorašą, pulko teismas privalo tatau padaryti nevēliau kai trečią dieną po paprašymo.

687. Nukentėjusis žalą ar nuostolių asmuo turi teisės duoti atsiliepimą į tas tik pulko teismo sprendimo vietas, kurios paliečia atlyginimą už žalą ar nuostolius; likusios gi sprendimo vietos gali būti jo ginčijamos tik tiek, kiek jose peržengiama jo teisė gauti atlyginimo. Asmeninių užgaulių bylose, nukentėjusis turi teisės atsiliepti ir į tuos sprendimus, kuriais kaltinamas atleidžiamas nuo bausmės arba baudžiamas neatatinkama jo kaltybei bausme.

688. Jei žalos ar nuostolių atlyginimo vertė mažesnė 30 rub. *) tai nėra leidžiama atsiliepti į šios rūšies sprendimus, pulko vado jau patvirtintus.

689. Laiko atsiliepti į sprendimą duodama 7 dienos nuo teismo sprendimo paskelbimo. Atsiliepimai gali būti žodžiu ir raštu ir paduodami pulko teismui.

Atsiliepime privalo būti nurodyta: kas paduoda ir kame prašytojas gyvena, kuo užginčijama sprendimas ir ko prašo asmuo, paduodąs atsiliepimą.

690. Asmuo, padavusis atsiliepimą, jei to nori, tai pirmo ninko patvarkymu gauna apie padavimo laiką raštelį.

691. Laiku paduotasis atsiliepimas į pulko vado patvirtintą sprendimą sulaiko jo vykdymą tik toje dalyje, kur liečia žalos ar nuostolių atlyginimą.

692. Pulko vadui gražinus bylą (680 str.), jei del jos sprendimo paduota atsiliepimas, pulko teismas nevēliau kitos dienos pristato ją armijos teismui.

*) Dabar keturis kart daugiau.

693. Atskirai nuo atsiliepimų nukentėjusių žalą ar nuostolius asmenų gali būti paduodami skundai:

- 1) del bylos pulko teisme eigos lėtumo;
- 2) del nepriimto atsiliepimo.

694. Skundas del nepriimto atsiliepimo paduodamas per 7 dienas nuo skundžiamojo įvykio laiko.

695. Skundai paduodami:—del bylos eigos lėtumo pulko vadui ir del nepriimto atsiliepimo—armijos teismui.

Septintoji skirtis.

APIE SPRENDIMŲ ĮVYKDYMĄ.

696. Patvirtintieji ir per 7 dienas neapskūstieji pulkų teismų sprendimai įsiteisėja.

697. (Išmestas).

698. Paduotieji laiku atsiliepimai ne sustabdo baudžiamosios nusprendimo dalies vykdinimo.

699. Įsiteisėjusieji sprendimai yra tuč tuojau vykdinami, juos patvirtinusių viršininkų patvarkymu, ir skelbiami įsakyme pulkui ar kariuomenės daliai, kurioje tarnauja nuteistasis. Apie nusmerktuosius kitame pulko ar kariuomenės dalyje tarnaujančius pranešama tos komandos ar dalies viršininkui, pasiunčiant jam galutinios formos sprendimo nuorašą.

700. Be pulko teismo sprendimų atmainymo atsitikimų, nurodytų šių įstatymų 962—974 straipsnių tvarka, patvirtintųjų pulko vadais šio teismo nusmerkimų atmainymas ir bylos atnaujinimas galimas tik vyriausiajam karo teismui leidus, kai šiam pastarajam bus pristatyta aukštesniųjų už patvirtinuosius nusmerkimų viršininkų.

701. Teisėtomis sprendimų atmainymo ir bylų atnaujinimo priežastimis laikoma:

- 1) jei kas nusmerktas už neįvykusį nusikalstamą darbą apskritai jei iškelta aikštėn nekaltumo įrodymų, arba jei nušautas dėliai teismo klaidos, skaudžiau negu kaltas yra;

- 2) jei atrasta klasingi dokumentai ar melagingi parodymai, kuriais besiremiant buvo nusmerkta;

3) jei pulko vadas patvirtino sprendimą byloje nepriklausomoje pulko teismui.

702. Jei nusmerкта bausmei, kuri įstatymu nenustatyta, arba kuriai įstatymu einant negalėjo būti nusikaltėlis smerkiamas, tai byla neatnaujinama, o tik vyriausis Karo Teismas ištaiso pulko teismo sprendimą pristatant jį aukštesniesiems, negu patvirtinusių sprendimą, viršininkams.

Aštuntoji skirtis.

APIE TEISMO IŠLAIDAS.

703. Iš nusmerktųjų sumokėti teismo išlaidas išreikalaujama:

- 1) pinigai išleistieji kvotos ir tardymo komandyruočių reikalams, ir
- 2) atlyginimas liūdytojams, žinovams vertėjams ir aiškintojams.

704. Liūdytojai, žinovai, vertėjai ir aiškintojai, iššauktieji pakvietimais, jei jie nori gauti kelionės išlaidų atlyginimą, tai privalo apie tai pareikšti pabaigus savo tardymą ar tą veiksmą kurio dėliai jie buvo iššaukti teisman.

705. Liūdytojams išduodama atlyginimas tik tada, jei jie buvo šaukiami iš toliau nei 15 verstų atstumo nuo teismo. Šiuo atsitikimu jie gauna įstatymu nustatytus kelpinigių ir dienpinigių už kiekvieną sugaištą dieną. Liūdytojai šaukiamieji geležinkeliais be minimųjų dienpinigių gauna dar geležinkelio III klasės bilieto ir atgal apmokėjimą.

706. Žinovai, neišskiriant gydytojų, vertėjai ir aiškintojai gauna už savo darbus atlyginimo civilinio proceso 529, 530, 531, 860 ir 862 straipsnių nustatytais taisyklėmis. Šis atlyginimas išduodama iš tų pat pinigų, kuriais apskritai apmokama karo teismų išlaidos, šių įstatymų 703 straipsnyje nurodytos.

707. Kareiviams, šaukiamiems per jų vyresnybę, pirmesniųjų dviejų straipsnių taisyklės nėra taikytinos.

708. Teismo išlaidų apmokėjimas uždedama: arba 1) ant pripažintojo kaltu teisiamojo, o jei jų keletas, tai ant vyriausiųjų kaltininkų, jeigu jie būtų be ištekliaus, tai ant jų bendrininkų; visi bendrai yra atsakingi; arba 2) ant privačiojo asmens, jei kaltinimas pasirodys nesąžiningas. Išreikalauti teismo išlaidų iš civilinių asmenų kreipiamasi į vietos miliciją arba civilinio teismo antstolį.

Pastaba: Reikalaujant iš kareivių teismo išlaidų atlyginimo, prisilaikoma Drausmės Statuto 128 str. taisyklių.

709. Jei nėra kaltininkų, arba jei nusmerktieji atlyginti teismo išlaidas asmenys yra neturtingi, tai jos išmokama išdo išsomis.

710. Visi prašymai, paaiškinimai ir skundai priklausomose pulko teismams bylose paduodami ant paprasto popierio ir patalpių teismų bylų eiga atleidžiama nuo žyminio mokesčio.

Karo Lauko Teismo Įstatai.

„Išleista žodžio „Lauko“ kareiviams pavadinimu, karo teismams, o bendrai visoms teismams kareiviniams.“

Kap. Papockys

700. Vieni prašymai, paraiškinimai ir skundai priklauso nuo teismo įstatymų. Šie prašymai, paraiškinimai ir skundai priklauso nuo teismo įstatymų. Šie prašymai, paraiškinimai ir skundai priklauso nuo teismo įstatymų.

APIE TEISMO ĮSILAIDAS

703. Iš nusmerktųjų sušaudyti išlaidas ir reikalavimai, ir atlyginimas liudytojams, žinovais vertėjams.

704. Liudytojai, žinovai, vertėjai ir aiškintojai pakvietimais; jei jie nori gauti kolonias išlaidų atlyginimą, privalo apie tai pareikšti pabaigus savo tardymą ar teismo kario daliai, jeigu būvo išskirti teismai.

705. Liudytojams išduodama atlyginimas tik tada, būvo saukiami iš tolau nei 15 verstų atstumo nuo teismo atstikliniu jie gauna įstatymu nustatytus kelpinigus ir dienas už kiekvieną sugaištą dieną. Liudytojai saukiami, jeigu be moliatųjų kelpinigių gauna dar geležinkelio III klasės ir atgal apmokėjimą.

706. Žinovai, neįskiriant gydytojų, vertėjai ir gauti už savo darbus atlyginimo civilinio proceso 520 ir 860 ir 862 straipsniu nustatytais taisyklėmis. Šis atlyginimas išduodama iš jų pat pinigų, kuriais apskritai apmokėjami teismo išlaidai, su įstatymu 703 straipsnyje nurodyto.

707. Kareiviams, saukiamiems per jų vyresnybę, priklauso straipsnio taisyklės nėra taikintinos.

708. Teismo išlaidų apmokėjimas užduodama arba pirmu būdu kaip teisiama, o jei jų keltas, tai ant teismo kaltinimo, jeigu jie būtų be išteklių, tai ant jų bendrai, arba yra atsakomybė arba 2) ant privatinio ar valdymo pasirodys nesąžiningas. Išskaitant teismo išlaidų, kurių apmokėjimas kreipiamasi į vietos milicijos arba civilinio teismo.

Karo (Jankų) Teismo Įstatai

Karo teismas sudaromas kreivai toliau nurodytais punktais. Karių nusikaltimų vieni išlaidai ir reikalavimai, ir atlyginimai. Karių teismo teisimui tik sindės įstatome nurodyti nusikaltimai. Karių teismo teisimui nudausai nusikaltimai. Karių teismo teisimui nudausai nusikaltimai. Karių teismo teisimui nudausai nusikaltimai.

Karo Lauko*) Teismo Įstatai.

Karo teismas sudaromas iš paminėto karinio teismo teisimui pavadama nudausai nusikaltimai. Karių teismo teisimui nudausai nusikaltimai. Karių teismo teisimui nudausai nusikaltimai. Karių teismo teisimui nudausai nusikaltimai.

*) Įdedu žodį „lauko“ kadangi pavadinimas „karo teismas“ apima bendrai visus teismus kariuomenėje.

Karo (lauko) Teismo Įstatai.*)

Karo teismas sudaromas greitai teisti svarbius nusikaltėlius, kurių nusikaltimai yra visai aiškūs ir nereikalauja didelio tardymo. Karo teismo teisiami tik šiuose įstatuose nurodyti nusikaltimai. Karo teismo tikslas kuogreičiausiai nubausti nusikaltėlius ir tuo užkirsti kelią toliau nusikaltimui plėstis.

§ 1.

Karo teismas sudaromas vietose, kur kariuomenė aktyviai kovoja su priešu arba kur yra įvestas karo stovis.

§ 2.

Sudaryti karo teismą įsako vyriausias kariuomenės vadas, o jo nesant, Krasto Apsaugos Ministeris. Ypatingais atvejais minėti asmenys gali pavesti sudaryti karo teismą ir žemesniems viršininkams.

§ 3.

Jei vietose, kur bus reikalingas karo teismas, yra pulko teismas, tai šiam pastarajam yra pavedama eiti ir karo teismo pareigas.

§ 4.

Karo teismas sudaromas iš pirmininko karininko, dviejų nariu nuo karininkų ir dviejų nuo kareivių, mokančių skaityti ir rašyti. Karininkai, karo teisman skiriami, turi būti ištarnavę ne mažiau, kaip dviejus metus reguliarinėje armijoje, o iš kareivių vienas turi būti karys.

§ 5.

Pirmininką ir narius skiria viršininkas, kuris sudaro karo teismą, ir apie tai paskelbia savo įsakyme.

§ 6.

Karo teismas sudaromas kiekvienai bylai arba visai eilei jau esamų bylų.

§ 7.

Apie kiekvieną karo teisman patraukimą skelbiama to viršininko įsakyme, kuris sudaro karo teismą. Įsakyme nurodoma kaltė ir aplinkybės, kurios užtekinai rodo, jog platus tardymas nereikalingas.

*) Žiūr: Vyriausybės Žinios Nr. Nr. 5 ir 23.

§ 8.

Visus nusikaltusius kareivius traukia karo teisman jų viršininkas, kuriam yra pavesta sudaryti karo teismas. Nusikaltusius karininkus karo teisman traukia jų tiesioginis viršininkas, turintis teisę nemažesnę, kaip divizijos vadas.

§ 9.

Karo teismas teisia savo narių balsų dauguma.

§ 10.

Vienas karo teismo narys, pirmininko paskirtas, praneša apie kaltinimą, o kitas rašo posėdžių protokolą. Protokoluose turi būti įrašyti visi nukentėjusiųjų, liudininkų (reiškejų) ir kaltinamųjų parodymai.

§ 11.

Karo teismo nusprendimai galutini, bet įgyja galios ir vykdomi tik patvirtinus ir paliepus viršininkui, kurio įsakymu karo teismas sudarytas. Jei nusprendimas lieka neužtvirtintas, tai visa byla siunčiama Vyriausiam Vadui, jo gi nesant, Apsaugos Ministerio nuožiūrai.*) Teismas, nusprendimo užtvirtinimas ir jo išpildymas (tik kur yra paskirta mirties bausmė) turi tęstis neilgiau, kaip dvi dieni. Apkaltintas per tie dvi dieni gali prašyti suvereninės valdžios jam kaltę dovanoti.

§ 12.

Karo teismui pavedama žemiau nurodytos bylos ir bausmės skiriamos XXII rusų kariškųjų įstatų knyga ir 1903 metų Baudžiamuoju Kodeksu.

1. Už užpuolimą ant savo viršininko, jam einant tarnybos pareigas (89 str. antra dalis, punktas b).

2. Už pasipriešinimą viršininko paliepimą išpildyti, jei nušizengęs pavartos ginklą (107 str.)

3. Už pabėgimą pas priešininką, o taip pat kitų prikalbinėjimą pabėgti (136 ir 137 str. str.)

3a. Už pabėgimą iš kariuomenės, jei pabėgimas tęsis daugiau kaip tris dienas (128 ir 131 str.)

4. Už savavališką pasišalinimą iš sargybos priešininko akivaizdoje (158 str.)

5. Už savavališką šalinimasi kariškai pajėgai vadovauti, jei šalintis nereikalavo tarnybos pareigos (245 str.)

6. Už nepildymą įsakymo dalyvauti mūšyje (245¹ str.)

*) Kurie gali karo teismo nusprendimą arba patvirtinti, arba sumažinti bausmę, arba perduoti bylą armijos Teismo Valstybės Gynėjui, kad pasielgtų eidamas įstatymais (Vyr. Žin. Nr. 23.)

- 6a. Už nepildymą viršininko įsakymo (105 str.)
7. Už kurstymą mūšyje žodžių, pavyzdžiu arba kitais veikiančiais, pasiduoti priešininkui arba pabėgti iš mūšio lauko, nors tas kurstymas neturėtų pasekmės (246 str.)
8. Už savavališką nelaisvės pasidavimą (248 str.)
9. Už šnipinėjimą kariškiai traukiami karo teisman, jei jie šnipinėjant aptikti nusikaltimo vietoje (243, 273³ ir 273⁴ str.)
10. Už šnipinėjimą civiliai žmonės traukiami teisman, jei sugauti nusikaltimo vietoje ir jų nusikaltimas visai aiškus (1903 m. B. K. 108 str.)
11. Už plėšimą ir žmogžudžiavimą, jei nusikaltėlis sugautas nusikaltimo vietoje arba netoli jos (1903 m. B. K. 455, 589 ir 590 str. vietoje katargos turi būti skiriama mirties bausmė).
12. Už ginkluotą sargybos apipuolimą (117 str.)
13. Už tyčia sargybinio užmušimą (118 str.)
14. Už bolševistinę, priešvalstybinę ir priešininkų valstybių naudai agitaciją kariuomenės tarpe, kurstančią prie aktingo vyriausybės įsakymų nepildymo ar vyriausybei priešinosi, prie aktingo prieš valstybės tvarką ėjimo, prie sukilimo prieš vyriausybę, prie sudarymo bolševistinių ir kitų Lietuvai priešingų organizacijų, jei nusikaltėlis ant karštų pėdų susektas, vis viena ar tai bus kareivis, ar civilis žmogus, baudžiamas nuo 2 metų kalėjimo iki mirties bausmės.

Pastaba: Be to dar Vyriausis Kariuomenės Vadas arba Krašto Apsaugos Ministeris turi teisės traukti karo teisman nubausti esamais karo metu įstatymais ir už kitos nusikalstamuosius darbus, jei tam atsiras reikalo dėl minimųjų darbų svarbos, arba Armijos interesams apsaugoti, ar dėl valstybės ir visuomenės tvarkos ir ramumo (Vyr. Žin. Nr. 23).

Ministerių Kabineto 1919 m. kovo 27 d. priimta ir Krašto Apsaugos Ministerijos įsakymu 1919 m. balandžio 4 d. Nr. 61 apskelbta su papildymais, Ministerių Kabineto 1919 m. gegužės 23 d. priimtais ir Lietuvos Kariuomenei įsakymu 1919 m. birželio 7 d. Nr. 85. apskelbtais.

Kariuomenės Teismo Įstatai.

11. ...
12. ...
13. ...
14. ...
15. ...
16. ...
17. ...
18. ...
19. ...
20. ...

Laikineji armijos Teismo Įstatai.*

1. Steigiamas bendras ir vienas visai kariuomenei teismas vadinamas Armijos Teismu.
2. Teismas susideda iš dviejų nuolatinų narių, teismo pirmininko ir teismo nario ir 10 laikinųjų narių skiriamų vieniems metams iš kariuomenės dalių penkių karininkų ir penkių kareivių tam tikru patvirtintu sąrašu.
3. Teismo posėdį sudaro teismo pirmininkas ir keturi laikinieji nariai, būtent—du karininku ir du kareiviu. Dalyvauti posėdžiuose laikinieji nariai šaukiami šešioms mėnesiams. Kas trys mėnesiai iš pastarųjų paeiliui išeina po du nariu: karininkas ir kareivis, jų gi vieton šaukiami du sekančiuoju nariu iš patvirtinto sąrašo.
Pastaba: Tvarkomasis posėdis laikoma teisėtu, dalyvaujant jame ne mažiau, kaip dviem laikiniejiems nariams: vienam karininkui ir vienam kareiviui.
4. Kaip posėdyje, taip ir bendrame teismo darbe teismo narys reikale pavadoja pirmininką. Didesnėms sesijoms teismo pirmininkas gali šaukti iš laikinųjų teisėjų pavadotoją.
5. Narys pavadootojas posėdžių dienomis privalo būti teismo bet posėdžių sąstatan nejeina. Posėdžiui pirmininkaujantis turi teisės savo nuožiūra atleisti iš teismo posėdžio narį pavadotoją.
6. Pirmininkas ir nuolatinis teismo narys skiriami aukščiausiosios valdžios įsakymu, Krašto Apsaugos Ministeriui, pristačius iš prityrusių ir juridinį mokslą išėjusių karininkų.
7. Kiekvienai sausio pirmai dienai sudaroma laikinųjų teisėjų sąrašas iš prityrusių, su mokslo cenzu ne mažiau, kaip liaudies mokyklos, kareivių ir karininkų, išstarnavusių ne mažiau kaip šešis mėnesius, dalių viršininkų nurodymais. Sąrašai gaminami Krašto Apsaugos Ministeriui paliepus. Krašto Apsaugos Ministeris tvirtina juos ir skelbia įsakyme „Lietuvos Kariuomenei“.
8. Laikinosius narius šaukia posėdin per jų viršininkus teismo pirmininkas paeiliui iš patvirtinto sąrašo.
9. Laikinieji nariai teisman iššauktieje, laikomi yra laikinai pasiūstais, jų gi nuolatinės pareigos pavedama eiti kitiems kariškiams. Jiems, esant pasiūstiem, mokama nustatyti dienpinigiai ir kelpinigiai.
10. Laikinieji teismo nariai, kareiviai ir karininkai, išbuvusieji teisme paskirtą laiką, negali būti skiriami antrą kartą eiti

*) Žiūr. Vyriausybės Žinios Nr. 10.

laikinių narių pareigas ankščiau, kaip vienus metus buvus nuo išstojimo iš karo teismo sudėties.

11. Laikinieji nariai eina savo pareigas iki naujai paskirtiems nariams atvykstant nors ir būtų praėję šeši jų tarnavimo mėnesiai.
12. Prie Armijos Teismo yra Karinis Valstybės Gynėjas ir jo padėjėjas. Pirmąjį skiria aukščiausioji valdžia, Krašto Apsaugos Ministeriui pristačius, o antrąjį Krašto Apsaugos Ministeris.
13. Tardymui prie armijos teismo esti kariniai tardytojai nemainomi, skiriami Krašto Apsaugos Ministerio iš juristų, pristatant kariniam Valstybės Gynėjui. Jų skaičių ir nuovadas nustato Krašto Apsaugos Ministeris, pasiūlus Valstybės Gynėjui.
14. Teisėjais, Kariniais Valstybės Gynėjais ir Tardytojais negali būti skiriami kariškiai Teismo nusprendimu nubausti kalėti daboklėje (gauptvachtoje) arba kita sunkesne bausme.
15. Gynimas armijos teisme leidžiamas bendromis įstatų taisyklėmis. Kuomet teisiama su laisvu noru nepasirenka gynėjo, teismas skiria jam del bendrų kriminalinių nusikaltimų vieną iš prisiekusių advokatų, susitarus su vietos Apygardos Teismo pirmininku, o del kariškių nusikaltimų vieną iš artimiausios dalies kariškį, susitarus su dalies viršininku. Prisiekusieji Gynėjai gauna atlyginimą, Teismo tvarkomojo posėdžio nutarimu, iš izdo lėšų nuo 50 ligi 300 auksinų.
16. Prie Armijos Teismo ir Karinio Valstybės Gynėjo yra raštinės, kurių etatus tvirtina Krašto Apsaugos Ministeris; Teismo Sekretorių ir kitus tarnautojus skiria—Teismo pirmininkas ir Karinis Valstybės Gynėjas, kas kuriam priklauso.
17. Armijos Teismui priklauso visos bylos už nusikalstamus darbus kariškių, karo belaisvių ir asmenų, prigulinių prie kariuomenės, išskiriant tas bylas kurios priklauso pulko Teismui. Civiliai žmonės teisiama Armijos Teismo vietose, esančiose karo stovyje, nurodytais ypatingų Valstybės Apsaugos Įstatų § 14 atsitikimais.
18. Karinis Valstybės Gynėjas kaltinimo aktą su tardymu įneša stačiai teisman.
19. Kaip karininkai, taip ir kareiviai, tardomi ir traukiami atsakomybėn lygiomis teisėmis, be jokio jų tiesioginio viršininko sutikimo.
20. Teisėtas pamatas kariniam tardytojui tardymui pradėti yra:
 - a) kariškių viršininkų pranešimai,
 - b) karinio Valstybės Gynėjo pasiūlymai,
 - c) administracijos ir teismo valdininkų ir įstaigų pranešimai,

- d) kariškių ir civilių asmenų skundai ir pareiškimai,
- e) paties nusikaltusiojo pareiškimas ir
- f) paties Karinio Tardytojo patyrimas.

21. Tardymo numarinimo pasiūlymą įneša Karinis Valstybės Gynėjas Armijos Teismo tvarkomajin posėdin. Dėliai nutarimo šiuo klausymu kaltinamojo, nukentėjusiojo, pradėjusiojo byla, karo viršininko ir Karinio Valstybės Gynėjo gali būti įneštas skundas Vyriausiam Lietuvos Tribunalui per 14 dienų nuo nutarimo paskelbimo.

22. Armijos Teismo sprendimai yra galutini ir negalutini. Dėliai sprendimų gali būti duodamas kasacijos arba apeliacijos skundas Vyriausiajam Lietuvos Tribunalui per 14 dienų nuo pabaigtino sprendimo pagarsinimo.

23. Vyriausiojo Lietuvos Tribunalo posėdžiuose, kuriuose bus svarstoma kasacijos arba apeliacijos skundai dėliai Armijos Teismo sprendimų, dalyvauja vienas nuolatinis Armijos Teismo narys, kuris nedalyvavo bylos sprendime 1-je instancijoje. Apeliacijos skundas gali būti duodamas tik dėliai bylų apie politinius nusikaltimus, numatytus XXII-oj knygoj Karo Baudžiamųjų įstatų §§ 243, 244, 264, ir Baudžiamojo Kodekso §§ 108, 109—112, 116—119, 126, 127, 128, 129, 130, 131. Vyriausiojo Lietuvos Tribunalo sprendimai yra galutini ir dėliai jų jokie skundai negali būti duodami.

24. Teismas sprendžia bylas iš esmės ir vaduojasi buvusiais rusų įstatymais, kaip tai XXII, XXIII ir XXIV kn. karo Įstatų 1869 m. ir paskesnių laidų ir Baudžiamojo Kodekso 1903 m., kiek jie nepriešingi šiems ir kitiems Lietuvos Valstybės išleistiesiems įstatymams, Lietuvos Konstitucijai ir Lietuvos kariuomenės organizacijai.

Ypatingi Valstybės Apsaugos Įstatai.

§ 11. Karo komendantas turi teisę karo stovykloje...

§ 1. Kariškiai, turintys teisę...

§ 2. Kariškiai, turintys teisę...

§ 3. Kariškiai, turintys teisę...

§ 4. Kariškiai, turintys teisę...

§ 5. Kariškiai, turintys teisę...

§ 6. Kariškiai, turintys teisę...

§ 7. Kariškiai, turintys teisę...

§ 8. Kariškiai, turintys teisę...

§ 9. Kariškiai, turintys teisę...

§ 10. Kariškiai, turintys teisę...

§ 11. Kariškiai, turintys teisę...

Ypatingi Valstybės Apsaugos Įstatai.

§ 1. Kiekviena Lietuvos apskritis arba jos įsakmiai nurodytos dalys, karo metu arba gresiant šalyje suirutės pavojui, Aukštojo Valstybės Tarybos Prezidiumo gali būti paskelbtos karo stovyje. Karo metu, esant paskirtam Vyriausiajam Karo Vadui, karo stovį veikiančios armijos srityje skelbia Vyriausiasis Karo Vadas. Karo stovio metui nustatoma šiuose įstatuose nurodyta tvarka.

§ 2. Į vietas, kur yra paskelbtas karo stovis, Apsaugos Ministerio skiriamas yra karo komendantas.

§ 3. Karo stovio įvedimas turi būti paskelbtas visuomenės žiniai viešai. Karo stovis pradeda veikti tą dieną miestuose, kur jis apskelbiamas, o miesteliuose ir sodžiuose, dviem dienom nuo apskelbimo praslinkus.

§ 4. Kiekvienoje apskrityje karo komendantai skelbia vietos žmonėms karo stovio įvedimą, paaiškindami tos priemonės reikšmę.

§ 5. Karo stovis panaikinamas Aukštojo Valstybės Tarybos Prezidiumo arba Vyriausiojo Karo Vado įsakymu.

§ 6. Kur yra įvestas karo stovis, milicija vykdo visus karo komendanto įsakymus ir kovojančios su priešininku kariuomenės viršininkų atskirus reikalavimus.

§ 7. Savivaldybės organizacijos ir civilinės įstaigos turi teikti reikalingos kariuomenei ir apskrities komendantui pagalbos.

§ 8. Kur yra paskelbtas karo stovis, karo komendantas gali: 1) pašalinti kiton vieton arba imti į koncentracijos stovyklas asmenis, kurių pasilikimas vietoje yra pavojingas visuomenės tvarkai, arba kariuomenei, 2) liepti pasilikti asmenims, kurių darbas gali būti naudingas tvarkai palaikyti, 3) liepti daryti bendras arba atskiras rekvizicijas tam tikromis instrukcijomis, 4) drausti pirkti, parduoti, išvežti arba įvežti į tam tikras vietas kokios nors medžiagos, maisto ir pašaro, 5) bausti už šaunamojo ginklo slėpimą, nešiojimą ir laikymą be tam tikro valdžios leidimo.

§ 9. Šio įstatymo taisyklėms išvystyti karo komendantas gali leisti privalomus įsakymus ir už jų nevykinimą administratyviniu keliu gali skirti pinigines pabaudas iki 10.000 mk. ir bausti kalėjimu iki trijų mėnesių arba pavartoti abidvi pabaudi.

§ 10. Vietose, kuriose yra įvestas karo stovis, visoki mitingai, susirinkimai, kaip vieši taip ir privatiniai, yra leidžiami tik karo komendantui sutikus.

*) Žiūr. Vyriausybės Žinios Nr. Nr. 4, 5, 10, 23, 49, 73.

§ 11. Karo komendantas turi teisės karo stovio metui uždaryti įvairias pramonės ir prekybos įstaigas.

§ 12. Karo komendantas, jei ras reikalingu, gali laikinai arba visam karo stovio metui sustabdyti laikraščių ir kitų spaudos veikalų leidimą.

§ 13. Karo komendantas gali sustabdyti civilinių valstybės ir savivaldybės įstaigų valdininkų įsakymų pildymą.

§ 14. Vietose, kur paskelbtas karo stovis, gyventojai už žemiau nurodytus nusikaltimus laikinai teisiami apygardos*) teismo, kol bus įsteigti karo teismai, ir gali būti svarbesniais atsitikimais baudžiami mirties bausme: 1) už rengimosi ir kėsಿನimosi ginkluotai sukilti ir už ginkluotą sukilimą prieš nepriklausomos Lietuvos valstybę, Laikinosios Konstitucijos Pamatinių Dėsnių nustatytą; 2) už priešvalstybinį kariuomenės ir visuomenės kurstymą; 3) už susisiekimo priemonių gadinimą, kaip tai: gelžkelių, telegrafo, telefonų, tiltų, vandens įvadų ir t. t.; 4) už naikinimą karinės medžiagos, maisto, pašaro ir apskritai viso to, kas yra prirengta arba rengiama kariuomenei; 5) už šnipinėjimą ir teikimą priešininkui pagalbos pinigais, maistu, pašarų, ginklais, arkliais ir t. t.; 6) už nusikaltimą prieš žmogaus gyvybę ir už žmogaus turtų išplėšimą; 7) (panaikintas—Vyr. Žinios Nr. 73.**); 8) už pasipriešinimą valstybės valdininkui veiksmu, jam einant pareigas; 9) už kyšių ėmimą naujokams arba kareiviams paleisti iš kariuomenės.

§ 15. Civilinių valstybės įstaigų valdininkai ir milicija už savo pareigų neėjimą baudžiami dviem laipsniais aukščiau.

§ 16. Skundai dėl neteisėto karo komendantų ir veikiančiosios kariuomenės viršininkų veikimo įteikiami Krašto Apsaugos Ministeriui, ir karo komendanto įsakymai ir nusprendimai gali būti pakeisti arba panaikinti Apsaugos Ministerio arba Vyriausiojo Karo Vado.

§ 17. Visi karo komendanto įsakymai ir sprendimai privalo būti netrunkant pranešami Krašto Apsaugos Ministeriui.

*) Žiūr.: laik. Arm. Teismo Įstatų § 17.

**) Panaikintojo punkto tekstas: Už ginklų slėpimą, nešiojimą ir laikymą be tam tikro karo komendanto leidimo.

§ 11. Kato komendantas turi teisę karo stoviu metu us-
tatyti įvairias priemones ir priekybos įstatygas.

§ 12. Likusio komendantas įsistatytą laikinai
visam karo stoviu metu sustabdyti laikinai ir kiti spau-

stoti laikinai arba šitiekpa sustabdyti anksčiau § 11
komendantas gali sustabdyti ir likusio komandantui

§ 13. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 14. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 15. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 16. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 17. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 18. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 19. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 20. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 21. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 22. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 23. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 24. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 25. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 26. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 27. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 28. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 29. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 30. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 31. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 32. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 33. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 34. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 35. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 36. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 37. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 38. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 39. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 40. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 41. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 42. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 43. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 44. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

§ 45. Vietose kur pasiekiamas karo stovis, vyksmams
ir kitiems reikalingiems veiksniams, komendantas gali

Aplinkraščiai ir įsakymai.

Krašto Apsaugos
Ministerija.
4847 Nr.

Kaunas, 1921 m. gruodžio mėn. 28 dien.

N u o r a š a s.
APLINKRAŠTIS.

Kariuomenės dalių vadams ir istaigų viršininkams.

Nežiūrint į pakartotus įsakymus kariuomenei apie pulko ir karo lauko teismuose bylų nagrinėjimo tvarką (įsak. kariuom. Nr. Nr. 29, 37, 146 § 1, 169 ir 287 § 2) ir „Liet. Kariuom.“ Įsak. Nr. Nr. 119, 231, 320 ir 431), vistiek iki šiol pulko ir karo lauko teismų darbuotėje pastebėta daug ydų, kurių svarbiausia priežastis—įsakymų ir įstatymų nežinojimas, bei nepakankamas tik paviršutinis jų aiškinimas. Todėl reikalinga:

1) Surinkus visus aukščiau minėtus įsakymus kaip dalių vadams, taip pat pulko teismų pirmininkams ir raštvedžiams, gerai su jais susipažinti, ir be to ateityje stropiai sekti teismo skyriaus įsakymus.

2) Del visų kylančių neaiškumų, įsakymų, ar įstatymų trūkumų kreiptis į Armijos Teismo Valstybės Gynėją.

3) Kiekvienam pulko teismui įsigyti XXII K. I. kn., XXIV K. I. kn. geriausiai 1913 metų laidos, Baudž. Kod. 1903 m. išverstą lietuvių kalbon (Teisingumo Ministerijos leidinys) ir Kr. Aps. Ministerijos 1919 m. Literatūros skyriaus leidinys „Karo Teismo Įstatatai“ ir „Pulko Teismo Įstatatai“. Pastaruosius reikia papildyti pakeitimais, kurie paskelbti „Liet. Kariuom.“ Įsak. Nr. 320 1920 m. gegužės mėn. 6 d. K. I. XII ir XXIV knygas reikia pasirūpinti patiemis gauti nusipirkti; Pulko Teismo Įstatus ir Karo Teismo Įstatus galima gauti Kr. Aps. Ministerijos Karo Mokslo skyriuje. Svarbiausiai klausymai, kurie matyti dalių vadams ir pulkų teismams neaiškūs, yra 1) pulko teismo kompetencija (priklausomybė); 2) karo lauko teismų sudarymas ir priklausomybė; 3) bylų del karo tarnybos vengimo priklausomybė (dezertyrai); 4) sprendimų tvirtinimas ir 5) sprendimų vykinimas.

I. Pulko Teismo kompetencija (priklausomybė). Pulko Teismo Įstatų 28 § (Žiūr. „Liet. Kariuom.“ Įsak. 320 Nr.) pasakyta „Pulko Teismas sprendžia bylas del nusikalstamųjų darbų, už kuriuos baudžiamuose įstatymuose skiriama bausmė nesujungta su teisių siaurimu ir jei tokioje byloje ieškinis nedidesnis per 10.000 auksinų, arba pavogtų, ar išaiktotų daiktų vertė nedidesnė per 1.000 auksinų“.

Einant šiuo § pulko teismui priklauso: 1) vien karių ir piderančių kariuomenei asmenų bylos laisv. samd. (įvairių tarnautojų), bet jokiū būdu ne civilių asmenų, 2) nusikalstameji darbai K. I. XXII kn. arba B. K. 1903 m. įmatyti, už kuriuos negresia

bendrų pilietinių teisių siaurinimas (t. y. ten, kur straipsniuose nepažymėta „mirties bausmė, sunkiųjų darbų kalėjimas, grąsos kalėjimas“—nes šios bausmės visumet surištos su teisių siaurimu).

Pulko teismo proceso (teisdarystės) įstatymai yra išdėstyti K. I. XXIV kn. V-me skyriuje*), pradedant 572 ir baigiant 711 str. str. Dalių Vadai ir Pulkų Teismai privalo griežtai šių straipsnių laikytis, žinoma, kiek tas neprieštarauja mūsų aukščiau pasakytiems Pulko Teismo Įstatams. Jeigu kuris pulko teismas K. I. XXIV kn. neturi, tai jeigu nėra galimybės jos įsigyti, reikia būtinai tuos straipsnius nusirašyti.

II. Karo Lauko Teismo sudarymas ir jo kompetencija.

Karo lauko teismas (Žiūrėk Karo Teismo Įstatuosna) skiriasi nuo pulko teismo tuo: 1) kad jisai sudaromas ad hoc, t. y. specialiai kiekvienai bylai nagrinėti, o nėra nuolatai veikiančioji istaiga, kaip kad pulko teismas, 2) kad į karo lauko teismą gali būti kreipiamos visos bylos, kurios pulko teismui nepriklauso—kuriose žymimi nusikalstameji darbai sujungti su teisių siaurimu, 3) kad karo lauko teismas gali teisti netik karius, bet ir civilius asmenis, 4) kad karo lauko teismas gali būti sudaromas tik karo stoviui esant.

Einant Karo Teismo Įstatų 2 § karo lauko teismą gali sudaryti Vyriausis Kariuomenės Vadas, o jo nėsant, Kr. Apsaugos Ministeris, bet šie asmenys gali pavesti sudaryti karo lauko teismą ir žemesniems viršininkams.

Kariuomenei Įsakymais 29 Nr., 37 Nr. ir 146 Nr. 1 § Krašto Apsaugos Ministeris paveda sudaryti karo lauko teismą žemesniems viršininkams šiuose atvejuose: Įsak. Kariuom. 29 Nr. einant, atskirų dalių vadai (pulkų vadai, komendantai, istaigų viršininkai ir t. t.) gali atiduoti karo lauko teisman kareivius už karo tarnybos vengimą (dezertyrus ect), t. y. už nusikalstamus darbus, įmatytus K. I. XXII kn. 126—137 str. str. (Liet. Kariuom. Įsak. 231 Nr.) ir už nusikaltimus prieš akivaizdoje padarytus (K. I. XXII kn. 158, 245, 245¹, 246, 246¹ ir 248 str. str.)

Įsak. Kariuom. 37 Nr. einant, atskirų dalių vadai gali atiduoti karo lauko teismui visus prasižengusius neteisėtame perleidime prekių per demarkacijos liniją, t. y. iš K. I. XXII kn. 160 str. (L. K. Įsak. 320 Nr.)

Einant Įsak. Kariuom. 146 Nr. 1 § Divizijų Vadai savo baro pafrontės zonoje 30 kilometr. tolyje nuo demarkacijos linijos gali visose kitose bylose (išskiriant, žinoma, tas, kuriose teismo tardytojai jau tardymą veda), įsakyti sudaryti karo lauko teismą.

Visuose gi kituose atvejuose tas pats įsakymas sudaryti karo lauko teismą duoda teisės tik Kariuomenės Vadui.

*) Žiūr. šioje knygoje 94—113 pusl.

Einant Karo teismo Įstatų 3 §, jei vietose, kur yra reikalo sudaryti karo lauko teismą, yra pulko teismas, tai šiam pastarajam pavedama eiti ir karo lauko teismo pareigas. Kadangi dabar kiekviena kariuomenės atskira dalis turi savo pulko teismą, tai reikalui ištikus sudaryti karo lauko teismą, tam tikru įsakymu pavedama jo funkcijos eiti pulko teismui. Dalys, neturinčios savo pulko teismo, naudojasi artimiausiu pulko teismu, prie kurio jos teismo reikalais priskirtos.

III. Karo tarnybos vengimas (dezertyrai) (Žiūr. „Liet. Kariuom.“ Įsak. 231 Nr.) Šios rūšies nusikalstamieji darbai sudaro didžiausią pulko ir karo lauko teismuose bylų nuosimtį. Jie yra kartu ir sunkiausi karių nusikalstamieji darbai, su kuriais visomis galimomis priemonėmis reikia griežtai kovoti.

Veikiamieji mūsų įstatymai dėl karo tarnybos vengimo (veikia tik įstatymo redakcija, paskelbta L. K. Įsak. 231 Nr.) numato karo metu šios rūšies du atskiru nusikaltimu (128 str.), būtent, pabėgimą su tikslu visiškai karo tarnybos išvengti (134 str.), už ką baudžiama nuo 4 metų sunkiųjų darbų kalėjimo iki mirties bausmės imtinai ir sauvališką pasišalinimą be tikslo visiškai iš kariuomenės pasiliosuoti (129, 130 ir 131 str.) už ką baudžiama nuo drausmės pabaudės iki (jei šis nusikaltimas padarytas pirmą kart)—6 mėnesių gauptvachtos (daboklės).

Prie pirmos rūšies nusikaltimų priklauso dar: 1) apgaulingu būdu pasiliosavimas iš kariuomenės (126 str.), 2) kūno sužalojimas su tikslu pasiliosuoti iš kariuomenės (127 str.), ir 3) pabėgimas pas priešininką (137 str.)

Kaip 128 str. nurodo, skirtumas tarp tų dviejų rūšių nusikaltimų yra grynai individualis—vidujinis—noras visiškai ir ant visados pasišalinti iš kariuomenės. Jei tas noras pas nusikaltusį buvo, jisai skaitomas pabėgęs iš kariuomenės, dezertyras (134 str.), jeigu to noro nebuvo, bet sakysime, buvo tik noras pas nusikaltusį parvykti į tėviškę atsilankyti, arba baltinių pasiimti ir t. t., tai bus tik sauvalis pasišalinimas (121—131 str.). Sulig grėšiančios bausmės ir sulig įsakymo kariuom. 29 Nr., pirmos rūšies nusikaltimai, t. y. pabėgimas, priklauso karo lauko teismui, antras—pulko teismui. Einant minėtu 29 Nr. Įsak. Kariuom. pulko vadas, apsipažinęs su kvota, kreipia ją savo nuožiūra vadovaudamasis 128 str. pulko teisman iš 131 str. arba karo lauko teisman iš 134 str., arba net einant 130 ir 129 str. str. pasitenkinti vien drausmės pabauda.

Pastebėta, kad pulkų vadai ir kiti viršininkai nevysi ir nepilnumojo naudojasi ta teise, kuri jiems duota 29 Nr. Įsak. Kariuom. Ateityje reikia į Kariuomenės Teismo Valstybės Gynėją kreiptis ir prašyti pavesti tardymą tik tuomet, kai yra tokie neaiškumai, kaip, kad pasakyta tame pačiame 29 Nr. 1 § past. I ir II Įsak. Kariuom.

IV. Pulko ir Karo Lauko Teismo sprendimų tvirtinimas. Einant 29 § Pulko Teismo Įst. „(Liet. Kariuom.“ Įsak. Nr. 320) pulko teismo sprendimai nėra galutini ir iš vienos pusės pulko vado arba nukentėjusio, iš kitos pusės pačio nusmerktojo gali būti 7 dienų laike atsiųsti kasacijos tvarkoje Kariuom. Teisman. Todėl pulko teismas, padaręs galutinoje formoje savo sprendimą turi nusmerktajam šitąją teisę apskelbti. Kasacijos skundai paduodami pulko teisme, ir su visa byla persiunčiami Kariuomenės Teismo Valstybės Gynėjui.

Pulko vadas su pulko teismo sprendimu sutikęs, sprendime pažymi „Sutinku“ arba „Tvirtinu“,—kas reiškia, kad jisai kasacijos skundo neduos, jeigu gi nesutinka, privalo toje pat tvarkoje, kaip ir nusmerktasai duoti kasacijos skundą Kariuom. Teismui. Sprendimą apskelbus ir nepastojus 7 dienų laike kasacijos skundui—sprendimas įsiteisėja ir jau niekas jo nebegali atmainyti.

Kasacijos skundas skiriasi nuo apeliacijos skundo tuo, kad skundžiama ne dėl pačios sprendimo esmės, dėliai bausmės didumo, ar mažumo, bet dėliai teismo procesualių įstatymų peržengimų. Jeigu teisiamašis prašo paskirti apgynėją einant Įsak. Kariuom. Nr. 287 § 2 privalo vienkart taipgi skirti ir karininką kaltinimui palaikyti.

Karo Lauko Teismo sprendimai galutini ir apskusti negali būti. Einant § 11 Karo Lauko Teismo Įst. jie igyja galios ir vygdomi tik patvirtinus viršininkui tos dalies, kurioje veikia teismas. Jeigu dalies vadas su karo lauko teismo sprendimu nesutinka ir jo netvirtina, tai visa byla privalo būti kuogreičiausiai perduota Kr. Apsaugos Ministeriui, kuris gali karo lauko teismo nusprendimą patvirtinti, arba sumažinti bausmę, arba perduoti bylą Kariuomenės Teismo Valstybės Gynėjui, kad pasielgtų eidamas įstatymais („Liet. Kariuom.“ Įsak. Nr. 320).

V. Pulko ir Karo Lauko teismų sprendimų vykinimas („L. K. Į. Nr. 431, Įsak. Kariuom. Nr. 29 ir 169). Visus pulko teismo sprendimus vykina dalies vadas, jisai gi privalo sekti bausmės atlikimo laiką.

Nusmerktajam padavus kasacijos skundą sprendimas nevykinamas iki Kariuom. Teismo sprendimo. Bausmės laiko pradžia skaitoma nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos. Visi pulko teismo sprendimų nuorašai siunčiami Kariuom. Teismo Valstybės Gynėjui būtinai pažymint kiekvieną sprendimą siunčiant ar jisai įvykintas ir kada. Karo lauko teismo sprendimus vykina dalies vadas tik tuomet, jeigu uždėta bausmė nesujungta su pilietinių teisių siaurimu. arba jeigu paskirta kalėjimo bausmė ilgesnė kaip 6 mėnesiai, kuri bausme einant K. Įst. XXII kn. 8 str. 1 priedu past. VI² turi būti pakeista drausmės dalin paskirymų padidinant bausmę trečdaliu (K. Įs. 169 Nr.) Vykinama vietoje taip pat ir mirties

bausmė. Jei pasmerktasis mirtin paduoda Respublikos Prezidentui pasigailėjimo prašymą, visa byla tuojaus siunčiama Krašto Apsaugos Ministeriui.

Pasmerktiems grasos kalėjimui ir sunkiųjų darbų kalėjimui bausmė vykinama Kariuom. Teismo Valstybės Gynėjo. Nuteistieji tuomet pėsioniūniami artimiausiu civiliu kalėjimu ir užskaitomi Kariuom. Teismo Valstybės Gynėjo žinion, apie ką tuojaus pranešama ir Kariuom. Teismo Valstybės Gynėjui. Karo Lauko Teismų sprendimų nuorašai, jei sprendimus vykina dalies vadas, siunčiami Kariuom. Teismo Valstybės Gynėjui 1 egz., jeigu vykina įsiai,— 2 egz.

Visus sprendimus, kur paskirta drausmės batalionų bausmė — vykina dalies vadas.

Pasirašė: Krašto Apsaugos Ministeris J. ŠIMKUS.

Kariuomenės Teismo Valstybės Gynėjas
Kapitonas ŽALKAUSKAS.

Įsakymai Kariuomenei.

I*)

§ 1.

Skelbdamas šį Baudžiamojo Statuto papildymą ir pakeitimą įsakau: 1) Kariuomenės ir Karo Lauko Teismuose nagrinėjant atatinkamas bylas jo laikyties; 2) paskelbti kariuomenės dalių įsakymuose visų karių žiniai ir 3) privalomai Vyriausybės prideramai ir sakmiai išaiškinti kareiviams bausmę grėšiančią už nusidėjimus jame numatytus.

1. Už ginkluotą sukilimą:**)
 - a) atimti Lietuvai nepriklausomybė,
 - b) Lietuvos teritorijos daliai atplėsti,
 - c) sudaryti su kitomis valstybėmis ryšiams, kurie įžeidžia Lietuvos suverenumą.
 - d) nuversti konstitucijos keliu įvestai tvarkai ir valdžiai, nusikaltusieji baudžiami mirties bausme.

2. Už kėsiniūniasi ginkluotu sukilimu pasiekti minėtus p. 1 siekinius nusikaltusieji baudžiami nuo 8 metų sunkiųjų darbų kalėjimu ligi mirties bausmės.

3. Už renginiūniasi ginkluotu sukilimu pasiekti minėtus p. 1 siekinius nusikaltusieji baudžiami sunkiųjų darbų kalėjimu nuo 4 metų ligi gyvos galvos.

*) 1920 m. kovo m. 6 d. 260 Nr.

**) Žiūr. Vyriaus. Žinios 20 Nr.

4. Nusikaltimų pažymėtų p.p. 1, 2 ir 3, bendrininkai baudžiami numatytais Baudžiamajame Statute bausmėmis.

5. Visų nusmerktų pagal p.p. 1, 2, 3, turtas konfiskuojamas Valstybės naudai.

6. Už priklausymą prie slaptų organizacijų pasiekti minėtiems p. 1 šio įstatymo siekiniams nurodytu tame p. būdu nusikaltusieji baudžiami sunkiųjų darbų kalėjimu ligi 8 metų.

7. Už kurstymą dėtis prie p. 6 minėtų organizacijų nusikaltusieji baudžiami sunkiųjų darbų kalėjimu ligi 4 metų.

8. Kas mažintų Valstybės apsigynimo pajėgas, naikindamas geležinkelius, telegrafus, telefonus, tiltus ir kitas susiekimo priemonės, vandens įvadas arba karinę medžiagą ir visą tai, kas paskirta kariuomenei išlaikyti, baudžiamas nuo 4 metų įsunkiųjų darbų kalėjimo ligi mirties bausmės.

Ta pačia bausme baudžiamas*) yra pagrobęs karo metu, arba karo stoviui esant, slapta, atvirai ir pasisavinęs arba išaikvojęs geležinkelių, telegrafų, telefonų, susiekimo priemonių, vandens vadų turtą ar karinę medžiagą ir visa tai, kas paskirta kariuomenei išlaikyti, jei tas nusikalstamas darbas mažintų Valstybės apsigynimo pajėgas.

9. Bausmės už vidaus tvarkos ir ramumo ardymą, nustatytosios Baudžiamajame Statute, keliamos vienu laipsniu aukščiau.

10. Už nusikaltimus žmogaus gyvybei plėšiant arba grobiant baudžiama nuo sunkiųjų darbų kalėjimo ligi mirties bausmės.

11. Už plėšimą ir grobimą baudžiama sunkiųjų darbų kalėjimu nuo 4 metų ligi gyvos galvos.

12. Šio įstatymo p.p. 1, 2, 3, 4, 8 ir 10-ame numatytus nusikaltimus teisia Kariuom. Teismas arba Karo (lauko) Teismas.

§ 2.

Kariuom. Teisme benagrinėjant bylas pastebėta, kad kareiviai nusikalte tarnybos pareigų laužyme, einant sargybą ar dižuravimą, tai yra nusidėjimuose pažymėtuose K. Įst. XXII kn. kaip antai: išvogę sergiamuosius daiktus, paleidę areštuotuosius, pasiūalinę nuo sargybos vietos ir kiti, teisinasi tuo, kad jiems kuopų vadai neišaiškinę sargybos ir dižuravimo pareigų ir priedermių, kuris vadų neveiklumas dažnai esti prirodomas ir liūdininkų, dėliai ko teismui prisieina mažinti teisiųjų bausmę.

Kad išvengus ateityje panašių atsitikimų įsakau dalių vadams tuoliai prižiūrėti, kad kuopų vadai atatinkamai išaiškintų ir užtenkamai išmokitų kareivius jų tarnybos pareigų ir priedermių, nes įstatais einant ir atsitikus ar liūdininkų parodymais iškelus teisme panašius dalykus bausmė nebus mažinama, o vadai bus traukiami teismo atsakomybėn už valdžios neveiklumą pasak. K. Įst. XXII kn. 142 ir 145 str.

II*)

24 §.

1. Visi Kariuomenės Teismo, tai yra jo Pirmininko, Valstybės Gynėjo ir Tardytojų reikalavimai privalo būti neatidėliojamai išpildomi.

2. Tardomieji ir teisiamieji, o taip gi liūdininkai privalo būti visumet laiku pristatomi.

Pastaba: Liūdininkai Teismo posėdžiams būtina ir privalomai pristatomi, išskiriant atsitikimus nurodytus Karo Įstatymų XXIV knygos 812 str., kaip va: kariškiai einantieji tarnybos pareigas, kuomet jų Vyriausybė, dėliai ypatingai susidėjusių tarnybos apystovų, neranda galimu jų paliuosuoti nuo tų pareigų.

3. Apie Kariuom. Teismo ir jo sudėties asmenų reikalavimų išpildymą arba, negalint išpildyti, apie pamatą ir priežastis visi gavusieji reikalavimus privalo neišvengiamai iki nušatyto reikalavime laiko pranešti prisiuntusiam reikalavimą.

4. Areštuotiesiems, Kariuom. Teismo ir jo sudėties asmenų žinioje esantiems, nieku būdu niekas, be Kariuom. Teismo ar pažymėtų asmenų leidimo, negali pakeisti drausmės būdo, ar kilnoti iš vietos.

5. Neišpildžiusieji šio įsakymo bus aštriai baudžiami ir traukiami atsakomybėn Kariuomenės Teisman.

III**)

§ 1.

Pulko Teismai ir Kariuomenės Teismo įstaigos privalo teikti savo darbo periodines žiniais šiomis taisyklėmis ir žemiau talpinamais pavyzdžiais:

1) Pulko Teismai sudaro kiekvienam meto ketvirčiui ir atskirai metui bylų eigos apyskaitas ir ne vėliau 15 dienų meto ketvirčiui ar metui pasibaigus siunčia Kariuomenės Teismui.

2) Kariuom. Teismas sudaro visų pulko teismų rinktinę apyskaitą ir ne vėliau 30 dienų meto ketvirčiui ar metui pasibaigus teikia Krašto Apsaugos Ministeriui.

3) Kariuom. Teismo Tardytojai sustato kiekvienam mėnesiui bylų eigos žinias ir ne vėliau 7 dienų mėnesiui pasibaigus siunčia Kariuomenės Teismui ir K. T. Valstybės Gynėjui.

*) 1920 m. Vasario mėn. 4 d. 232 Nr.

***) 1920 m. Kovo mėn. 10 d. 265 Nr.

4) Kariuom. Teismo Valstybės Gynėjas ir jo padėjėjai bendrai sustato darbo apyskaitas kiekvienam mėnesiui ir teikia Krašto Apsaugos Ministeriui.

5) Kariuom. Teismas teikia savo darbo apyskaitą kas meto ketvirtį ir atskirai kas metą Krašto Apsaugos Ministeriui.

Pastebėjimas: Metų pirmą ketvirtį sudaro—sausio, vasario, kovo, antrą—balandžio, gegužės, birželio, trečią—liepos, rugpiūčio, rugsėjo ir ketvirtą—spalių lapkričio ir gruodžio mėnesiai.

Prie 1-mo A. Žinios apie bylų eigą. Kariuomenės Teismui.

..... Pulko Teisme									
19 _____ metų _____ ketvirčio									
Kiek bylų liko iš praeito ketvirčio	Naujų bylų prasidėjo	Pabaigta			Liko nebaigtų bylų	Piniginės pabaudos paimta		Asmenų	
		Išteista	Atiduota kam reikia	Viso		Auks.	sk.	Išteisinta	Nusmerkta

Pastebėjimai: Pulko Teismo Pirmininkas Raštvedys

B. Žinios apie bylų eigą Armijos Teismui.

..... Pulko Teisme									
19 _____ metų _____									
Kiek bylų liko iš praeitų metų	Naujų bylų prasidėjo	Pabaigta			Liko nebaigtų bylų	Piniginės pabaudos paimta		Asmenų	
		Išteista	Atiduota kam reikia	Viso		Auks.	sk.	Išteisinta	Nusmerkta

Pastebėjimai: Pulko Teismo Pirmininkas Raštvedys

IV*)

§ 1.

Kad pagreitinus bylų teismo eiga, įsakau einant Karo Teismo Įstatų § 2 ir pastaba prie § 12 („L. K.“ Įsak. 320 Nr.) dalių vadams visas bylas delei karo tarnybos vengimo kreipti į karo lauko ir pulko teismus negrinėti.

Pastaba I: Jeigu nusikalstamas darbas yra neaiškus, painus ir todėl kvotos keliu negali būti užtenkamai išaiškintas (pavyzd. privalo būti padaryta medicinos ekspertyza, proto ištirimas ir t. t.) ir reikalingas tardymo, tokias bylas siųsti Kariuom. Teismo Valstybės Gynėjui perduoti tardytojui, nurodant kuri priemonė nepasišalinimui nuo tardymo ir teismo yra paskirta kaltinamiesiems ir, jeigu yra areštuoti, tai kur laikomi.

Pastaba II: Bylos apie nusikalstamus darbus asmenų turinčių amžiaus mažiau 17 metų privalo būti pakreiptos į Kar. Teis. Valst. Gyn. (past. prie 1263 str. XXIV K. Įst. kn.).

§ 2.

Aukščiau minėti nusikaltimai yra numatyti XXII K. Įst. kn. str. 126—137 („L. K.“ Įsak. 221 Nr.), 158, 245, 245¹, 246, 248 246¹ ir 251 str.

§ 3.

Kreipiant bylas karo lauko ar pulko teisman nagrinėti vadovautis Pulko Teismo Įstatų § 28 pakeitimu („L. K.“ Įsak. 320 Nr.) ir Karo Teismo Įstatų § 3.

§ 4.

Nepasišalinimui nuo tardymo ir teismo, priemonei byloje, kurios skiriama nagrinėti karo lauko teismuosna, įsakau vartoti būtiną laikymą po sargyba savo dalyje.

Pastaba: Jeigu dalis neturi savos daboklės, tai kaltinamieji privalo būti patalpinti artimiausioje kitos dalies daboklėje arba ir civiliniame kalėjime.

§ 5.

Dalies Vadui karo lauko teismo sprendimą patvirtinus (Kar. Teis. Įst. § 11 ir papild. „L. K.“ Įsak. 320 Nr.) ir pulko teismo sprendimui įsiteisėjus (§ 29 pulko Teismo Įst. pakeitim. „L. K.“ Įsak. 820 Nr.) nuteistieji kaliniai iki 6 mėn. daboklėje arba kalėjime atlieka bausmę vietoje teismo sprendimo vykinimo prižiūrint pačiam dalies Vadui; nuteistieji ilgesniam laikui, jeigu bausmė sujungta su teisiu atėmimu, siunčiami Kaunan Apygardos Kalėjimui, Kar. Teis. Valstybės Gynėjo žinion, be teisių atėmimo—Kauno įgulos daboklėn taipgi Kar. Teismo Valstybės Gynėjo žinion.

*) 1921 metų, Vasario mėn. 4 d. 29 Nr.

§ 6.

Visi karo lauko ir pulko teismo sprendimų nuorašai tuojaus privalo būti pasiųsti Kar. Teis. Valstybės Gynėjui (nuteistųjų iki 6 mėn. viename ekzemploriuje, nuteistųjų daugiau—dviejuose ekzempl.) („L. K.“ Įsak. 331 Nr. 2 § ir „Įsak. Kariuom.“ 505 Nr. 10 §).

§ 7.

Mirties bausmė, karo lauko teismo sprendimui įsiteisėjus, (K. Teis. Įst. § 11 ir papild. „L. K.“ Įsak. 320 Nr.) dalies vadui įsakius, vykinimą vietoje tam tikslui paskirtu karininku. Mirties bausmė vykinama neviešai sušaudant akivaizdoje gydytojo arba jo padėjėjo ir, jeigu yra galimybė, nusmerktojo tikybos dvasininko. Apie mirties bausmės vykinimą privalo būti sustatytas tam tikras aktas su karininko ir gydytojo parašais (XXIV K. Įst. kn. str. 1117).

Pastaba: Pasmerktam mirtin padavus Respublikos Prezidentui prašymą dovanoti gyvybę, visa byla privalo būti tuojaus pristatyta Krašto Apsaugos Ministeriui.

§ 8.

Dalys, kurios neturi pulko teismo, privalo griežtai laikytis teismo priklausomybės nurodytos „Kar. Įsak. 510 Nr. 11 §.

§ 9.

Kilus kuriems nors karo lauko ir pulko teismų srityje neaiškumams ir nesusipratimams jų išaiškinimo delei kreiptis į Kariuomenės Teismo Valstybės Gynėją.

V*)

Dalių vadams visus prasižengusius neteisėtame perleidime prekių per demarkacijos liniją atiduoti Karo Lauko teisman iš K. Į. XXII kn. 160 str., kuris baudžia grasos kalėjimu iki 6 metų („L. K. Įsak. 320 Nr.) ir, jeigu perleidimas buvo padarytas sąmoningai norint priešui pagelbą suteikti, iš B. K. 108 str. ir Kar. Įst. XXII kn. 243 str. tekstas:

2) Šis įsakymas liečia ir sargybas ant Latvijos ir Vokietijos sienos, kurios už panašius nusikaltimus taip pat privalo būti traukiamos Karo Lauko Teisman iš K. Įst. XXII kn. 160 str.

VI**)

Visi viršininkai, kurių priežiūroje laikomi patrauktieji teismo atsakomybėn kariai, iškeliant juos kiton dalin arba visai iš tarnybos atleidžiant, privalo būtinai pranešti: 1) naujam viršininkui arba milicijai, kad kaltinamąjį laikytų vyriausybės priežiūroje ir 2) teismui, kuriame bus nagrinėjama byla,—kur kaltinamasis iškeltas arba paleistas.

*) Kaunas, 1921 m. Vasario mėn. 12 d. 37 Nr.

**) Kaunas, 1921 m. Kovo mėn. 1 d. 47 Nr.

VII*)

Papildant „Įsakymo Kariuomenėi“ 164 Nr. 4 §, dalių Vadams ir įstaigų Viršininkams įsakau apie kalbamus tame § atsitikimus, pranešant Krašto Apsaugos Ministeriui ir Kariuomenės Vadui, pranešinėti ir Kariuom. Teismo Valstybės Gynėjui. Atsitikimui iširti tuojaus turi būti paskirtas atatinkamas karininkas padaryti kvotą, kurią pabaigus, tuojaus persiųsti Kariuom. Teismo Valstybės Gynėjui („Liet. Kariuom.“ Įsak. 1919 m. 131 Nr. 1 §).

VIII)**

Š. m. lapkričio mėn. 4 dieną Kariuom. Teismas kasacinėje Karo Komendantūros pulko teismo Antano Rudoko byloje klausimą apie paskyrimą pulko teismo posėdin kaltinimui palaikyti karininko, rado, kad „Pulko Teismo Įstatų 21 § pulko teisme yra leidžiamas gynimas. Delto, imant domėn pamatinį varžytinojo proceso dėsnį, būtent: šalių lygybę, Kariuom. Teismas randa skyrimą karininko kaltinimui palaikyti, t. y. valstybei ginti ne tik ne kenksmingą, bet naudingą, nes tik iš ginčo gali visumoje paaiškėti teisybė. Leidimas tik apgynimo bei kaltinimo pulko teismuose būtų nieku nepateisinama privilegija piktadariams ir apribojimas valstybės teisių“.

Skelbdamas šį Kariuom. Teismo sprendimą, įsakau ateityje pulkų ir dalių vadams, einant pulko teismo įstatų 21 §, skiriant pulko teismuose teisiamojo apgynėją, skirti taip pat ir kaltinimui palaikyti karininką. Šiuo reikalu vadovautis bendrais Karo Proceso dėsniais (Karo Įstatų XXIV kn.).

IX*)**

§ 1.

Kad pagreitinti bylų tardymo eigą Laikin. Armijos Teismo Įst. 13 § ir Kariuomenės Teismo etatais einant nustatau nuo 8. m. vasario mėn. 1 dienos šias Kariuomenės Teismo Tardytojų nuovadas:

I nuovada su kamera Kaune apima teritoriją šių apskričių: Kauno, Raseinių, Tauragės, Telsių, Krėtingos ir Mažeikių.

II nuovada su kamera Panevėžy—Panevėžio, Biržų—Pasvalio, Šiaulių, Ežerėnų, Utėnos ir Rokiškio apskričių.

*) Kaunas, 1921 m. Rugsėjo mėn. 6 d. 207 Nr.

***) Kaunas, 1921 m. Gruodžio mėn. 13 d. 287 Nr.

****) Kaunas, 1922 m. Sausio mėn. 23 d. 19 Nr.

III nuovada su kamera Kedainiuose—Kedainių, Ukmergės ir Trakų apskričių.

IV nuovada su kamera Mariampolėje—Mariampolės, Vilkaiviškio, Šakių, Seinų ir Alytaus apskričių.

Papildant „Liet. Kariuom.“ Įsak. 1919 m. 131 Nr. 1 § ir 1921 m. „Įsak. Kariuom.“ 207 Nr. 1 §, įsakau visiems dalių vadams ir įstaigų viršininkams visas kvotas apie nusikaltimus, priklausančius Kariuomenės Teismui nagrinėti, siųsti tiesiog atatinamos nuovados Teismo Tardytojui, išskiriant svarbesnes, kaip ūkio, taip ir kitas bylas, kurias siųsti Kariuomenės Teismo Valstybės Gynėjui.

Pakartojant „L. K. Įsak. 1920 m. 232 Nr. 24 § ir „Įsak. Kariuom.“ 1921 m. 169 Nr. 4 *) įsakau visiems dalių vadams ir įstaigų viršininkams visus teisėtus Kariuomenės Teismo Tardytojų reikalavimus stropiai ir neatidėliojant pildyti. Reikalui esant, skubiai teikti tardytojams reikalingų susisiekimo priemonių.

X*)

Karo Teismo Taisyklės.

(Priedėlis prie XXIV K. Įst. kn. 120 str.).

1. Kariuomenės Teismo posėdžių dienas skiria teismo pirmininkas susitaręs su valstybės gynėju.

2. Visi Teismo posėdžio dalyviai, posėdžiauja apsiginklavę ir apsirėdę nustatyta uniforma. Ši taisyklė liečia ir pulko teismus.

3. Teismo nariai užima vietas, einant laipsniais; pirmininkaujantis vistik užima pirmą vietą.

4. Einant XXIV K. Į. kn. 99 ir 766 straipsnių taisyklėmis Kariuomenės Teismo nuolatiniai nariai posėdžiauja pirmininko nustatytoje eilėje.

5. Kariuomenės Teismas, Valstybės Gynėjas, jo padėjėjai ir teismo tardytojai turi antspaudas su valstybės ženklu ir teismo arba pareigumų—pavadinimu. Pulkų ir Karo lauko teismai antspaudų neturi ir naudojasi dalies, prie kurios veikia, antspaudu.

6. Įplaukiančių į karo teismus pinigų ėmimas ir leidimas, jų sąskaityba ir atskaitomybė daroma einant bendromis Krašto Apsaugos Ministerijos šiuo reikalu taisyklėmis.

*) Kaunas, 1922 m. balandžio mėn. 12 d. 86 Nr.

7. Kariuomenės Teismas veda:
- 1) gaunamųjų raštų rejestrą,
 - 2) siunčiamųjų raštų rejestrą,
 - 3) bylų alfabetą,
 - 4) bylų rejestrą ir
 - 5) kaltės įrodymų daiktų knygą.
8. Tie rejestrai vedami teismo raštinėje po atsakomąją teismo sekretoriaus, kaip kancelerijos viršininko, priežiūra.
9. Pulko teismo gaunamųjų ir siunčiamųjų raštų rejestras vedamas pulko raštinėje. Bylų rejestrą ir alfabetą veda pulko teismo raštvedys.
10. Teismo tardytojai turi vesti:
- 1) gaunamųjų raštų rejestrą,
 - 2) siunčiamųjų raštų rejestrą ir
 - 3) bylų rejestrą.
11. Nurodyti 10 str. rejestrai teismo tardytojams išduodami iš Kariuomenės Teismo su pirmininko ir sekretoriaus parašais ir pervertais virvute ir sunumeruotais lapais.
12. Teismo tardytojai turi pristatinti karo valstybės gynėjui:
- 1) prieš išėjus kiekvieno mėnesio 5 dienas žinias apie bylų eigą ir
 - 2) metines žinias apie bylų eigą.
13. Išvažiuojant iš savo nuolatinės būstinės teismo tardytojai turi palikti žinias, kur jie važiuoja, kur ir kada jie mano būti.
14. Karo Valstybės Gynėjas ir jo padėjėjai turi būstinę prie Kariuomenės Teismo, bet esant reikalui valstybės gynėjas gali vykti į vedamojo tardymo vietą, arba pasiūsti tenai savo padėjėją.
15. Už Kariuomenės Teismo bylų visumą, tikslų ir greitą visų teismo parėdymų vykinimą atsako jo sekretorius, o pulko teismuose—raštvėdžiai. Be to Kariuomenės Teisme kiekvienos bylos bylojimo taisyklingumą prižiūri tas teismo narys, kuriam, XXIV K. I. kn. 723 str. einant, byla pavesta.
16. Kariuomenės Teismo raštinėje susatomas kiekvieno posėdžio bylų sąrašas, kuris sekretoriui pasirašius primušamas prie teismo posėdžių salės durų, o jo nuorašas siunčiamas Krašto Apsaugos Ministeriui.
17. Bylas nagrinėti skiria teismo pirmininkas, susitaręs su valstybės gynėju.
18. Pašaliečiai įleidžiami į teismo posėdžių salę tik puse valandos prieš posėdį atidarant. Pašaliečiams vietų skaičius nustatomas kiekvienoj salėj ir turi būti pažymėtas prie įeinamųjų į salę durų. Visas vietas pašaliečiams užėmus, daugiau jų nebeleidžiama. Į tą salės dalį, kur sėdi teismas, gali būti leidžiami

tiktai teismo žinybos asmenys, o pirmininkui leidžiant ir aukštieji karo ir civiliniai pareigūnai. Bet į vietas ant estrados, kur stovi teisėjų stalas, leidžiami tiktai teisėjai, valstybės gynėjas ir jo padėjėjai.

19. Visi bylos dalyviai, išskiriant teismo narius, savo pareiškimus teismui daro stovėdami, kreipdamiesi į pirmininkaujantį, be to liūdininkai ir ekspertai statomi į vidurį salės prieš teisėjų stalą.

20. Visi esantieji salėje pareigūnai ir civiliniai asmenys, bet ką saikdinant, klauso priesaikos stovėdami.

21. Karo teismų posėdžių protokolai, sprendimai ir nutarimai rašomi be išskutinėjimų; pataisos ir įrašai turi būti pažymėti prieš parašus. Protokolai pasirašomi iki kito posėdžio. Teismo sprendimai ir nutarimai surašomi iki paskirto jų pagarsinimui laiko, taip, kad jie turi būti teisėjų pasirašyti ir bylos dalyviams pagarsinti be jokio atidėliojimo, bet, kad ir pasirašius vienam arba dviem teisėjams dėl išvykimo, susirgimo ar kitos priežasties, sprendimai ir nutarimai garsinami nustatytu laiku.

22. Kariuomenės Teismo raštvedybės ir vidaus tvarkos taisyklės smulkiai išrašomos atskiroje Krašto Apsaugos Ministerio patvirtintoje instrukcijoje. Panašias instrukcijas pulko teismams, sustatytas pulko raštvedžio, tvirtina pulko vadas.

TURINYS.

Įžangos žodis 3

KARO BAUDŽIAMASIS STATUTAS.

PIRMOJI DALIS.

Apie nusikaltimus, nusižengimus ir bausmes apskritai (1—95 str.) 7—27

Pirmasis skyrius. Apie bausmes (2—67 str.) 7

- I Skirtis. Apie įvairias bausmių rūšis (2—9 str.) 7
- II Skirtis. Apie bendrąsias bausmes (10—19 str.) 10
- III Skirtis. Apie taisomasias bausmes (20—54 str.) 11

1. Karininkams ir karo valdininkams (20—46 str.)

- 1) Apie nutrėmimą į Sibirą ir kitas tolimas tam paskirtas vietas 11
- 2) Apie tvirtovės kalėjimo bausmę (24—27¹ str.) 11
- 3) Apie grasos kalėjimo ir civilinio paprastojo kalėjimo bausmes (27²—31 str.) 12
- 4) Apie daboklės bausmę (32—34 str.) 13
- 5) Apie piniginės baudos bausmę (35—37 str.) 13
- 6) Apie išmetimo iš tarnybos bausmę (38—41 str.) 13
- 7) Apie pažeminimo į eilinius bausmę (42—43 str.) 14
- 8) Apie atstatymo nuo tarnybos bausmę (44—45 str.) 14
- 9) Apie atsakymo vietos bausmę (46 str.) 15

II. Kareiviams (48—54 str.)

- 1) Apie nutrėmimą į Sibirą ir kitas tolimas tam paskirtas vietas 15
- 2) Apie grasos kalėjimo ir civilinio paprastojo kalėjimo bausmes (48 str.) 15
- 3) Apie nuskyrimo į drausmės dalis bausmę (49—50¹ str.) 15
- 4) Apie vienutinio karo kalėjimo bausmę (51—52 str.) 16
- 5) Apie piniginės baudos bausmę (53—53¹ str.) 17
- 6) Apie perkėlimą į baudinių kategoriją (54 str.) 17

IV Skirtis. Apie bausmių pakeitimą (55—61 str.) 17

V Skirtis. Apie žalos ir nuostolių atlyginimą (62—67 str.) 18

	Pusl.
Antrasis skyrius. <i>Apie bausmių nustatymą pagal nusikaltimus ir nusižengimus (68—95 str.)</i>	20
I Skirtis. Apie priežastis, kurių dėliai padarytieji darbai neturi būti laikomi kaltybėmis (68—71 str.)	20
II Skirtis. Apie bausmių didumą (72—82 str.)	20
1) Apie bausmių didumą, atsižvelgiant į dalyvavimą nusikaltimuose ar nusižengimuose (72—75 str.)	20
2) Apie aplinkybes, kurios didina ir mažina kaltybę ir bausmę (76—82 str.)	21
III Skirtis. Apie karo teismų valdžią ir pareigas, skiriant bausmes (83—91 ¹ str.)	23
IV Skirtis. Apie bausmių lengvinimą ir baudimo pašalinimą (92—95 str.)	26
ANTROJI DALIS.	
<i>Apie karo tarnybos karinius ir kitus nusikaltimus ir nusižengimus (96—242 str.)</i>	28—72
Pirmasis skyrius. <i>Apie karinės pagarbos ir pavaldumo dėsnų peržengimą (96—112 str.)</i>	28
Antrasis skyrius. <i>Apie sargybos ir karo pareigūnų įžeidimą ir smurtą jiems (113—123 str.)</i>	34
I Skirtis. Apie sargybinių ir karo sargybos įžeidimą ir apie smurtinį jų užpuolimą (113—120 str.)	34
II Skirtis. Apie karo pareigūnų įžeidimą (121—123 str.)	36
Trečiasis skyrius. <i>Apie tarnybos vengimą (124—127 str.)</i>	37
Ketvirtasis skyrius. <i>Apie pabėgimą, pasišalinimą ir laiku neatvykimą tarnybon (128—140 str.)</i>	38
Penktasis skyrius. <i>Apie pasisavinimą perdidelės valdžios ir apie valdžios neveiklumą (141—152 str.)</i>	40
Šeštasis skyrius. <i>Apie sargybos ir dežiūrų tarnybinių pareigų peržengimą (153—161 str.)</i>	44
I Skirtis. Apie sargybos tarnybinių pareigų peržengimą (153—160 ¹ str.)	44
II Skirtis. Apie dežurų tarnybinių pareigų peržengimą (161—161 ¹ str.)	48
Sekmasis skyrius. <i>Apie įstatymams priešingąjį valstybinio turto ir ginklo nusvetinimą ir gadinimą (162—168 str.)</i>	48
Aštuntasis skyrius. <i>Apie peržengimą nustatytosios tvarkos, kuri privaloma kariams atliekant tarnybos pareigas ir bylas (169—172 str.)</i>	50

	Pusl.
Devintasis skyrius. <i>Apie neužtenkamą priežiūrą valdinių ir apie viršininkų ir valdinių santykiuose valdžios piktan naudojimą (173—189 str.)</i>	52
I Skirtis. Apie neužtenkamą valdinių priežiūrą (173—175 str.)	52
II Skirtis. Apie algos, maisto ir kitokių daiktų ir pinigų, prideramų valdiniam, neteisėtą užlaikymą jų viršininkais (176—177 str.)	52
III Skirtis. Apie valdinių pavartojimą neatatinkamoms tarnybai pareigoms (178—182 str.)	53
IV Skirtis. Apie neteisėtą viršininkų apsiėjimą su valdiniais ir jų valdžios piktan naudojimą, skiriant baudas (183—189 str.)	54
Dešimtas skyrius. <i>Apie karinio valyvumo ir jį apsaugojamų nuostatų peržengimą (190—196 str.)</i>	56
Vienuoliktasis skyrius. <i>Apie pareigūnų nusikalstamuosius darbus kai kuriose ypatingose tarnybos srityse (197—215 str.)</i>	58
I Skirtis. Apie nusikalstamuosius darbus ruošiant maisto dalykus (197—202 str.)	58
II Skirtis. Apie nusikalstamuosius darbus karinės statybos srityje (203—211 str.)	59
III Skirtis. Apie nusikalstamuosius darbus karo sanitarijos srityje (212—215 str.)	61
Dvyliktasis skyrius. <i>Apie nusikaltimus ir nusižengimus tarnyba įtikėto turto valdymo ir saugojimo srityje (216—241 str.)</i>	62
I Skirtis. Apie nusikalstamuosius darbus priimant išdan valstybinius pinigus ir daiktus, reikalaujant, užsakant, perduodant ir įteikiant šių daiktų ir prižiūrint sutarčių vykinimo (216—228 str.)	62
II Skirtis. Apie nusikalstamuosius darbus saugojant tarnyboje įtikėtą turtą (229—239 str.)	66
III Skirtis. Apie nusikalstamuosius darbus pajamų —išlaidų knygų vedimo srityje (240—241 str.)	71
Tryliktasis skyrius. <i>Apie bendruosius karių ir civilių asmenų nusikaltimus ir nusižengimus tarnyboje (242 str.)</i>	72

TREČIOJI DALIS.

Apie ypatinguosius karo tarnybos pareigų peržengimus, įvykstančius vyriausiojo kariuomenės vado, atskiros armijos, ar atskiro korpuso vado valdomose srityse, ir apie nusikalstamuosius darbus,

	Pusl.
<i>įvykstančius vietose, paskelbtose karo padėtyje esančiomis (243—271)</i>	73—79
Pirmasis skyrius. <i>Apie ypatinguosius karo tarnybos pareigų peržengimus, įvykstančius vyriausiojo kariuomenės vado, atskiros armijos, ar atskiro korpuso vado valdomose srityse (243—267 str.)</i>	73
Antrasis skyrius. <i>Apie nusikalstamuosius darbus, įvykstančius vietose, paskelbtose karo padėtyje esančiomis, ir apie nusikaltimus armijos nepavojumui (268—271 str.)</i>	78

KETVIRTOJI DALIS.

<i>Apie bendrus kariams ir civiliniams asmenims nusikalstamuosius darbus (272—279 str.)</i>	79—83
---	-------

PENKTOJI DALIS.

<i>Apie bausmes besidraudžiantiems drausmės dalyse (280—282).</i>	83
---	----

Pastaba.

1. priedėlis prie 8 straipsnio	84
2. priedėlis prie 59 straipsnio	86

PRIEDĖLIS.

PULKO TEISMO ĮSTATAI.

Bendrieji nuostatai (XXIV k. n. kn. 213—215 str.,	90
Pulko teismo organizacija (1—28 §§)	90—93
XXIV Karo Nuostatų knygos penktasis skyrius.	
<i>Apie pulko teismą (572—710 str.)</i>	94—113
I Skirtis. Apie bylų inešimą teisman (572—574 str.)	94
II Skirtis. Apie teismo paruošiamuosius darbus (575—589 str.)	94
III Skirtis. Apie bylų nagrinėjimą (590—663)	96
I Teisėjų nušalinimo atsitikimai ir tvarka (590—592 str.)	96
II Bylų nagrinėjimo išlygos (593—596 str.)	97

III Posėdžio atidarymas ir bylų nagrinėjimo tvarka (597—663 str.)	98
IV Skirtis. Apie sprendimo sudarymą ir jo paskelbimą (664—677 str.)	106
V Skirtis. Apie sprendimų patvirtinimą (678—682 str.)	106
VI Skirtis. Apie atsiliepinimus ir skundus asmenų, nukentėjusių nuo nusikalstamojo darbo žala ar nuostolius (683—695 str.)	109
VII Skirtis. Apie sprendimų įvykdymą (696—702 str.)	111
VIII Skirtis. Apie teismo išlaidas (703—710 str.)	112
Karo lauko teismo įstatai	116
Kariuomenės teismo įstatai.	120
Ypatingi Valstybės Apsaugos įstatai	123
Aplinkraščiai ir įsakymai	127
<i>Pulko Teismo kompetencija</i>	128
<i>Karo Lauko Teismo sudarymas ir kompetencija</i>	129
<i>Karo tarnybos vengimas</i>	130
<i>Pulko ir Karo Lauko Teismo sprendimų tvirtinimas</i>	131
<i>Pulko ir Karo Lauko Teismų sprendimų vykinimas</i>	131
<i>Įsakymai Kariuomenei</i>	132
I Baudž. statuto papildymas ir pakeitimas	132
II Kariuomenės Teismo reikalavimų pildymas	134
III Pulko ir Kariuomenės Teismo darbo periodinės žinios	134
IV Pagreitinimas bylų teismo eigos	136
V Prasižengimai neteisėtame perleidime prekių per demarkacijos liniją	137
VI Iškelimas ar perkėlimas laikomųjų priežiūroje karių	137
VII Papildymas Įsakymo Kariuomenei 164 Nr. 4 §	138
VIII Apie paskyrimą kaltinimui palaikyti karininko	138
IX Apie nustatymą Kariuomenės Teismo Tardytojų nuodžių	138
X Karo Teismo Taisyklės	139
Korektūros stambesnės klaidos	142

Korektūros stambesnės klaidos.

Puslapis.	Eilutė.	Išspaudinta.	Reikia skaityti.
11	9	iš apačios	teises
12	8	" viršaus	teisės
"	10	" "	ejimą
13	8	" "	tulas
"	10	apač.	nenustatyta,
14	9	virš.	gali būti
15	4	apač.	nuskyrimu, į
16	2	virš.	mėnesiu
"	12 ir 14	apač.	sąvaidių
"	10	" "	savaiciu
"	5	" "	puskarininko
17	3	viršaus	laipsni
19	4	" "	įstaigomis
21	15	" "	nusižengima
"	17	" "	deli
25	3	" "	trims
27	2	apač.	Vyriasis
"	1	" "	valdžis
30	6	" "	neatatinkama,
"	1	" "	a) taikos metu: — a) taikos metu, —
31	3	viršaus	mėnesių:
33	13	" "	susitarę
36	12	" "	Aukštosios
"	"	" "	valdžios
40	1	" "	tokin
"	16	apač.	nuostatus
43	15	virš.	27 ²
"	18	" "	jai
45	2	" "	baudžamas
"	1 ir 2	apač.	pootas
46	15	virš.	atėmis
48	4	" "	dieninio
"	12	" "	dieniniai
49	1	" "	a) karo metu
"	15	" "	b) karo metu
"	20	" "	šaunamąjį
"	9	apač.	c) karo metu
"	Paskutinis šio puslapio sakinytis turi būti pradėtas iš naujos eilutės.		

Puslapis.	Eilutė.	Išspaudinta	Reikia skaityti.
50	11	iš apačios	168 ¹
53	11	" virš.	prievartą
"	14	" apač.	Trečiasis skyrius
54	17	" virš.	prievartą
57	2	" apač.	Šis straipsnis
58	10	" virš.	vienu
59	15	" apač.	šamatų
"	7	" "	netinkamą
60	2	" virš.	suįra
"	21	" "	218
"	22	" "	įkurimuos
"	4	" apač.	abejotino
61	6	" "	gydytojų
62	11	" virš.	išdavinyje
"	14	" "	formacijos
63	17	" apač.	įteikė
"	14	" "	atlyginimą;
64	14	" "	prėmėjų
"	9	" "	padavę
"	7	" "	sušelpę
66	5	" virš.	pajamon jų įrašymą
67	9	" "	ant spaudos
68	20	" "	tukstančio auksinų
"	12	" apač.	" " " "
69	18	" virš.	todelei
70	3	" "	jų pinigus,
"	8	" "	baudą
"	9	" "	laikyti
"	8	" apač.	korių
72	5	" "	šio statuto
73	2	" "	ar, laike
76	7	" "	suteikta
"	4	" "	trijų
78	18	" virš.	vietoje
"	3	" apač.	vaidenvadas
79	15	" "	sargybą ginklu
"	8	" virš.	užtvarkas
81	19	" apač.	ir 237 ⁴
82	12	" virš.	arba sargyba
"	4	" apač.	kitokių
83	2	" virš.	šio reikalų
84	5	" "	priedelis 1
86	2	" "	laiko; —
"	8	" "	laiko; —
91	5	" "	raštinėms

Puslapis	Eilutė.	Išspauzdinta	Reikia skaityti.
93	2	virš. kaltinimasis	kaltinamasis
"	11	apač. įstatyme	įstatymų
95	7	apačios. išvertus,	išvertus
97	9	virš. (globėjos)	(globėjas)
"	6	apač. nukentėjusio-skundėjo	nukentėjusio - skundėjo
98	5	" " liudytojų žinovų,	liudytojų, žinovų,
98	10	" " šaukimą, liūdytojais	Šaukimą. Liūdytojais
105	20	virš. garo	daro
"	9	apač. beprotiškuma	beprotiškumo
"	8	" " nustojimą	nustojimo
106	12	virš. pasideda	prasideda
"	11	apač. iš	ir
107	5	" " pažymetoje	pažymėtose
108	19	virš. ar pavardės	ar pravardės
109	5	apač. darbo, žalą	darbo žalą
111	12	virš. įsiteisėją	įsiteisėja.
"	16	apač. pulko	pulke
117	15	" " 89 str.	98 str.
118	9	" " kitos	kitus
120	1	virš. laikineji	laikinieji
"	11	" " paeiliui	paeiliui
122	4	" " įnešą	įneša
125	19	" " pašarų	pašaru
128	2	apač. nusikalstameji	nusikalstamieji
130	4	virš. veik	veik
"	19	" " imtinai	imtinai,
"	19	apač. individualis	individualis
"	12	" " antras	antros
"	9	" " sir.	str.,
"	3	" " pavesi	pravesti
131	17	virš. sprendimo	sprendimo
"	2	apač. paskirymų	paskirymu
132	10	virš. įisai	įisai
133	7	apač. tuoliai	uoliai
"	1	" " žiūr.	*) žiūr.
134	13	" " žiniais	žinias
"	6	" " Krasto	Krašto
135	8	virš. spalių	spalių,
137	8	" " vykinimą	vykinama
140	1	apač. salės	salės
141	2	" " instrukioje	instrukcijoje